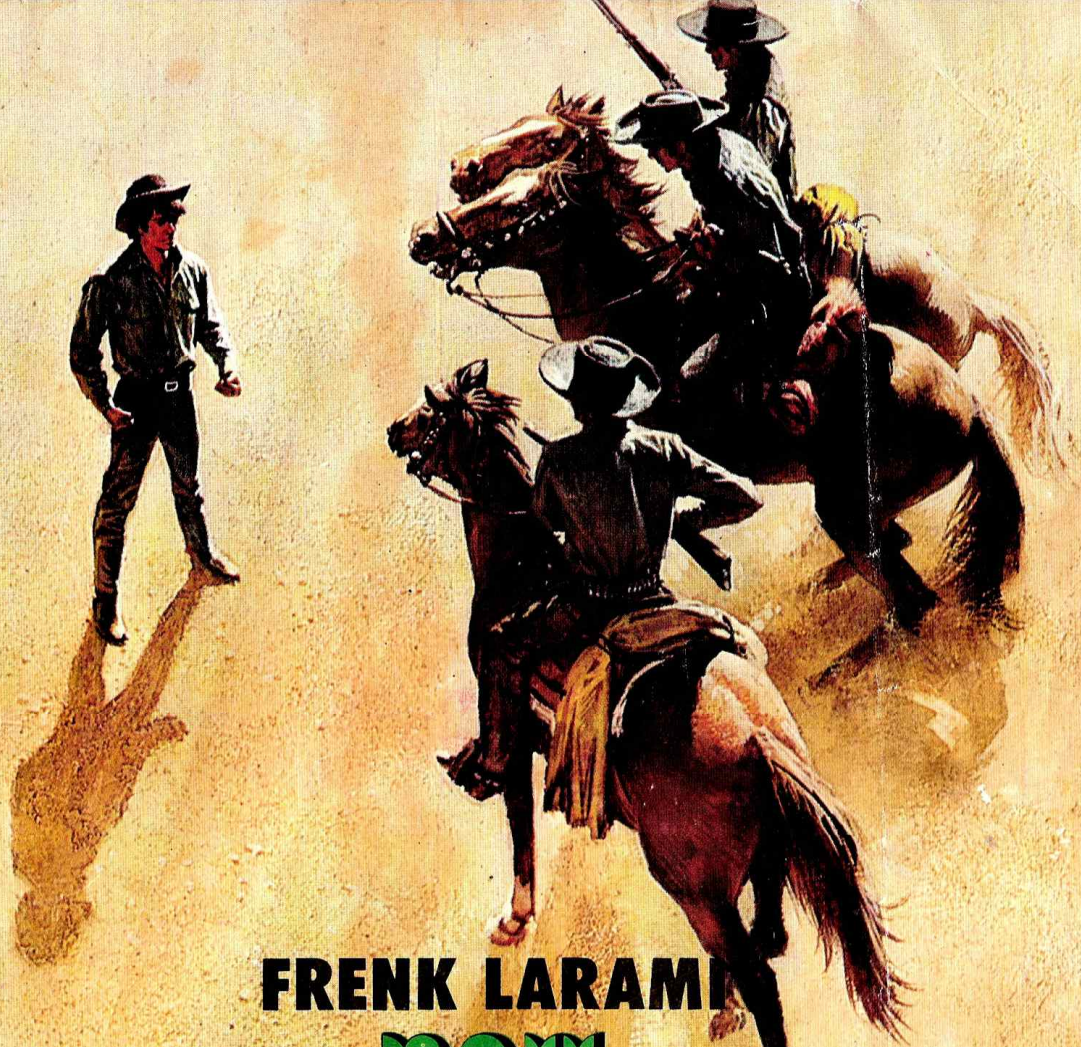




FRENK LARAMI

**DOX
HOLIDAY**

CENA 6 DINARA

BROJ 52

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

TRAG VODI U EL PASO

Frenk Larami

Trag vodi u El Paso

Već nedelju dana Erni Rafelson provodi u sedlu ili kraj male vatre u nekom kamenitom zaklonu. Još uvek je u bekstvu ispred senki Maskvera.

On nije znao šta se sve desilo iza ponoći, kada se izvukao posle sukoba sa Dokom Holidejem. Nije ni slutio rasplet u kome su se izmešale sudbine šerifa Ejasa Povala, njegovog sestrice Foresta Basforda, Dida Henvuda, Harija Kotleba i ostalih.

A možda je i naslutio da je sve krenulo naopako od trenutka kada se umešao prokleti kockar.

Sada je verovao da mu je za petama neki ogranak zakona.

Želeo je da dobije u vremenu, da što više izmakne.

U jednoj udžerici, na iskraju Freš Krika, načuo je da su neki videli glavom i bradom Vajata Erpa.

Veliki maršal iz Dodža je za Rafel sona bio isto što i suočavanje sa zvečarkom.

Lupež je brzo zaboravio na pola miliona dolara koje je Džerald Braš imao u šakama. Možda je i imao, ali, neće dugo.

Trebalo je u ponoć da opljačkaju bankara Ketlina, koji nije imao pojma da šerifov pomoćnik, Basford, u stvari radi za bivšeg robijaša. Pros-

to im je gurao ogromno bogatstvo u ruke.

Bankar je želeo da svoj kapital skloni na sigurnije mesto, s obzirom da je Braš najavljuvao posetu šerifu Povelu, a time i njegovom trezoru.

Zato je angažovao Basforda da, sa njegovim poverljivim čovekom, blagajnikom Kotleborn, prebace tajno sanduk kočijom.

Verovao je da time rešava svoj opstanak. No, Basford je sve izlajao Brašu i time je Ketlinova sudbina bila zapečaćena.

Forest Basford je bio u suštini lupež; jedan od onih koji spolja deluju elegantno i galantno, no, u stanju je da se proda za dobre pare bilo kome. Strepeći od Brašove osвете, pošto ga je pre osam godina uhvatio i poslao na robiju, šerif Povel je pozvao Basforda iz Santa Fe da mu bude pri ruci ako se robijaš pojavi.

Nije znao da su Basford i Braš već sklopili savez da ovladaju Maskverom i opelješe njegove stanovnike.

Pa ipak, sudbina je umešala prste u obličju ukletog čoveka iz Džordžije.

Plan Džereda Braša je propao. Basford je raskrinkan. Svi su uhvaćeni, jedino je Erni Rafelson na vreme izmakao. Bila mu je draža sloboda, nego dolari koji zveče pred dolazak potere.

Do đavola i sa Brašom!

Lupežovo koštunjava lice sada je prekrivala sedmična brada. Došla mu je kao poručena. Pretpostavljao

je da će biti manje upadljiv, čak je i sâm sebi izgledao noviji i drukčiji.

Nadao se da će tako misliti i svi, oni na koje bude nailazio putem prema Klovisu.

Konj mu je bivao sve umorniji.

Što se njega tiče, bio je željan dobrog bifteka i piva.

Činilo mu se da bi mogao da pojedje brdo mesa!

Bilo je to doba dana kada se senke neosetno ali приметно izdužuju.

Četinari su kao iskićeni vrhovi kopanja boli zaplavljeni svod, pozlaćeni s jedne strane bljeskom zalažećeg sunca.

Erni Rafelson je pogledom tražio tračak dima, ili vrh nekog krova. Već dvadeset milja jaše bez prestanka i nigde da nađe živog stvora, osim zečeva.

Imao je revolver; ostao mu je i nož „skakavac“ po kome je bio poznat. Baratao je tim malim, oštrim sečivom kao zvečarka jezikom.

Ali, sve u svemu, izgledao je bedno.

Bio je prljav, poderan i natopljen znojem. Unutrašnja ivica šešira dobila je sivkasti „prsten“ od znoja. Kosa mu se lepila i pretvarala u vlažne, zapretene bičeve.

Nije ulivao nimalo poverenja.

Ali, morao je da nastavi dalje, uprkos činjenici da se ni sâm sebi nije svidao. Istina, izbegavao je naselja, ali, ovako dugo jahanje kroz pustaru nije očekivao. Priroda se poigravala rastinjem; prostirala je

zeleni sag preko brežuljaka, da bi posle donela sprženu savanu i dah užarenog Ljana Estakada.

Šipražje s njegove desne strane kao da se pomeri.

On se pognu i maši revolvera.

Bio je spreman da puca čim se ukaže nečiji šešir.

Međutim, umesto vrha šešira, Rafelson ugleda rogove krave!

Bio je to siguran znak da je neka farma u blizini i, on se zaradova.

— Šnicla je na vidiku — promrm ljao je za sebe.

Životinja ga je ispratila tupim, ravnodušnim pogledom.

Probijajući se kroz grmlje oštarih, granatih vrhova, Erni Rafelson je nabasao na puteljak. Tu je zatekao tele, kako izgubljeno i bespomoćno stoji, ne znajući na koju stranu da potraži majku.

Nije mu u početku izgledalo čudno da nalazi raštrkane krave po polju. Mislio je samo na jelo, na kafu i na nešto gde bi mogao čestito da opruži kosti bar neki sat.

Nije imao čime sve to da plati, ali, verovao je u čuvenu zapadnjačku gostoljubivost prema putnicima namernicima. Pogotovu u krajevima koji su bili na neki način odsečeni od velikih naselja i glavnih drumova.

Kuću je otkrio nedaleko, čim se obreo na uzvišici odakle se tle spuštalo u dolinu čitavu milju.

Bila je to koliba od balvana, drveta i lima. Imala je veliko dvorište i ogradu od kočeva, koje su

povezivali i pridržavali spletovi divlje loze.

Osim zgrade za stanovanje, tu se nalazila šupa sklepana od dasaka i ambar sa senom.

Nešto dalje, prema rubu šume, nalazio se korač za stoku.

Izgledalo je prilično pusto za to doba dana.

Nikog nije bilo u dvorištu.

Rafelson zateže uzde i ostade u sedlu neodlučan.

Kao da je predosećao da se pred njim isprečilo nešto zagonetno.

Usamljeni rančer sigurno nije imao bliske susede, ni veliki broj prijatelja. Još nekoliko pari goveda videlo se u polju. Čak se ni pas nije oglasio.

Rafelson potera svog konja, s dlanom na dršci kolta.

Sve je izgledalo kao da je napušteno nedavno, pre desetak minuta, pola sata najviše.

Osećao se i neki miris iz kolibe.

— Ima li koga? — viknuo je lupеž, zverajući oko sebe.

Niko mu ne odgovori.

On okrete konja da bi napravio krug oko farme.

Video je sekiru zabodenu u stablo na kome se obično cepaju drva. Korito je bilo puno ustajale vode. Naslonjeno na ugao, nalazio se nekoliko pari alatki, sa dugim drškama i blatom pri dnu.

Trava je bila retka, izgažena i uvela; balega od stoke dopirala je do samih zidova kolibe.

Rafelson otkri par konja pozadi.

Jedan je imao sedlo, drugi ne. Prvi je, takođe, izgledao mnogo umorniji i prašnjaviji od drugog.

Ako su tu bili konji, onda je i u obazove. Možda su čekali da prođe, kući bilo nekoga.

I to nekoga ko nije želeo da se iliti da mu prosviraju glavu ako bude previše radoznao.

Rafelson nije mogao da produži dalje; suviše se uzdao u kafu i meso, osećao im ukus pod nepcima i đavolski želeo da se dokopa tih stvari baš u ovoj kolibi.

— Ima li koga? Hoću samo kafu... — proderao se on ponovo.

I opet, ništa.

Rafelson polako napusti sedlo, ne odvajajući pogled sa kolibe. Ako je išta živo postojalo u tom delu, onda se nalazi unutra.

On izvuče kolt i krenu uz zid, prema ulazu.

Skoro je nagazio na ogromnog psa!

Trgao se misleći da spava. Međutim, ugledao je krv. Čuvarkuća je ležao ustreljen.

Rafelson je pomislio da će biti najbolje da uzjaše konja i krene na bilo koju stranu. Nije umeo da odgonetne tu čudnu tišinu oko kolibe. A povrhu svega mrtav pas, u lokvi krvi, nedavno ubijen.

Da li unutra uopšte ima nekoga?

Ipak, morao je da uđe.

Mrtav pas sigurno nije imao veze sa zakonom. Šerifi u ovoj zemlji ne ubijaju ove životinje ako na njih imaju.

Rafelson se nečujno prikrade vratima.

Bila su sasvim malo odškrinuta.

Ramenom ih je polako pomerio ustranu i pogledom skakao od predmeta na predmet u prostoriji. Video je deo drvene police iznad peći, udubljenje koje je služilo za ostavu posuđa, zatim neku zavesu, deo stola...

Ako je nekoga bilo unutra, onda su svakako opazili kretanje ulaznih vrata. No, niko nije reagovao. Možda su čekali da mu se pojavi glava pa da opale?

Pakao!

On još malo pomeri vrata. Na stolu je takođe video sudove, mrve hleba i isprevtane kašike. Nije imao strpljenja da samog sebe muči postepenim otkrivanjem unutrašnjosti. Snažno je nogom lupio i uskočio kraj zida, spreman da izbljuje olovo ako mu zapreti opasnost.

No, nije imao potrebe za tim.

Iznenadeno je zurio u dve stolice ispred kamina od opeke.

Za njih su bile zavezane dve ljudske prilike!

— Do đavola — ote se Rafelsonu.

Bili su to čovek i žena.

On stariji, prosed, preplanulog lica. Konopac mu se usecao u mišiće, obavijajući se od ramena do pojasa. Usta su mu bila zapušena nekom prljavom krpetinom.

Imao je košulju zelenkaste boje i pantalone sa zakrpama. Prljave, prašnjave čizme strugale su pod u

očajničkoj želji da se oslobodi veza i neugodnog položaja.

Žena do njega sedela je, nasuprot čoveku, mirno i dostojanstveno. I njoj je bila u usta stavljena krpa. Bila je vezana samo za zglobove ruku, preko naslona. Na sebi je imala jednostavnu haljinu sa tufnicama, a preko nje keclju.

Kosa joj je bila skoro sasvim bela i smotana u pundu.

Njen pogled je s izvesnim podozrenjem pao na novog stranca. Rafelsonov izgled nije ulivao nadu da će im se pomoći, ali, čovek je nešto promumlao i cimnuo celim svojim telom.

Verovatno je želeo nešto da kaže, ali nije mogao; od naprezanja mu nabrekoše žile na vratu i slepoočnicama.

Nameštaj u kolibi bio je star, natruo i bedan.

Rafelson nije žurio da ih odveže.

On levom rukom dogradi komad mesa iz zasebnog čistijeg tanjira i strpa u usta. Od toga mu nabubreše obrazi i pod zubima krenuše žile.

— Ima li kafe? — upitao je.

Čovek je ponovo zamumlao i nogama se odupro o pod.

— Nema, a? — zaključio je lupet preturajući po sudovima na šperetu. — Šteta, tako mi se pila...

On se okrenu tako da mu leđa budu prema zidu. Imao je na oku ulazna vrata i vrata od drugog odeljenja.

— Imam utisak da niste sami —

procedio je, brišući rukom zamašćena usta. — Jesam li u pravu? — pogledao je u vezanog čoveka.

Ovaj zakoluta očima i zareža.

— Nešto hoćeš da kažeš? — mirno će Rafelson. — Verovatno bi da te odvežem, a? Samo, ništa ne pokušavaj druškane. Nervozan sam od dugog puta.

On premesti oružje u levu šaku a desnom poseže za svoj nož „skakavac”.

Dok je prilazio, pogled mu je počivao na vratima drugog odeljenja. Očekivao je da će se otuda pojaviti neko.

Jer, napolju se nalazio osedlan, umoran konj.

Pripadao je hulji sličnoj njemu, ali, Rafelson nije hteo da nesporazumom izbiže sebi iz ruku oružje.

— Prvo krpu — rekao je on — da mi kažeš koga to kriješ u kuću, stari!

Odjednom, negde iznad sebe je čuo šum.

Pretrnuo je.

Pakao!

Sasvim je zaboravio na otvor koji vodi prema tavanu i drvene lestve prislonjene uz njegove ivice.

— Samo mirno — preseče ga glas — i ne okreći se!

Rafelson pljunu pred sebe. Ruke mu ostadoše ukočene.

Čuo je kako se čizme spuštaju po prečagama, sve bliže njemu. U najgorem slučaju, hitnuće nož, razmišljao je.

— Da ti sad vidim njušku — kazao je čovek iza njega prethodno uzevši Rafelsonov kolt.

Lupež se polako okrenuo.

Još uvek je imao „skakavac” u levoj. Ako ustreba...

Međutim, njegove oči se suziše, obrve sastaviše u iznenadnom iščudavanju. Posle toga se iskezio.

— Pakao — uzviknuo je. — Pa, to je Forest Basford!

II

„Bizli” sa sedefastom drškom klonuo je dole. Momak ga spretno obrnuo oko prsta i vrati za opasač. Nije izgledalo oduševljen viđenjem sa beguncem iz Maskvera.

— Šta ćeš ti ovde? — upitao je suvo revolveraš iz Santa Fe.

— Jurcam — odgovorio je Rafelson. — Što dalje od zakona, ako znaš na šta mislim. A ti? Kako se prošao u Ketlinovoj banci?

— Tebe nisam video tamo — žmirnu Basford.

Lice mu je bilo pokriveno bradicom.

Nije izgledao onako elegantno kao kad je stigao u Maskvero.

Sivo odelo bilo mu je izgužvano i zaprljano, crna košulja raskopčana, šešir klimavog oboda... Ali, zalepljena za donju usnu bila je tu neupaljena cigareta, od koje se Basford retko rastajao.

Naravno, s njim se nalazio i „bizli” sedefaste drške, s ukrašenom ce-

— Došao bih ja u banku — rekao je Rafelson — da me nije šćepao onaj kockar!

— Dok Holidej?

— On... Lupio me po glavi i ostavio na ulici.

— Trebalo je da ostaneš u rudniku, koliko se sećam? Da nas sačekaš?

— A vi bi kao došli? — smeju-ljio se Rafelson. Njih dvojica su časkali kao da ne postoje vezani čovek i žena na stolicama. — Krenuo sam i ja da se priključim, ali...

— Dobio bi neku godinu samo — odbrusi Basford.

— Nije uspelo, a?

Revolveraševo lice se smrači. Poluspušteni kapci kao da se sklopiše još više, ali kroz njihove proreze bljesnuo je pogled pun mržnje.

— Imali smo u rukama blizu pola miliona — rekao je tiho, s pritajenom jarošću, gubeći onu svoju poslovličnu hladnokrvnost — da se nije umešao prokleti kockar! Raskrinkao je i mene, ali mi nije jasno kako je saznao...

Rafelson pocrvene.

On je bio taj koji je pod pretnjom odao Holideju da se Basford u dosluhu sa bivšim robilašem Brašom, i da se spremaju da orobe banku Džordža Ketlina.

On je izlajao skoro sve: i da je Braš nagovorio sestrice maskverskog šerifa da dođe kad ga ovaj pozove u pomoć, da bi posle zavladao gradom i gurnuli ruke u džepove najbogatijih. Džered Braš bi se time

osvetio Povelu, sudiji Kruku, Ketlinu i svima koji bi ga, pre osam godina, radije videli na vešalima nego u Jumi.

Basford je prvog dana u Maskveru okačio zvězdu i imao šanse da potisne svog upaka. Čak mu je bankar poverio redak zadatak: da se njegovim blagajnikom otpremi njegov novac na drugo mesto, kako ga Braš ne bi našao ako dode željan osvete.

Sve je prošlo ne može biti bolje.

Novac je bilo skoro spakovan za sedla razbojnika. A onda...

— Naišao je Holidej — nastavio je Basford, zureći kroz prozor u polje koje se povijao pod kosim sunčevim zracima — i svima podigao šape uvis. Ali, to nije bio kraj.

Rafelson iščacka sa stonog tanjira još jedno parče mesa i gurnu u usta.

— Nije?

— Izgledaš mnogo gladan — primeti ironično Basford.

Ovaj klimnu glavom.

— Vidim da si obrisao svoj tanjir — reče mu — ali, nemoj mi reći da si i kafu popio?

— Jesam! Skuvala mi je žena, pre nego što sam ih vezao.

— Zar su opasni?

— Bili bi, čim se udaljim.

— Zašto nisi otišao natrag? — upita Rafelson.

— Natrag?

— U Santa Fe.

— Tamo bi me prvo tražili — pro mrsi ovaj.

— Tražili? Zbog čega, do đavola?

— Pa, zbog ubistva, šta drugo?

Rafelson prestade da žvaće. Nije mu se svidao ton kojim je momak izgovorio tu reč. Bio je suviše miran i nehajan. A i sam njegov izgled odudarao je od ranijeg po mnogo čemu.

Nije to bio samo spoljni izgled, već neki novi, vučji pokreti i divlji odsjaj u sivim, polusklopljenim očima.

— Traže te?

— Pretpostavljam — žmirnuo je Basford. — Nisam nikako želeo da me odvedu u zatvor.

— Holidej?

Basford odmahnu glavom.

— Ne — odgovori. — U stvari, odmah posle njegovog nailaska, banuo je moj ujak, Povel. I znaš šta je hteo?

— Nemam pojma.

— Hteo je sav novac... za sebe.

— Pakao! — zaprepasti se Rafelson. — Zar šerif, pa tako. Da nije bio udaren? Ili, pijan?

— Ne — počeo se Basford prstim svoju kratku, uskovrdžanu bradicu. — Izgledao je prilično normalno. A kako nije želeo da ostavi svedoke, pala mu je na um ideja da nas sve pobije... sa različitim kolfovima. Da se izmešamo, onako kao u međusobnom obračunu. — Ne sećam se tačno... Holidejev kolt je trebalo da „opali“ u mene, moj u bankara, blagajnikov u Hen vuda... i tako dalje.

Basford se ponovo okrete prozoru.

Vezani čovek je već odustao od

napora da se odveže, ili makar oslo-
bodi neprijatne krpe u ustima.

Kad je video da se oba lupeža
poznaju, izgubio je svaku nadu u
brzo spasenje.

Samo bi s vremena na vreme
bacio pogled na ženu i obarao
glavu.

— Šta se desilo na kraju? —
pitao je Refelson.

— Ništa! Povel je držao koltove,
spreman da nas dokusuri. Ali, za-
boravio je da Holidej ima dva.
Jedan je bio kod ujaka, Povala, a
drugi u njegovoj ruci sa zavojem.
Kao da je očekivao neki obrt.

— Pakao! — izusti Rafelson, tra-
žeći pogledom neko piće na polici.

— Onda je opalio... i s ujakom
je bilo gotovo. Posle toga su bla-
gajnik Kotleb, bankar i neki agent
osiguravajućeg društva uperili re-
volvere na mene, Braša, Henvuda
i Braga. Spopao me bes kad sam
video da se moj „bizli“ nalazi kod
blagajnika! Nešto je u meni puklo...

Dugi, tanki prsti momka iz Santa
Fe se skupiše u pesnicu.

— Izgleda da previše brbljam —
rekao je Basford. — Nemam taj
običaj... ali, dugo sam se vukao
sam, po pustarama, izbegavajući
gradove. — Pokazao je na vezani
par. — Oni nisu bili pričljivi. A
ti si bitanga koja me pola sluša
a pola razmišlja kako da mi istrese
iz džepova sitniš.

Rafelson sleže ramenima.

— Zar si švorc? — upita. —
Bio si pored Ketlinove kase, a odja-
hao si praznih džepova. Koga si
mekao?

— Kotleba — odgovori Basford.
— Skočio sam na njega, oteo kolt,
i u gušanju je „bizli“ opalio. Sre-
ćom, ne u mene. Kada su se ostali
snašli, ja sam već izleteo napolje!

On izvadi svoj revolver i nežno
mu pogladi kundak.

— Sve bi bilo drukčije — oglesi
se — da nije naišao Holidej. Mi
bismo potrpali sanduk u kola i od-
maglili. Ali, on... — Basford podi-
že oči i Rafelsonu se učini da iz
njih izbija vatra — on je sve upro-
pastio! To mu neću zaboraviti.

— To ga neće nasekirati — pri-
meti lupež.

— Mishiš? — prvi put se osmehnu
Basford. — Meni visi konopac nad
glavom — dodao je. — Ali, njemu
ću da zagorčam život. Možda će
ga obesiti mnogo pre nego mene,
ko zna?

— Kuda si naumio?

— Za Rosvel... ali, ne žurim.
Pekos River lagano teče prema Rio
Grandu. Ne žurim!

— Ja nemam naročitog cilja —
reče Rafelson — možemo zajedno.

— Ja idem sam — odbi ga ovaj,
hladno.

— Ipak, udvoje je lakše za...

— Sam, rekoh.

Rafelson odusta od daljeg nago-
varanja.

Basford se polako uvlačio u svoju
ljušturu; prestao je da priča, kao
da mu je ponestalo daha. Uostalom,
i sam je priznao da je danima
usamljen, poput progonjenog vuka,
tražio nekog s kim bi progovorio,
a onda ponovo nastavio da čuti i
smišlja.

— Neće ih lako naći i odvezati — rekao je Rafelson, pokazujući na vezanu ženu ili čoveka. — Da im oslobodim bar usta?

— Otkad si tako sažaljiv? — naruga se Basford.

— Mogli bi mi reći gde je kafa.

— Misliš da ostanesh tu?

— Da popijem kafu samo. Imaš nešto protiv?

— Naravno! Ako ne želiš da i tebe vežem, jaši dalje.

Rafelson je naslutio da u glasu revolveraša nema ni tračka šalji-vosti.

Naravno, Forest je imao više razloga da se boji nego on.

Imao je za sobom ubistvo.

Rafelson je slegnuo ramenima. Ipak je dobro pretresao ormar, pokupio ostatke hrane za svoje bisage i izašao napolje.

Basford je okrenuo stolicu sa vezanim farmerima tako da se leđima i rukama dodiruju. Ako budu spret-ni, odvezaće se za pola sata ili više. Dotle će on biti daleko.

— Postao s nedruštven? — do-bacio je Erni Rafelson, prebacujući se s ograde na sedlo svog konja. — Razmišljaš li o tome da se neka-da vratiš u Maskvero?

— Zašto bih? — upita Basford.

— Pola miliona dolara je još tamo. Ne očekuju nikoga više... Niko i ne zna.

— Ako si željan slave, ti se vrati — podsmehnulo se ovaj.

— Samo sam pitao — odmahnu glavom Rafelson.

— Više ne pitaj ništa — odbrusi

Basford. — I sklanjaj mi se s puta. Odsada se ne poznajemo.

Stajao je na ulaznim vratima, čekajući da lupež pokrene svog ko-nja.

Približavao se suton.

Rafelson je pomislio kako bi bilo lepo da svoje kosti odmori na pravom krevetu. A toga je verovatno bilo u ovoj kući.

Međutim, bila bi to nemirna noć.

Strahovao bi da neko ne naiđe, da se čovek i žena ne odvežu i ne odrube mu glavu sekirirom.

Ipak je sigurnije u polju, sa sedlom pod glavom i koltom u ruci.

Bacio je još jedan pogled na Foresta Basforda.

Bilo je to njihovo poslednje viđen-je.

Zatim je odjahao na zapad, prema Pekosu...

III

Samo što je prešao plićak, čovek iz Džordžije se našao pred cevima, koltova dva mrka tipa.

Stajali su u senci stabala, čije su krajeve doticali nabori reke Pe-koš.

— On je — rekao je jedan od dvojice.

Drugi je samo klimnuo glavom.

Kockar je zaustavio Miga, siguran da ove ljude nikada u životu nije video.

To što su ga presreli na domaku Rosvela nije mu govorilo ništa. Očigledno da su bili ljuti i ner-vozni.

Holidej je šake držao na jabuci

sedla. Ničim nije odavao svoja osećanja; izraz lica ostao mu je i dalje nedokučiv i hladan. Hladniji od Pekosa u zimu.

— Baš mene čekate? — upitao je tiho.

— Baš! — odgovorio je dugajlija s nakostrešenim brkovima i klem-pavim ušima. Šešir mu je bio spljošten po vrhu, oči bledoplave, kao i pantalone s ogromnim zakrpama na koljenima.

— Kad bih još znao zašto?

Brkonja se malo iskosi prema svom drugaru.

— Ne zna, ha? — podrugljivo će. — A što je opelješio Verda Sejmona, to ništa! Sitnica! Tri cele hiljadarke i plus metak u šaku! Onako!

— Ko je taj Sejmon? — upitao je Dok.

— On će ti pokazati ko je, kad te odvedemo njemu — javio se drugi.

Taj se nadimao od samouverečnosti; sijao je od krema i losiona posle brijanja, a zaudarao je na neki parfem milju daleko. Imao je veliku glavu, široko lice i velika usta. Pod šeširom je nosio tanku maramu, kojom se štitio od znoja. Oči mu behu sitne, kose i lukave. Skakutale su svuda, ali nikako sago vonniku na metu.

Držali su otkočene revolvare i to je bio dovoljno jak razlog da se Holidej okane bilo kakvih misli u vezi suprotstavljanja.

Međutim, nije mu uopšte bilo jasno šta su hteli od njega.

Izgledalo je da nije posredi pljačka.

— Gde je taj Sejmon?

— Videćeš — promrsio je dugajlija.

— A zašto bi i video? — prenuo se onaj drugi. — Verd je rekao da ga smaknemo čim ga sretnemo! Zar nije?

— Jeste, ali...

— Batali to „ali“. Tri milje moramo da jašemo a sve se može obaviti za jedan minut. Bum, i gotovo! Tebi i meni po pet stotki, i napravićemo bal kod „Herca“.

On se okrete prema kockaru.

— Ne verujem da si stigao da potrošiš one tri hiljadarke? — upitao je suvo. — Bolje po tebe ako nisi...

— Bože sačuvaj! — uzvratio je Dok. — Kad saberem te tri i onih mojih deset, to je lepa sumica.

— Deset? — izdiže se u sedlu širokousti, a oči mu zasijaše. — Blefiraš?

— Možete da se uverite.

— Polako — oprezno će brkajlija. — Taj momak vuče kolt kao grom. Možda ima nekog keca u rukavu? Ja bih ga ipak odveo Sejmonu, pa neka on trlja glavu snjim...

— Zašto? — iščudavao se njegov drug. — Zašto da Verd Sejmon uzme trinaest hiljadarki, kad može samo svojih tri?

— Mislíš da...

— Naravno da mislim! Šteta što i ti to ne radiš ponekad, Brjuse!

— Sve je to lepo — umeša se kockar — ali, pre nego što me ubi-

jete, sažalite se i recite mi o čemu se radi? Čini mi se da sam sve zaboravio.

Oni se za trenutak zgledaše.

— Ne verujem da je bio pijan sinoć — odmahivao je glavom brkajlija. — Možda samo malo.

— On to odlaze kraj — iskezi se namirisani. Osvnuo se oko sebe i uverio da su potpuno sami na obali. — Šteta što umire u ovakvom lepom danu.

— A ako nema taj novac?

— Pretrešćemo ga kasnije...

Kockar je naslutio da je pred ozbiljnim problemom.

Ljudi su mirno razgovarali o njegovom smaknuću kao da se radi o običnom žigosanju teleta. Što je najgore, nije video razloge za svoju smrt, niti dobru priliku da ih se reši.

Bili su suviše blizu njegovom konju, a koltovi su im mirno počivali tačno na njegovom stomaku.

— Sigurni ste da mene tražite? — pitao je.

— To smo već čuli — smrknu se širokousti.

— Možda mi znate i ime?

— Naravno! Zoveš se Dok Holidej!

Kockar se trže.

Nebesa!

Sad zaista nije shvatao ništa.

Ako je verovao da je posredni greška, nije bilo sumnje da su mu znali ime. Pa ipak, nemoguće da je to zaista stvarnost!

— Čoveče, ja idem iz Sendšen Kempa.

— Ma nemoj? Bio si ti sinoć ovde, u Šenbadu, ali si grdno pognešio što nisi otišao što dalje.

Nije vredelo ubeđivati se.

Dugajlija s brkovima nije izgledao tako krvožedan kao njegov prijatelj. No, činilo se da je tu glavnu reč vodio ovaj širokousti.

— Ako pucate — oglasi se kockar — možete pogoditi novac?

— Biraćemo mesto — cerio se širokousti i podigao kolt.

— Imam ovde — podigao je kockar palcem rever svog kaputa — ovde.. ovde — pokazao je na džepove.

— Možda imaš i pod šešinom? — ironično će čovek.

— Tu najviše — klimnu glavom Holidej. — Zlatna rezerva, u postavi.

I on levom rukom posegne za obod.

To je bila šansa!

Džordžijanac je bacio šešir pravo na najbližeg, širokoustog. Prhnulo je pred njegovim očima i đavolski ga trglo.

Dovoljno da kockar istrgne svoj „linkoln“ sa bedra i opali.

Čovek je zaurao i povio se u sedlu. Nije izdržao, pao je na zemlju, ali noga mu je ostala u uzengiji.

Preplašeni konj je zanjištao i dao se u beg.

Jahač je ostao za njega slepljen samo jednom nogom. Vukao ga je preko neravnog tla, korenja od drveća i kamenitog spruda, kao krpenu lutku.

Dugajlija nije čekao da se i s njim slično desi.

Umesto da pokuša nešto sa svojim revolverom, on ga je odbacio od sebe u visokom luku i divlje mamuznuo konja.

— Stani! — zadrža ga Holidejev glas kao rukom.

On smesta podiže ruke uvis.

— Ne pucajte!

— I ne mislim — odgovori Dok, sjahavši. Podigao je sa zemlje svoj šešir i stavio na glavu. — Kako se zoveš?

— Brjus... Brjus Halogej.

Pogledao je na onu stranu kuda je odgalopirao konj sa njegovim prijateljem i naježio se od pomisli kakav će biti kad se životinja negde zaustavi. Izubijan, a možda i na smrt izmrcvaren.

— Koliko ima do Šenbada?

— Oko dve milje.

— Pričaj šta sam to radio tamo... sinoć.

Čovek ga pogleda s nevericom.

Međutim, izgledalo je da stranac u ornom odelu to ne shvata kao vic.

Začudo, kolt je stavio natrag, za pojas. Bio je to znak da može spustiti ruke.

— Sjaši! — naredio mu je.

Halogej poslušao.

Njegova ratobornost naglo je splasnula posle Holidejevog trika sa šeširima i munjevitog potezanja revolvera.

Stranac je upravo s neviđenom elegancijom prkosio toplom danu i jahanju kroz ivičnjak Ljana Estakada na levoj obali Pekosa.

Bio je u tamnom odelu, s blistavo belom košuljom i crvenom somotskom kravatom, s opasačem od crne kože pod srebrnim zakivcima, sa dva teška, smrtonosna kolta, čiji su kundaci ukrašeni slonovačom delovali i veličanstveno i zastrašujuće.

Povrh svega, njegov pogled bio je ledenoplav, poput sečiva koje reže i metal, ako je potrebno.

— Video si me u Šenbadu?

— Ne.

— Kako znaš da sam ja taj koga treba ubiti?

— Tako vas je opisao Verd Sejmon...

Kockar izvadi cigaretu iz pozlaćene tabakere i pripali.

— Kako je to bilo?

— Vi to valjda najbolje znate — primeti Halogej, ali prilično bojažljivo.

— Pitam tebe. I požuri...

— Pa, Verd Sejmon se kockao sa vama u „Herou“. U velike pare, rekao nam je. Digli ste mu tri hiljade dolara a kad vas je optužio da varate, vi ste pucali pre njega i smrskali mu šaku.

— Zanimljivo — zaključio Dok.

— Pucao sam čak iz Sendešn Kempa u Šenbad. Dalje?

— Verd je organizovao poteru da vas po svaku cenu nađemo i ubijemo.

— Koliko vas je u poteri?

— Oko desetak.

— Gle? A ko je taj Sejmon u Šenbadu?

— Rančer. Jedan od bogatih i moćnih, mister. Jedan od onih... koji ne vole kad gube.

Brjus Halogej se polako vraćao iz malopredašnje obamrlosti; uvideo je da čovek pred njim nije takav bauk kakvim ga je opisao rančer iz Šenbada.

Sparina je kupala čovekovo lice i natapala košulju.

A stranac, pod košuljom i kaputom, kao da nije osećao vrelinu. Koža mu je ostala suva poput pergamenta.

— Da li se zaista zovete Dok Holidej? — upitao je.

— Da!

— Celu noć vas tražimo — promrmeljao je Halogej. — Sejmon je obećao hiljadu dolara za vašu glavu. Zato se potera razbila na više delova. Svako bi hteo za sebe, ili da podeli bar na dva dela...

On se ponovo okrete na onu stranu kuda je odjurio konj sa palim jahačem.

— Što ne pokušaš opet? — predloži kockar i čizmom mu gurnu kolt pred noge.

— Rekoše da potežete brzo — odmahnuo je ovaj — a i uverio sam se u to.

— Kako sam izgledao sinoć u „Herou“?

Halogej je zatrepao.

— Pa, tako otprilike kao sada.

— Kako?

— Sejmon je kazao: visok, crni šešir, odelo, bela košulja sa riševima i dva kolta za opasačem.

— Samo to?

— I ime. Predstavili ste se čim ste seli za sto da igrate. Zovete se Dok Holidej. Neki su čuli za vas,

kazu, pakleno igrate poker i brzo pucate.

— Možda ne bi bilo loše — rekao je Dok više za sebe — da vidim kako izgledam tamo, u Šenbadu. I kako se zaista zovem.

— Potera je svuda — opomenu ga Halogej. — Pucate čim vas vide. Naročito ako ste u kaputu.

— Nemaš nameru da ga skidam.

On okrete leđa čoveku i stavi ruku na jabuku sedla. Istog časa se vinuo gore, mačjim pokretom.

Halogej ga je posmatrao, ne znajući šta da misli.

— Ne izazivajte sudbinu, mister — opomenuo ga je. Okrenuo se oko sebe, niz obalu. — Čujem topot konja.

— I ja — reče Holidej. — Samo, sledeći put ne bih želeo da opet podigneš oružje, burazeru. Tada neće biti razgovora.

— Razumen!

Činilo se da je Halogej odavno zaboravio na obećanu nagradu od hiljadu dolara.

Više je voleo svoju mesečnu platu nego mrtvački sanduk sa pozlatom.

— Ipak ću potražiti drugara — rekao je.

— Ne bi bio čovek kad to ne bi učinio.

Posle toga, Brjus Halogej je odjahao, ne osvrćući se. Bio je siguran da mu s leđa ne preti opasnost. Kratak susret sa neobičnim čovekom, izdaleka delovao je na njega kao sunčani udar.

Bio je ošamućen; samo pola časa pre toga bio je spreman da pritisne

obarač i izbroji pet stotina dolara. Bez mulke, bez griže savesti.

A eto, čovek koga su tražili ne samo da ga je poštdeo, već ga je i naučio nečemu.

Do đavola, naučio ga je da razmišlja! Baš to!

Džordžijanac nije imao nameru da odstupa od linije svog puta.

Ako je neko trebalo da zaobiđe Šenbad, neka to bude taj Verd Sejmon.

Plicak Pekosa ostao je za njim, skriven u obalskom šibljaku. Nad njim su se nadnosili snežnobeli oblaci i zvuk rečnih ptica.

Izbio je na široki drum.

Sa strane, velika drvena tabla bila je ispisana plavim, iskrivljenim slovima: ŠENBAD, 2 MILJE.

Mała ili velika mesta, svejedno.

Svuda su mogli da se nađu znaci nevolje. Veo tajne lepršao je pravo kockaru u lice: neko je, namerno svakako, učinio glupost služeći se njegovim imenom.

I njegovim izgledom.

Samo, ko bi to mogao da bude?

Primetio je jahača u dnu ravnice.

Visoka trava dopirala mu je do ramena.

Zatim je nestao.

Holidej rastvori peševe svog kaputa. Drum koji je vodio za Šenbad možda je bio posut rančеровим momcima.

Hiljadu dolara za glavu jednog stranca, prilično bedna svota. Šta više, to nije bila tajna. To je sigurno znao i šenbadski šerif, ali, verovatno se pravio gluv, i slep.

Kockar je video kraj puta čoveka koji je zagledao potkovicu svom konju. Bio mu je okrenut leđima, ali nije ga varao taj položaj. Momak je sjahao da bude neupadljiviji, a u kopito konja uopšte nije ni gledao.

Pratio je senku jahača koja je morala da prođe pored njega.

Senka oboda „kalifornija“ šešira skrivala je kockareve oči.

Momak ispred konja je ostavio kopito i otišao s druge strane sedla. Kao da je tu našao nešto drugo što mu smeta da nastavi put. Ali, preko sedla je izbacivao pogled prema usamljenom jahaču.

Desna ruka bila mu je savijena u laktu, prsti na dršci kolta.

Kao da je odbrojavao hod šarcu.

Kada je konj zarzao i trgnuo glavom, momak je iskočio na put.

Nije bio malo iznenađen kada je ugledao u sebe uperen tamni otvor niklovane cevi.

Ruka mu je zastala u vazduhu. Instiktivno, prsti mu se olabaviše i kolt skliznu natrag u futrolu.

— Mnogo si nervozan, prijane? — oglaš se Dok.

Momak je buljio u revolver.

Izgledao je prilično glupo, ali i zaplašeno.

Verovatno je bio siguran da će uspeti u svom iznenađenju, a sada je s nevericom zaključio da je iznenađenje na suprotnoj strani.

— Jesi li ogluveo?

— Ne — procedi momak.

— Pripadaš li Sejmonovoj pateri?

Čutao je, ali bio je to znak da

bi svaki drugi odgovor bio glup. Hiljadu dolara odjednom je pred njegovim očima razvejao vetar.

— Tražiš li mene? — pitao je kockar.

— Nisam sam — izusti ovaj.

— S kim si?

Ponovo je momak ćutanjem priznao da je nemoćan.

Holidej podiže pogled.

— Ovde izgleda vrvi od Sejmonovih budala — primeti on. — I svaka prvo hvata kolt, a onda jezik.

Sejmonov čovek izgledao je mladoliki; bio je plav, pegav i koščat. Nosio je jaknu od tankog materijala, izbledelu i zaprljanu znojem.

Uzane pantalone sa šavom od crnog konca dopirale su do polovine prašnjavih čizama. Osam krakova teksaških mamuza štrčalo je pozadi njih.

— Da me nisi zamenio sa nekim? — upita kockar.

— Ne — odgovorio je ovaj. — Tebe je lako prepoznati.

— Po čemu?

— Po svemu...

Holidej vrati „linkoln” za pojas.

— Povuci — reče.

Momak je ustuknuo, ali, to nije bilo zauzimanje boljeg položaja, već jednostavno znak da odbija jedan takav duel.

On je možda računao da će varkom da stavi stranca u podređen položaj. Kada mu to nije uspeo, odustao je od svake pomisli da se nadmeće s njim oči u oči.

Uostalom, rančer je rekao: on je

opasan, zato prvo pucajte, pa onda pitajte.

— Nisi raspoložen da zaradiš hiljadu dolara?

— Kako... kako znate?

— Ispričali su mi neki — reče Holidej.

— Ubili ste ih?

— Zar treba da čekam da to oni učine sa mnom?

Momak je spustio pogled na crni kockarev opasač. Sa njega svakako grme smrtonosne vatre. Odmakao je ruke sa svojih bokova i nemo zavrteo glavom.

— Gde je Sejmonov ranč? — upita kockar.

Ovaj pokaza na sever.

— Vodi me tamo.

— Šalite se, mister? — uzviknuo je. — Tamo će vas rastrgnuti.

— Ko? Momci slični tebi?

— Ima ih opasnijih — odgovorio je ovaj. — Nadzornik Ejbi Karlson će vam izbušiti frak na šest mesta odjednom!

— Zarista?

— Možete mi verovati... On pogotovu mrzi gospodičice. A vi upravo mirišite na dobar sapun, umesto na goveda.

— Ipak, uzjaši i kreni tamo.

— Ne bih vam preporučio da...

Holidej munjevito istrže oba svoja „linkolna”.

Kao paralisani, kauboj se izbuljio u odsjaj nikla i samo čekao da ga sa zemljom poklope olovni udari.

Bio je to strahovito brz pokret, ispunjen stravičnom pretnjom.

Zatim je bljunuo narandžasti plamen.

A onda, iza njega krik!

Sejmonov momak se okrenuo kao na iglama.

Video je kako jedan uplašen konj nosi klonulog jahača skoro na njih. Iz ruku čoveka ispala je puška, zajedno sa šeširom.

Barutni dim iz Holidejevih cevi ubrzo se rasplinuo u futrolama.

Jahač skliznu sa sedla i skotrlja do njih.

— Nišanio je u mene — reče kockar. — Poznaješ ga?

— Klemens — istisnu ovaj.

Očigledno, još jedan zaslepljen ponuđenom nagradom za glavu kockara.

Treći iz potere, koja se razmlela po okolini Šenbada u potrazi za njim. Taj rančer poslao je sa svojim ljudima neko prokletstvo; očigledno su bili hrabri ali nevični. Nisu pucali na vreme, kasno su potezali oružje, loše jahali, brzo gubili samo pouzdanje.

Bili su to samo kauboji, ali željni da lako zarade hiljadu dolara, lakomisljeno su nišani na žrtvu.

Možda bi im uspelo da to nije bio čovek iz Džordžije.

No, i on je bio samo biće od krvi i mesa.

Toliko revolverskih cevi upereno u njega, za samo kratko vreme od prelaska Pekosa na drugu obalu. Zato što je neki sujetni i suludi rančer uobrazio da mora umreti onaj koji ga je nadigrao u pokeru i ranio u ruku.

Što je najčudnije, Holidej s tim nije imao veze.

— Jeli mrtav? — upitao je momak, a pege mu na licu potamneše.

— Nije!

— Kako znate?

— Znam gde ciljam, mladiću. Uzjaši, strpljenje mi je pri kraju.

Pegavi, plavokosi kauboj poslušno se uspuzao na sedlo. Činjenica da mu je kolt ostavljen za pojasom nije mu ulivala bogzna kakvu sigurnost.

Njegovih hiljadu dolara je iščezlo, u trenutku kada se našao pred niklom kockarevih cevi.

— Da vidimo tog Sejmona — rekao je kockar.

IV

Umesto da bude obrnuto, sad je kauboj išao ispred čoveka koga su rančerovi momci tražili. I, začudo, u plavokosog nije bio uperen kolt.

Ranč Verda Sejmona bio je zeleni kompleks šuma, trave i krova.

Videlo se da tu ne nedostaje vode, da izobilje zelenih površina odaje izvanredne uslove za ispašu.

Ranč je imao ogromnu kapiju sa lubanjom bika, čiji su rogovi imali raspon od skoro metar i po.

Iznad rogova nalazila su se dva slova: V. S.

Bio je to ulaz u široki deo ograđenog prostora, stazom koja je vodila do pragova velike kuće od opeke.

Ranč V. S. bio je sličan mnogima; imao je veliki ambar, koral, šupe, barake. Tu se smeštao, čitav mali posed od dvadesetak ljudi, ne računajući vlasnika i poslugu.

Oblak prašine nedakelo iza ograde, označavao je prolazak velikog krda dugorogih goveda prema željezničkoj stanici u Rosvelu.

U tom pravcu bile su okrenute glave dva čoveka ispred velike kuće.

— Verd Sejmon je manji — tiho je prozborio plavokosi momak. — a drugi je... drugi je Ejbi Karlson, nadzornik. Bolje da se vratite, dok vas nisu opazili.

— Ti se bojiš za svoju kožu, bu-razeru? — primeti kockar.

— Pa, pomalo.

— O tome je trebalo da razmišljaš ranije.

Momak je uzdahnio i nastavio put.

Bez smetnje su prošli pored nekoliko kaubojja. Istina, oni su bili u nedoumici: šta je trebalo da znači dolazak njihovog drugara i stranca. No, kako su obojica ujahali mirno, prepustili su da brigu o tome vode rančer i njegov nadzornik.

Činilo se da je u vazduhu iznenada zavladao tajac, pa se vlasnik V. S. ranča osvrnuo oko sebe.

Zatim mu je pogled ostao prikovan za pridošlice.

Oči su mu se suzile, a mišići na vilicama zaigrali sve do ušiju.

Srdžba i gnev zamenili su trenutak zaprepaščenosti i zbunjenosti.

Desnom rukom je krenuo ka boku, ali je odmah jeknuo.

Bio je zaboravio da mu je šaka u zavojima, još bolna i neupotreb-ljiva. Uplašen, pegavi momak koji

je doveo kockara na ranč, izmakao se ustranu i Džordžijanac se našao licem u lice sa Verdom Sejmonom.

Rančer je bio omalén, snažan i dosta mlad čovek za posao koji je vodio. Možda nije imao ni punih četrdeset godina. Oblačio se skoro salonski. Bez pohabane odeće, kož-nih štitnika, mamuza i slično.

Bio je gologlav, bele kose i isto tako belih obrva.

Imao je duguljasto lice, sa borama oko ustiju. Pod čelom su se u dupliama gnezdila dva opasna, modra oka.

Nosio je sivu košulju, sa velikom kragnom prebačenom preko crnog kožnog prsluka.

Pantalone od nekog sjajastog materijala pripijale su se uz butine, uz duge jahaće čizme.

Žustrim pokretom on je levom rukom okrenuo opasač tako da mu kolt dođe na levu stranu.

Njegov nadzornik ga umiri lakim pokretom ruke.

— Neba mi — promrsio je Sejmon kroz zube — šta ovo znači? To je on!

Holidej ih je posmatrao mirno.

Ništa mu nije izmicalo oku.

Čak ni laka pometnja među ljudima okolo. Možda su čekali mig svoga gazde, ali taj mig bio bi poslednji u rančеровom životu.

Možda je to i Sejmon predosećao.

— Ptica je sama uletela u kavez — rekao je nadzornik Karlson.

— To je ono što ne valja — odgovorio je Sejmon.

— Neće valjati za njega.

— Umukni, Ejbi! — smrče se Sejmon. — Koja bi budala došla na ranč, ako ga traži polovina ljudi baš sa tog mesta?

Ejbi Karlson je nadvisio svog gazdu za čitavu glavu.

Bio je izrazito crn; kosa, brada, obrve, sve je to oko lica i na licu činilo tamno polje, iz koga su kao tihe vatre plamtele zenice.

Iako pokriven olinjalom kožnom jaknom, u pohabanim pantalonama i nabranim čizmama koje nisu čišćene nedeljama, Ejbi Karlson je imao „nešto” u svojim pokretima što ga je odvajalo od ostalih kravara.

Njegova visina nije pritiskala njegove noge, koje nisu bile krive od jahanja. Bio je prav kao strela, odmeren u pokretima, sračunato smiren i naizgled rasejan. No, ispod toga krio se dinamit. Dinamit u obliku revolvera i refleksa.

Nije visoko držao opasač, poput ostalih momaka na ranču. Naprotiv, cev njegovog kolta skoro se „lizala” sa kolenom; futrola je pri dnu, kožnom uzicom, bila pričvršćena za butinu.

— Ne bih to uzimao — rekao je hladno Džordžijanac kada se Karlsonova šaka spustila niz bok.

Nadzornik se nasmejavao, i iz malog džepa iščakao tanki komad drveta. Zatim ga je stavio u zube.

Rančer je potražio pogledom pla-

vokosog, pegavog momka iza koga je dojahao stranac.

— Krispi! — viknuo je. — Dođi ovamo!

Kauboj se nerado odazvao pozivu. Već je bio krenuo da se izgubi u baraci za momke.

Svestan da je Holidej opkoljen bar sa najmanje šest revolvera, Verd Sejmon je prekrstio ruke na prsa i odmerio drskog kockara.

No, njegov pogled brzo je splasnu pred ledenim tušem plavih, čeličnih očiju.

Krispi — proderao se Sejmon — ko je koga doveo ovamo?

Kauboj je slegnuo ramenima. Očekivao je u najboljem slučaju otkaz i neisplaćenu mesečnu zaradu.

— Bio je brz, gazda — kazao je Krispi.

— Zašto si čekao da bude brži?

— Stradao je Klemens pre toga.

— Mrtav?

— Ne, ali... Kada sam to video, pomislio sam da mi u paklu neće vredeti hiljadu dolara.

— Idiote — zapenuša Sejmon — kako to razgovaraš sa mnom?

— Momak je samo na vreme saznao da ima pameti — umeša se Holidej, povremenu fiksirajući senke oko sebe. Naročito je pazio na Karlsona, koji nije pokazivao znake opasnosti, što je, u stvari, bilo veoma sumnjivo.

— Ti si otpevao svoje, Holideje — žestoko se okrenu. — Nije trebalo da čekaš sudbinu! Ja svoju reč ne povlačim.

— Ja običnom povlačim obarač — mirno će kockar.

Sejmon skrenu pogled na Karlsona.

— Šta ti čekaš, Ejbi? — prasnula.

— Da ga ubijemo?

— Hoćeš možda da povisim nagradu na dve hiljade?

— Ja se ne plašim — kazao je nadzornik — ali bi ovog momka trebalo bolje pogledati.

— Nagledao sam ga se sinoć — obreću se rančer. — Mojih tri hiljade dolara su kod njega, a njegov metak je u mojoj ruci — podigao je zavijenu šaku.

— Prilično, precizno za gađanje iz Sendšen Krika — reče Dok.

— Šta pričaš? — zareža Sejmon i njegovo lice pomodre. — Pucao si s razdaljine od dve jarde. Možda i manje.

— Ja kažem da sam pucao iz Sendšen Krika.

Karlson se opet umeša.

— Hoće da kaže da to nije bio on sinoć sa vama — rekao je.

— Ja kažem da jeste!

— Sigurni ste? — naže se kockar u sedlu. — Zar ste gledali samo u karte, rančeru? Dobar pokeraš osmatra i lice partnera.

— Nemoj me učiti — progundala Sejmon. Očigledno se i sam kolebao, ali, nije hteo da prizna.

— Odelo može da bude isto — nastavio je kockar — ali, lica se svakako razlikuju. Kad neko potegne brže od vas, to se pamti. Dakle, jesam li to bio ja?

— Ko je, ako ti nisi? — proderao se Sejmon.

— Ne znam! Bilo bi lepo da ga sretnem.

— Sve se poklapa — praskao je rančer — odelo, šešir, opasač sa dva kolta, košulja... Sve! Nemoćuće da dva isto obučena tipa jašu niz Pekos? Kakva je to maskarada, neba mu!

— I ja se pitam — nadoveza se Holidej. — Pretpostavljam da imate ovde svog ličnog šerifa?

Sejmonov lice se izduži.

— Šta hoćete time da kažete? — odazva se prigušenō.

— Razglasili ste da dajete za moju glavu hiljadu dolara — reče. — Poslali ste momke da me prvo ubiju, a onda pitaju za zdravlje...

— To je moja lična stvar!

— Ali, moja je glava u pitanju, rančeru... I to bez razloga. Mogao sam je tri puta dosada izgubiti. Vi ste budala!

— Šta?

— Kažem: vi ste budala!

Rančer je treptao, ne verujući sopstvenim ušima.

Na njegovom vlastitom tlu, na ranču, među njegovim momcima, stranac ga je nazvao budalom!

To je bilo nečuveno!

Uzmakao je, bleđ, zaklativši se na nogama kao da je ošamaren.

— Smatrajte se mrtvim, čoveče! — riknuo je.

— Ma nemojte? — uzvratila kockar. — Hoćete vi da me ustrelite? J! on? — pokazao je na nadzornika.

Iz kockara je izbijala neka užarenost.

— Ubijte ga! — zauriao je Sejmon, zverajući oko sebe. — Dajem dve hiljade dolara! Na njega!

Možda bi se od te vike prepao neki konj, ali šarac ne. Ostao je miran pod svojim gospodarem.

Munja je iskočila iz Holidejevog opasača.

Niko nije video taj potez. Jednostavno, u ruci se stvorio kolt i niklovana cev se pretvorila u plamen.

Jedan momak jauknu i svali se sa sedla.

Tek kad je pao, iz ruku mu skliznu revolver. Pokušao je da se pridigne, ali, okrvavljenom rame vuklo ga je na zemlju.

Kockar vrati revolver natrag.

Na ranču je vladala tišina. Kao začarani, zatečeni ljudi su zurili čas u stranca čas u kauboju koji je oduvan sa sedla munjevitim pokretom slavnog strelca.

Ejbi Karlson se još nije opredelio da reaguje. Bio je dovoljno mudar da se ne zaleće.

Sada je, pak, bio siguran da bi suviše rizikovao ako bi se otvoreno suprotstavio kockaru.

— Još neko? — upita Dok.

Nisu mu odgovorili.

Verd Sejmon je bledeo. Ostavili su ga na cedilu, uvređenog i poniženog. Njegovi ljudi, dakle, nisu bili vični sukobu oči u oči. Možda samo iz zasede? Ili s leđa?

— Sve ću vas razjurići — zapre-

tio je. — Niko mene neće služiti ako nije spreman da stavi ruku u vatru.

— Okanite se budalaština — napomenu Holidej. — Ja nisam taj koga tražite. I ako neko pođe za mnom — nastavio je nešto jačim glasom — garantujem mu da će se vratiti samo preko sedla.

Ćutali su.

— I za tebe to važi, nadzorniče — završi Dok.

— Ništa nisam rekao — slegnuo je Karlson ramenima.

— Utoliko za tebe više važi.

— Lica su po danu drukčija — rekao je Karlson — Možda će se moj mladi gazda priseliti onog pravo.

— Nega hoću! — dreknuo je Sejmon i pokazao na kockara. — Njega, ili si otpušten, Ejbi!

No, Karlson je to primio mirno.

Čak je izvadio papir i u njega lagano sasuo duvan iz male kožne kesice.

Holidej je sada bio siguran da će se sukobiti sa nadzornikom, ali, ne ovde.

Uostalom, to mu je bilo svejedno.

Okrenuo je ždrepcu prema kapiji i lagano se uputio na jug.

Razbesneli Verd Sejmon nije izdržao; levom rukom je dokopao svoj revolver, spreman da cilja u kockareva leđa.

Karlson ga ščepa za zglobov.

Držao ga je tako sve dok se Džordžijanac nije dovoljno udaljio da bi ih čuo.

— Zašto si me... — prosikta rančer besno.

Nadzornik mu pusti ruku.

— Ubio bi vas — reče. — Zato je i okrenuo leđa, da sačeka baš to što ste naumili.

— Ne bi stigao da se okrene!

— Bi!

— Ti mnogo znaš, Ejbi — zareža Sejmon, zagladivši kosu. — I mnogo uobražavaš. Hoću tog dendija, živog. Razumeš?

— Opasan je — reče Karlson. — Videli ste kako izvlači kolt? Doka Holideja ne možete uhvatiti s lica...

Sejmon žmirnu očima.

— Ti ćeš ga uhvatiti? — upita.

— Za dve hiljade dolara.

Rančer pogleda okolo.

— Možda još neko hoće? — viknu.

Momci oboriše glave. Ne, oni to nisu više bili u stanju.

Plavokosi Krispi naročito.

— Ostali ga još traže — javi se Sejmon. — Možda će te neko preduhitriti.

— Mogu samo da izginu — odgovori Karlson. — Šteta da gubimo dobre kauboje, kada ionako nema radne snage ove sezone.

— Dovedi ga za hiljadu dolara — isceri se rančer — ili dobijaš otkaz.

— Ne možete vi bez mene, gazda — osmeli se nadzornik.

— Hoćeš da se uveriš? — stisnu ovaj usta i izazivački ga pogleda u oči.

Karlson se više nije opirao.

Uostalom, računao je da će učariti i nešto više od rančerove nagrade. Sejmon kao da mu je čitao misli kad je kazao:

— Tamo su mojih tri hiljade... Ostalo me ne interesuje. I zapamtiti: hoću ga živog.

V

Kadgod je oćutkivao i na neki način trpeo, verovali su da je postao kukavica, ili bar da se „izlizao”. Nisu slutili da mu je ponekad svega dosta, i sukoba, i pokera, i neprijateljskih pogleda, i šaputanja iza leđa.

Ako bi „pokazao zube” i po kratkom postupku najavio da nije oran za šalu, onda su mu pripremali klopke ili osvetu.

U svakom slučaju, za Doka Holideja nije bilo spokoja pod kapom nebeskom.

Bilo je ranije gradova, onih malih i sasvim malih, gde je verovao da nije doprla priča o njemu.

Pokušao je da se smiri, da se vra ti svom starom zanatu iz Bostona, da otvori zubarsku ordinaciju.

Onda bi se našla neka budala da ga prepozna. Da ga izazove ili da upre prst u njega.

Onda bi nastavljao svoj sumorni krug po Zapadu.

Preostalo mu je da životari uz karte i kolt.

Pluća su mu bila načeta i čekala ga je smrt. Nije joj znao vreme, ali, mogla je svakog časa da bane.

Zato je prestajao da zazire od metaka.

Ponekad je mislio da će mu kraj biti brz, skoro bezbolan: olovo na pravo mesto, i sve je gotovo!

No, iskonski osećaj samoodbrane planuo bi u njemu zajedno s oružjem. Ruka se automatski spuštala i podizala, odjeknuli bi pucnji, i iro nija sudbine se produžavala.

Čovek koji je najmanje želeo da izaziva, bivao je izazivan.

Kadgod se klonio gužve, upadao je u nevolje.

Bio je zaista uklet!

I samom pojavom budio je pozorenje, zavist ili strah.

Odudarao je od ostalih odećom, likom, pogledom.

Koltovi su mu postali legenda.

Veličali su ih kao besmrtni.

Mnogi su zapamtili sjaj nikla na njima. Drške ukrašene slonovačom poznali bi ponekad pre nego lice vlasnika.

Bio je bez doma, bez krova i utočišta.

Kad mu je nestajalo para, tražio je pokeraški sto i obično dobijao.

Kad mu se život rugao u najrazličitijim oblicima, uzimao je brendi i povlačio se u sobe hotela i saluna.

Nije imao prijatelja, osim svog šarenog ždrepcu.

Ako bi to neko, nekada, i pozeleo da mu bude, on bi odlazio.

Bio je zaista uklet!

Svako u životu ima svoj žig; njegov se zvao usamljenost...

U poslednje vreme uhvatio bi sebe kako ga izdaje strpljenje.

Ranije je umeo da sačeka, da proceni okolnosti, da preispita svest: treba li ili ne uzvratiti punom merom na uvrede ili podrugljivost.

Sada se nemilosrdnije okretao prema pretećim licima. Nije im dao da se razmahnu. Bilo je dovoljno da nasrnu na njega, a on da im dvostruko vrati.

Bila je to prolazna kriza u njegovom kratkom ali burnom životu.

Kriza u kojoj su se mnogi našli i s mukom izišli, s ožiljcima ili sa čizmama napred.

Čašu žuči prevršila je potera pred Šenbadom.

Prvo je optužen da je igrao poker i pucao u rančera, iako tamo uopšte nije bio, a onda se osioni Verd Sejmond usudio da pošalje svoje momke da mu jednostavno skinu glavu za nagradu od hiljadu dolara!

Njegovi kauboji razmislili su se po noći i po obali, kao poljski miševi.

Verovali su da od toga nema ništa lakše: uzmeš čoveka na nišan, pritisneš obarač, i ne odgovaraš nikome!

Ni zakonu, ni samom sebi.

I to za bednih hiljadu dolara, koje bi on „okretao” u jednom deljenju na velikim partijama u Kansas Siti.

Hiljadu dolara za Doka Holideja!

Ni krivog ni dužnog...

Iz razmišljanja ga je prenuo šarev trzaj glave.

Pogledao je niz put.

Video je ispred sebe jahača.

Stajao je kao da baš njega iščekuje.

Lepo se videla limena zvezda na košulji.

Jahač je bio u sedlu, malo iskrivljen, kao da ga boli kuk i da se sada odmara. Iza njega nazirali su se prvi krovovi naselja. Najviši među njima bio je zvonik crkve.

Iako mu to nije rečeno, Džordžijanac zaustavi ždrepeca na nekoliko jardi pred čuvarom zakona.

— Mene čekate, šerife? — dobacio je.

— Otrilike — odgovorio je ovaj, prilično iznenađen. Prstom je počeo nos.

Šerif je izgledao vrlo jadno: mršav, izboran, umornog pogleda i ugašenih zenica. Bio je nekako povijen, kao da pritiskaju gomilama kamenja po vratu.

Pred šeširom velikog oboda znojilo se lice upalih obrva i preplanule, bakarne kože. Imalo je velike uši i podočnjake, špicastu bradu i izraženu „jabučicu” na grlu koja je klizila pri svakom izgovorenom slogu.

Neka stara vojnička košulja visila mu je o ramenima. Levi džep bio je nabijen duvankesom i papirom. Preko bedara stajao je opasač. Činilo se da je rđao od dugog mirovanja.

No, sve je to, možda, bila varka.

Holidej je u svom životu, na svom putu, nailazio na ljude koji su ličili na mrtvace, a potezali poput satana!

On nije davao na izgled, na prvi utisak.

Umesto da mu pokloni pažnju, kockar se bavio osmatranjem prede la oko sebe.

Prilaz Šenbadu podsećao je na krčenu šumu.

S obe strane drumu nalazilo se drveće, sa po kojim travnatim proplankom.

Dok su ga putem pratili zvuci ptica u granama, sada je odjednom sve bilo zamuklo.

— Vi ste Dok Holidej? — upitao je šerif.

— Da! Tako me opisuju...

— Moram da vas uhapsim — re kao je ovaj.

Kockar se nije mnogo iznenadio, iako je to šerif od njega očekivao.

— Zašto? — ipak se zainteresovao.

— Upadanje u privatan posed — nabrajao je šerif — ranjavanje ljudi, uvreda pred svedocima, pretnja cruzjem... da nastavim?

— Dovoljno je! Miriše na Verda Seimona?

Šerif je hteo da uzdahne, ali se predomislio. Još uvek se držao prilično rezervisano.

— Nadam se da ćete lepo krenuti sa mnom, mister.

Kockarevo lice bilo je mirno. Kao maska.

— Idemo u grad, šerife — reče.

— Ne! Na ranč — odgovorio je ovaj.

— Nisam znao da ste privatni šerif?

Čovek sa zvezdom je ponovo pročačkao nos. Izglédalo je da se ne uzbuđuje mnogo svojim poslom. Čak se činilo da mu ne leži da na putu hapsi ljude, ali je to svakako morao.

Možda je bio nečim pritešnjen, a možda mu mala plata policajca nije bilo dovoljna, pa je dobijao „dodatak“ sa strane.

U svakom slučaju, nije pretio. Jednostavno se uzdao u svoju zvezdu, misleći da je neranjiv.

— Ovde smo sami — rekao je kockar iznenada. — Šta me sprečava da vas razoružam?

— Pokušajte — samo je kazao ovaj.

Tek tad su mu oči bljesnule, ali za kratko.

Holideju je bilo jasno: šerif Šenbada nije bio sam.

To je i želeo da sazna.

— Polako, šerife — kazao je zatim. — Stradaće vam konj!

Zvezdonosac se prvi put namrštitio.

— Konj?

— Zmija je dole... Pazite!

I pre nego što je ovaj mogao da se u to uveri, Holidej istrže „linkoln“ s desnog boka.

Uperio je prema nogama šerifovog konja.

— Gde je zmija? — procedio je ovaj.

— Tu je — dobaci kockar.

I naglo okrete cev za čitav polukrug.

Osetivši opasnost, nadzornik Sej

monovog ranča, skriven u gustišu uspravio se i nanišanio.

Ali, delić sekunde ranije Džordžijanac je ispalio zrno u njega!

Karlsonov hitac odluta u nebo.

Kockar je čekao.

Ejbi Karlson je još uvek stajao, iznenađen, ispunjen gnevom i razočaranjem. Njegov revolver je lagano ali sigurno obarao cev nadole.

U stvari, nadzornik je padao pre svog oružja.

Šerif iz Šenbada nije ni prstom mrdnuo da se umeša.

Karlsonovo telo je zatalasalo žbu nje i travu; sve se sklopilo nad njim u trenutku i kao da ništa nije bilo.

— Ako ste ga ubili — promrmlja šerif — ne piše vam se dobro.

— Ja ne ubijam uvek — odgovori Dok. — Znali ste da je tu?

— Jesam — priznade.

— To je sve što imate da kažete?

On sleže ramenima.

— Da je bilo drukčije, možda bi pucao u mene — reče. — Tako mi je obećao: ako vas ne uhapsim i ne razoružam, ubiće obojicu.

— Celog dana me saleću Sejmonovi momci — dobacio je kockar.

— Sinoć ste se zamerili rančeru. A on je i bogat i uticajan.

Holidej pogleda u cev svog kolta. Kao da ga prvi put vidi. Pitao se: spasava li mu to oružje život ili ga, uistinu, uništava?

— Ništa od hapšenja, šerife — kazao je zatim.

— I ja mislim — odgovorio je ovaj. — Ipak, ne zadržavajte se u Šenbadu. Sejmon je malo luckast, pogotovu ako naleti na nekog boljeg i jačeg.

— Gde ste vi tu, šerife?

— Ja sam na izmaku — umorno je uzvratilo čuvar zakona. — Možda ću otrpeti rančerov šamar, a možda ću mu zavrlijačiti zvezdu pred noge. Razmisliću o tome uz put.

On odjaha do mesta gde se srušio Karlson.

Malo kasnije, preneo ga je na sedlo svog vranca i izveo na drum.

Nije se osvrnuo na nadzornikovog konja, privezanog nedaleko za granu jednog džinovskog grma.

Kao uklesan u nebo, Dok Holidej je posmatrao u povijenu siluetu šenbadskog šerifa kako klacka prema V. S., ranču. Noge i ruke ranjenog Ejbija Karlsona klatile su se gore-dole.

Za samo jedan dan, pet otkočenih koltova nasrnulo je na čoveka iz Džordžije.

A nekad se toliko nije usudilo da mu zapreti nedeljama.

Bio je to loš dan za kockara.

Da li je on to postao nervozniji i razdraženiji, ili su se ljudi menjali poput godišnjih doba?

Šenbad je izronio pred njim, a on je mislio na Rosvel i malo grad ske buke.

Iza sebe je čuo povilke i kloparanja točkova. Verovatno se najjavljivao dolazak poštanske kočije. On stade ustranu da propusti oblak

žučkaste prašine koji se vukao iza zamahnutog kočijaševog biča.

VI

Ono što je Albakerk za Rio Grande preko Novog Meksika, to je Rosvel za Pekos River, koji se proteže uz Ljano Estakado kao kičma velike, uzavrele životinje sa krznom od pustinskog peska.

Rosvel je prema istoku gledao u Ljano, na zapadu su mu vidik zaklanjali obrisi Sakramento Planina.

Nekom starom dereglijom, stigao je u grad Forest Basford.

Imao je samo konja i sedlo, i neki zavežljaj na njemu.

Dereglija je prispela uz obalu, potpomognuta dugim motkama. Revolveraš iz Santa Fe stajao je na krovu i čekao trenutak da iskoči na obalu.

Vlasnik dereglije je za prevoz čudnog putnika primio dobru sumu novaca, pa se nije raspitivao zbog čega momak nije izabrao kočiju za dolazak u Rosvel.

Sve vreme među njima vladala napregnutost.

Vlasnik je pokušavao da zapodene razgovor, ali je Basford ledeno odbijao svaku takvu mogućnost.

Sedeo je i gledao u prazno.

Ponekad samo levi kraj usta bio mu se iskrivio u osmejak.

Neupaljena cigareta visila mu je na donjoj usni, kao lepkom premazana.

Na sebi je imao već pohabano,

sivo odelo s kojim se samo nekada mogao ponositi. Crna košulja nije dozvoljavala da se vidi koliko je prijavštine na ivicama. Sve ostalo bilo je sivo poput odeli: kosa, oči iza poluspuštenih kapaka, boja glasa...

Basford je iskočio na obalu, povukao konja za sobom i kratko klimnuo glavom lađaru.

Vlasnik dereglije je mahnulo rukom i motkama se otisnuo od obale.

Podsvesno je osetio olakšanje: čudljivi momak s kojim je prevaleo Pekosom preko petnaest milja mora da je bio u zavadi sa zakonom.

A možda i sa sanim sobom.

Forest Basford više nije imao na sebi bradu, ali kao da više nije mario za sopstveni izgled. Podsećao je na pravog lupeža. U prilog tome govorilo je i njegovo oružje sa blistavom drškom.

Ne žureći, on se pope u sedlo i krenu prema početku glavne ulice.

Tu je Rosvel počinjao sa kućicama i krovinjarama, čije su se ivice skoro sastajale sa zemljom. Više su ličile na šupe nego na domove.

Tu su obitavale skitnice, besposličari najgore vrste, pijanice, prosjaci... U stvari, taj deo pripadao je prošlosti: bili su to ostaci starog naselja kada se govorilo da Pekos nosi zlatna zrna sa sobom.

Čim su se ljudi uverili u to, napustili su naselje i iza sebe ostavili sklepane „sandučare“.

Novi Rosvel nicao je malo dalje; reka je razvila stočarstvo, zalila

ogromna prostranstva pašnjaka i naselila rančeve na obalama kao pečurke.

Trgovina rekom takođe je bila unosna. Rosvel je, osim toga, bio raskrsnica, grad u koji se moralo doći posle velike pustinje, ili posle obronaka Sijera Blanke.

U njemu su se obogaćivali krčmari, vlasnici poštanskih kočija, trgovci, hotelijeri, bankari.

Basford se nije žurio da kroči među njih.

Zadovoljio se „kantinom“, jedinom malo većom i pristojnijom kućicom na periferiji.

Ostavio je konja tako, da ga je mogao imati na oku kroz prozor.

Sa sedla je poneo svoj zavežljaj i pošao unutra.

Nije stigao do vrata.

Upravo je kroz njih izleteo neki čovek i zamalo ga oborio.

U stvari, izbacili su ga iz kantine dobrim udarcima nogu. Čovek se zagnjurio u prašinu kao pauk i tako ostao nekoliko trenutaka nepomičan.

Izdaleka se osećao na viski. I to onaj najlošiji.

Kantina, bezimena, imala je niska vrata kroz koja je visoki Basford morao pognut da uđe.

Kuća je bila od cigala i sasvim dobro se odupirala zapari spolja. Verovatno zbog toga je i preko dana bila puna najrazličitijih tipova, koji loču viski i cede psovke uz nepristojne viceve.

Svetlost je ulazila kroz vrata i

dva oniska prozorčića. Međutim, nešto dalje i dublje, lica ljudi su postala obične mrlje pod šeširima.

Za jednim stolom, baš kraj prozora, dremao je neki pijanac.

Bio je sam.

Glavu je držao zagnjurenu u lak tove.

Ostali su se tiskali kraj primitivnog šanka od dasaka. Viski se razlivao svuda, po stolovima, po čizmama, po ustima.

Neki su sedeli na podu, skupljenih nogu, da bi što manje smetali drugima.

Drugi su čizmama razgrtali razbijeno staklo sa poda. Bila je to prava jazbina, najgora u kojoj se ikada obreo revolveraš iz Santa Fe!

Negde, na drugom kraju grada, oglasila su se zvona.

Basford se progura do šankiste. Bio je gadno pritešnjen, ali je trpeo.

— Šta imate najbolje? — upitao je ćelavog, podbulog kantinera, koji je vešto sipao i delio čaše žestokog pića.

— Viski — odgovorio je ovaj, ne dižući pogled.

— A osim viskija?

— Viski!

— Da li ste čuli za brendi? — podrugnu se Basford.

Tek tada ga kantiner udostoji pogleda.

Nije ostavio bogzna kakav utisak na vlasnika; ništa bolji ili gori od ostalih koji navrate, odu, a na njihovo mesto dođu drugi.

— Ovde je nezdravo piti brendi — kazao je ćelavko.

— Dajte onda jedan vaš biser — naruči Basford.

Sručio mu je u jednom potezu piće u čašu. Basford je uzeo i pogledom potraži mesta za sebe. Zaustavio ga je na pijanom spavaču kraj prozora.

— Bolje da tamo ne sedate — primeti kantiner.

— Zašto?

— Tamo izbegavaju da sednu, jer moraju da plate piće Klarku Aleksisu. A taj može da popije bure.

— Onaj što spava?

— Neka vas to ne zavarava, stranče — nastavio je kantiner, otajavajući svoj posao prema drugim gostima — on to samo tako... da neko nasadne i priđe. Uostalom, vaša stvar!

— Ipak ću sesti — rekao je Basford.

Neko se blizu njega nasmeja.

Basford spusti zavežljaj kraj nogu i sede. Čašu stavi ispred sebe. Spavač kao da se malo pokrenu.

Iznad rukava se izmigolji veliko, modrozeleno oko, upereno na Basforda. Zatim se pojavi nos, okrugao i rumen — a potom i otromboljena usta, puna pljuvačke u uglovima.

— Naruči odmah bocu — rekao je potmulim glasom.

— Meni je ovo dovoljno — odgovorio je Basford.

— Boca je za mene, stranče...

— Neka ti je. Kakve veze ja imam s tim?

Aleksisove obrve se malo sasta-

više i pogled mu se izbistri, a onda se usta razvukoše u ružan, polupijan smešak.

— Naruči, ili...

— Ili?

Čovek malo pomeri lakat i iz nje ga izviri cev koltā.

Bila je uperena u Basforda.

— Oni koji nisu hteli da naruče, ostajali su bez uveta, poneko i bez ramena. Ne možeš sesti, onako, badava, za ovaj sto. To je moj sto. Svi znaju!

— Svi znaju, a stranci plaćaju.

— Neko mora — zabrundao je Aleksis.

— Možda, ali ja ne.

Cev se pomoli još više.

— Skinuću ti tu cigaru dok trepneš — zarežao je.

— A ja ću te napojiti olovom — uzvratilo je ovaj.

— E? — graknu čovek. — Kako, a?

— Moj kolt je uperen u tvoju stomačinu ispod stola.

Za trenutak, Aleksisove oči sevuše. Onda mu nanovo utonuše u podočnjake i otečene kapke.

— To je vic — smeškao se, svestan da mu je u ovakvim, i sličnim situacijama, poklanjana dužna pažnja od strane gostiju — i plaćam ja celu bocu ako izvučete na sto šaku i u njoj kolt!

Basford izvuče ruku, i zaista, u njoj se nalazio „bizli” sa sedefastom drškom.

— Neka me treznog obese — pri znače Aleksis — ako ti nisi momak i po, stranče!

— A boca? — podseti ga Basford.

— Da je popijemo, zajedno, a?

Čovek se ispravi i zadenu svoj revolver negde za kaiš, pod jaknu.

Bio je širok, obložen salom od glave do pete, zaliven viskijem već od rana jutra.

Kao iz zemlje da izniče, kantiner stavi pred njih bocu. Bila je drukčija nego ona iz koje je sipao Basfordu.

Verovatno neka bolja vrsta, za specijalne mušterije.

Aleksis noktom, u jednom potezu, izbaci čep sa grlića. Ne dodirujući usta, on je sipao u ždrelo pravi mali potok crvenkaste tečnosti.

Kad je završilo, coknuo je jezikom i rukavom obrisao lice.

U boci je ostalo tek nešto malo više od polovine.

Basford je mirno pratio čovekove pokrete, ali se nije oduševljavao njegovim potezima i mogućnostima. Aleksisov stomak zaista je podsećao na neko bure. U poređenju sa njim revolveraš je bio prava čačkalica!

— Ko ti je rekao da držim kolt? — pitao je Aleksis.

— Niko.

— Ovde to niko ne kaže. Čekaju da izvedem predstavu na račun kakvog stranca. Ti si prvi koji me je preduhitrio. Znaš, pomalo te poštujem.

I ponovo nateže iz boce.

Ne seti se da ponudi svog sago-vornika.

— Ispod prnja koje nosiš — brbljao je Aleksis, — sahranjen je neki fini momak, a? Mora da si u ne-

volji, kad ne stigneš da pristojno izgledaš?

— Zar čitaš iz dlana?

— Čitam iz ruku — smejuć se već nakresani čovek. — Fine ruke, dugi prsti, lak posao. Revolver i žene, otprilike, a?

Basford je ćutao.

— Odakle si? Po naglasku bih rekao da si sa severa, a? Uostalom, nije važno. Ovo su veliki dani za Rosvel. I za mene.

Podrignuo je, sačekao da mu se želudac stiša i opet nagnuo bocu.

Sad je ostalo samo na dnu.

— Tražiš li posao? — brbljao je dalje čovek.

— Ima li ga?

— Nađe se — slegnuo je ramenima Aleksis. — Za tvoja dva kolta, uvek se nađe. Ovde ima puno momaka koji će ponuditi usluge za sto tinak dolara... ali, ti ne bi ispod hiljadu, a?

Basford nije odgovorio.

U kantini je ponovo nastao žagor. Pošto je Aleksicova predstava sa strancem izostala, njih dvoje više nisu bili zanimljivi.

Basford je mogao kroz prljavo prozorsko staklo da vidi svog konja. I deo visokih, obojenih krovova što su najavljujivali otmeniji, gradski svet Rosvela.

— Hoćeš da opljačkamo jednu banku? — predlagao je pijani čovek.

— Je li dobra?

— Kao grom, tako mi nove pune boce — keserio se Aleksis. Pljuvačka mu je izbijala na usta u sve ve-

ćim količinama, posle svake reči. — Veliki Džefri Rodjev počeo je da cima zvona. Veliki dan za Rosvel, drugar: svadba! Spajaju se stotine hiljada dolara, jedno s drugim.

— A pljačka? — podseti ga Basford.

— A, to? ... Pa, razmišljao sam, znaš. Pratim ja to odavno, i zamišljam kako bi bilo lepo da se izvede. Naravno, ja to ne bih mogao, ali... šta znaš?

Ponovo je uzeo bocu i ispraznio je sasvim. Potom je razočarano spusti pred sebe.

— Ovako stoje stvari — zaklatio je Aleksis i sastavio po kažiprst s obe šake. — Džefri Rodvej je naslednik, sin velikog bankara Rejmona Rodveja, znaš? Ona je kćerka bogatog Kloda Fregona, rosvelskog trgovca... Znaš, taj Fregon je i trovač. Ovaj viski koji si pio, njegov je. On lepi lažne etikete, štampa... kako se to kaže? Fal... sifiku... ne znam tačno, i to zalepi na svoje boce i prodaje. Ali, kćerka mu je lepa. Ki-ti Fregon! Ah, treba je videti...

Zbrkano pričanje pijanog Klerka Aleksisa počelo je da nervira Basforda. Ali, on ionako trenutno nije imao drugog posla.

— A i Džefri Rodvej, drugar — naginjao se Aleksis preko stola u želji da novom poznaniku ponešto i došapne na samo uho — duša od čoveka! Ume da pozajmi, bez kamate, hej! Čeka i preko roka. Svi ga vole, osim oca. Taj mu sedi za vratom i svaki dan, ne, tri puta na dan mu govori kako će ga upropastiti! U

grob će ga... Vala, i neka ga. Stari lisaci!...

— Pa, zar bi imao srca da opljačkaš takvu dobročinu? — prekinu ga Basford.

— Sina ne, ali matorog bih... cap! — podigao je ruke uvis i nekoliko puta cimnuo, kao da nekome istresa nešto iz džepove. — Ali, drugar, on ima slabo srce i sve skoro prepušta sinu, Džefriju. A taj momak... čudo! Taj radi rame uz rame s ostalima. Ne liči na bankara, jok! Ostaje poslednji na poslu, da prebroji, sabere, upiše... a dođe mu onda ženska, mala slatka Kiti... Svako veče. Posle odu negde na večeru, u hotel, i tako...

Basford podiže ruku i daje znak kantineru da donese novu bocu.

Buljave oči Klarka Aleksisa zaočuglile su se kad pred njim iskrсну neotpečaćena boca viskija. Zapravo, on je pio, a da nije pokazivao naročitu promenu: i dalje je izgledao polupijan, pričljiv i glupav.

— Ti si stvarno drugar — rekao je on i obliznuo se.

— Znači, ti bi uveče — upita Basford.

— Uveče šta? — prenu se ovaj.

— Pa, upao u banku! — podseti ga Basford.

— Ah, da — klimnu glavom Aleksis. Zbacio je čep sa boce i prineo je svojim ogromnim ustima. Sad više nije ni pomišljao da ponudi novog poznanika. — Ja bih, to onako u poverenju, kad Džefri ostane sam. To ti je, drugar, vreme kad iziđu

njegovi službenici, a samo koji minut pre nego doleprša Kiti Fregon.

— Zanimljivo — primeti Basford.

— E, vidiš, drugar, ja bih upao, ali pod jednim uslovom: da tamo ne bude sin, nego otac! Džefrija volim, ne bih želeo da mu zafali dlaka s glave. Pa, ni starom, samo bih ga isprepadao, ha-ha-ha! Znaš, da njegov sin nije bankar, bio bi u najmanju ruku gradonačelnik! To baš!

— A ne šerif?

— Šerif? I ovaj što ga imamo — snizi glas Aleksis — ume da bude bakouz. Znaš, ja ga se ne bojim. On mene ne dira, ni ja njega, ali... Ne volim ja te čistunce, drugar. Ne! Taj ti je nepodmitljiv, neranjiv... Drži se svoga, ko magare u zid! Nisi čuo za Pola Dalmona? E, vidiš, to je naš šerif. Ne pije, ne puši, nema žensku... Nema senke!

Basford je odsutno zurio mimo Aleksisa; kantina se i praznila i punila istovremeno.

Ako je bilo nešto hladovine, ako mu se to zapravo učinilo kad je ušao spolja, sa vrele roševske ulice, sad je tog osećanja nestalo.

Mnoštvo ugrejanih, oznojenih tela što se tiskalo oko njih učinilo je malu prostoriju zaparanom.

Klark Aleksis je duboko uzdahnuo, kada je ispraznio bocu do polovine.

Kapci su mu otežali, glava zaklimala.

Iscerio se prema Basfordu.

— Znaš, drugar... kad me „uhvati“, ja prilegnem ovako na ruke, odremam deset minuta, i, posle je

sve u redu... Za to vreme niko ne sme da me budi — uozbiljio se. — Držim isto ovako kolt — pokazao je oružje — i ako me trgnu iz sna, desiće se da opalim, ha-na!

— A ako te probudi šerif? — upita Basford.

— Nije on toliko lud — cerio se ovaj.

Zatim Aleksis stavi glavu na ruke, blaženo se osmehnu i sklopi oči.

Imao je isti položaj u kakvom ga je zatekao Forest Basford kada je ušao u kantu.

Revolveraš iz Santa Fe je sačekao da džinovski mesni pijanac zaspi. Onda je uzeo svoj zavežljaj, uz put stavio na šank novac i izišao.

Kada je uzjahao konja, nije se okrenuo Rosvelu.

Vratio se putem kojim je i došao!

Kada se našao u visokom šipražju, Basford je sjahao.

Dobro je osmotrio oko sebe.

Bio je sam.

Razvezao je zavežljaj i spustio na zemlju. Iz njega je zatim podigao neke stvari.

Skinuo je svoj šešir i mesto njega na glavu stavio crni „kalifornija šešir“. Levi kraj usta mu se podiže u ružan osmeh...

VII

U „Rodvej banci“ bili su na okupu njih troje: stari Rejmon Rodvej, njegov sin Džefri i Kiti Fregon.

Bilo je vreme pred zatvaranje.

Napolju je, te večeri, iznenada zahladnelo.

Vetar je ulicom nosio prašinu i kovitlao je do samih krovova. Ljudi su se sklanjali u ulaze i kuće. Naravno, najviše ih je bilo u salunima.

— Vi, deco, trebalo bi da se malo odmorite — kazao je stari Rodvej.

— Kako to misliš? — podigao je njegov sin pogled sa papira.

— Pa, mogli biste jedno bez drugog bar uoči svadbe — smeškao se bankar.

Kiti Fregon se osmehivala, shvatajući to kao šalu pred veliki dan.

Bila je to izrazito lepa crnka, duge kose i bele puti.

Delovala je kao iz kutije; sunce je nije „načelo“ ni na jednom delu tela. Ni po licu, ni po rukama, ni po ramenima. Bila je kao porculan.

Bele čipkane rukavice bile su joj navučene do lakata. Duga, tamnoplava haljina sa modrikastim žabom još je više isticala belinu njene kože ali i stas.

Osim što je imala krupne, zelene oči, mali nos i kao cvet usta, Kiti Fregon je raspolagala izvanrednom ljupkošću u pogledu, u pokretu i ponašanju.

Bio je to onaj prirodni dar ženstvenosti s kojim se devojke rađaju i koji im uglavnom koristi u životu.

A kad se to sve „uvije“ u udoban, bezbrižan život kakav joj je pružao bogati trgovac, Klod Fregon, onda je buduća snaha bankara iz Rosvela mogla da bira.

I izabrala je pravog, zaista.

Džefri Rodvej je sve papire lepo složio i stavio u kasu.

Onda je pogledao u zidni sat.

— Da zatvorimo? — predložio je njegov otac.

— Još pet minuta — odgovorio je mladić. — Ne smemo da zanemarimo nekog, ko, recimo, sada žuri ka nama siguran da će stići bar minut pre kraja?

Rejmon Rodvej se osmehnu, zadovoljan.

— Ti bi da budeš veći bankar od oca?

— Ne, samo sličan.

Slični su bili i onako. Jedino su godine napravile onu bitnu, neumitnu razliku, ali crte su bile prepoznatljive.

Džefri je bio takođe crnomanjast momak, blizu tridesete.

Imao je gustu kosu, visoko čelo i samo malo povijen nos. Nešto šira usta i privlačan osmeh pun blistavih redova zuba bio je već poslovično šarmantan ne samo za Kiti Fregon već i za sve mušterije najveće roselvske banke.

Uvek se nalazio u čistoj, beloj košulji, kravati i prsluku.

Njegov otac bio je, rekosmo, sličnih crta, ali nešto mršaviji i, naravno, izboraniji. Rejmon Rodvej je pre dva dana napunio šezdesetu godinu i na toj proslavi svečano objavio dan venčanja između njegovog sina i trgovčeve jedinice.

Bankar je prilično pazio na sebe: da uvek ima belu maramicu u gornjem džepu, kravatu zelene boje uz smeđe odelo, danju, a srebrnastu uz tamno večernje.

Nosio je, takođe, štap sa drškom

u obliku kugle. Više mu je služio za ukras nego za ispomoć.

S obzirom da su mu lekari preporučili duge šetnje, zbog srca, Rejmon Rodvej je to obilato koristio, prepuštajući svom sinu sav teret banke.

Mladi naslednik se pokazao sposoban. Zbog toga je njegovom ocu stalo da ga veže za finu devojkicu poput Kiti, kako bi bio još sigurniji da će njegova banka biti u pravim rukama i na još sigurnijim „nogama“.

Stari bankar se podigao i namrštio. Izgledalo je da ga i noge polako izdaju.

— Čim se vreme menja — procedio je i pogledao prema vratima — mene koči...

— Neće te valjda ukočiti i sutra? — osmehnu se Džefri.

— Eh, tada bih došao u nosilima... Kiti, šta imate večeras na programu? Večeru kod one torokuše Kantrelove? Ili malo ruleta u „Saracenu“?

— Ništa od toga — odmahнула je ona glavom. — Imamo bolji predlog.

— Šta to?

— Večera utroje... kod bankara Rodveja.

— Gle? — iznenadi se ovaj. — Šta će to da znači? Poslednjih mesec dana niste prekoračili uveče moj prag? Da mi ne nameštate neku klopku?

— Jednu mašu — umeša se i Džefri.

— Kakvu? — smrknu se bankar.

— Nadam se da nije nešto što će me po srcu...

— Samo po džepu, tata!

Rejmon Rodvej- obrnu štap u rukama i ponovo sede u udobnu fotelju, jednu u niz od osam koje su se nalazile tu, a mušterije.

— Dakle?

— Nećemo novu kuću kao svadbeni dar — rekao je Džefri, nalakativši se na pult šaltera.

— Ne? Nego?

— Jedan duži put — rekla je Kiti.

— Ah, to — odobrovolji se bankar. — U redu, mladenci i treba da putuju, da vide svet. Kuda biste? Tenesi? Džordžija? Pensilvanija? Možda ne bi bila loša i Kanada, ali je prilično hladna?

— Mi bismo u Evropu — izusti sin.

Bankarev osmeh se za trenutak sledi.

Mora da je u glavi brzo proračunavao koliko bi to sve koštalo!

— U Evropu? — zgranu se. — Šalite se?

— Ne — odgovorio je Džefri. — Ostaćemo samo dve nedelje.

— Dve nedelje? — izbeči se bankar. — Zna li vi gde je Evropa? Kiti, devojko, znaš li?

— Da znam, ne bi je ni tražila — smeškala se ona. — Uostalom, vi ste još mladi, lako ćete zameniti Džefrija u poslovima...

— Ja njega da zamenim? — smrče se Rodvej. — Znači, vi ste to odložili, čvrsto? Nema pokajanja? Evropa ili ništa drugo?

— Vi sve znate — umiljavala se Kiti.

— A ja? Da li dozvoljavam, šta mislite?

— Pa, dozvoljavate li? — poljubi ga Kiti u obraz i nose mu počesa čelo. Bila je to prisnost koju je Rodvej dozvoljavao samo njoj. Nikome više! Uostalom, bio je svestan da joj ništa ne može odbiti.

Nije to više bila veza zbog novca Kloda Fregona.

Kiti je zaista bila ljupko stvorenje, nebeski dar ako se tako može reći. Bila je to ona iskonska nežnost potrebna ljudima koji zalaze u godine. Osveženje koje znači i ne umara.

— Naravno da dozvoljavam — iskašljao se bankar — ali da znate da ste me uhvatili na prepad! Kad krećete?

— Što pre — odgovorio je Džefri.

— I dve nedelje, ha?

— Bez puta.

Rodvej ustade i nervozno lupi šta pomno podu.

— To je dugo — reče. — Nisam navikao da budem tako dugo bez vas.

— Vreme će brzo proći — rekao je Džefri. — Bar nama, u to sam siguran.

— A ja? Kako bi bilo da vam se i ja priključim? — odjednom se zasmejao stari lisac.

Mladić i devojka se zgledaše. Takva mogućnost im nije pala na pamet.

— Divno — rekla je Kiti.

— Davola divno — obrecnu se Rodvej. — Samo bi vam falila jedna matora luda na putu! De, razveselite se, samo sam se našalio. Nisu moje kosti za put preko mora...

On se naže, stavi obe šake na kuglu štapa a preko njih bradu.

— Evropa? — promrmljao je. — Kako to meni nikada nije padalo na pamet? Ne znam, ali... Kalifornija je za mene najveći raj, deco.

— Ići ćemo i u Kaliforniju — rekao je Džefri — ali kasnije.

— Onda da krenemo — prenu se bankar — pre nego što vam padne na pamet da iz ovih stopa odletite u Floridu?

Džefri baci pogled na sat.

Velika kazaljka pokazivala je da teče poslednji minut.

Upravo tada otvorila su se vrata.

Spolja se u prostorijsu ubacio tanišni zvuk vetra i nešto prašine.

Svi troje su upravili poglede u došljaka.

— Dobro veče — rekao je Džefri, više iz navike nego što je želeo. Odjednom mu se nije svidela ova poseta. — Izvolite, mister...

Čovek je zastao na vratima.

Crni šešir bio mu je natučan na čelo i obrazovao senku sve do ustiju.

Imao je na sebi tamno odelo, kaput dugih peševa i uzane pantalone. Blistavobela košulja sa riševima i kravata crvene boje elegantno su dopunjavala prvi utisak visokog došljaka.

Oba njegova boka popunjavali su koltovi.

Rejmon Rodvej nehotice baci pogled iza. No, stranac je bio sam.

Kiti Fregon se odmače od zida.

— Šta želite? — smeškao se ljubazno Džefri.

— Hteo bih nešto od ušteđevine da podignem — kazao je čovek, kroz zube.

— Uložili ste kod nas?

— Da!

— Na koje ime?

— Na ime... Dok Holidej.

Rejmon Rodvej se trže.

To ime mu je bilo i te kako poznato.

Ali, njegov sin kao da mu nije dao vremena da o tome više razmišlja.

— Žalim — kazao je Džefri — ali, kod nas niste uložili novac, gospodine.

— Kako znáte?

— Pamtim sva imena. Vašeg nema.

Stranac rastvori kaput. Drške njegovih kolta bljesnuše na svetlu.

— Svejedno — rekao je — uzeću i ono što nije moje.

Džefri Rodvej je shvatio.

No, i dalje se pravio nevešto. Dok je pomalo glupavo zurio u čoveka, njegovo stopalo napipalo je malo dušme na podu.

Kad se tu pritiskalo, fioka ispred njega se lagano otvarala i nudila mu uvek otkočeni revolver.

— Kako to da razumem? — pitao je bankarev sin.

— Razumeš ti to odlično. Požuri!

Rejmon Rodvej se podiže sa svog mesta.

— Čoveče, šta vam je? Šta ste na-

umili? Ulica vrvi od ljudi, šerif je nekoliko koraka dalje...

— Znam — prekide ga u tamno odeveni stranac. — Ulica vrvi od prašine. A šerif je na drugom kraju Rosvela.

Zavladao je tajac.

Stari bankar je znao da se Džefri neće pomiriti sa pljačkom. Ali, svojim otporom samo bi doveo u pitanje bezbednost i devojke i samog sebe.

A bankar mora da brzo razmišlja u sličnim situacijama.

Pogotovu pred sutrašnje venčanje!

Neka se prokleti uljez nada da će s novcem daleko odmaći. Šerif Dalmón će ga naći, on se nikada nije vratio iz neke potere praznih šaka. Nikada!

Načudnije u svemu. bila je činjenica da se čovek, kalibra Doka Holideja, laća obične pljačke.

To je Reimonu Rodveju bilo nedokučivo. Kockar je, istina, vukao za sobom trag pokeraša pa i kavgađžije, ali nikada nije čuo da se bavio razbojništvom.

— Džefri — kazao je bankar — usluži gospodina. Ionako je vreme za zatvaranje.

Mladić je pogledao u oca s krajnjim nerazumevanjem.

No, s druge strane, Kiti Fregon je shvatila da stari bankar želi da ih spase neočekivanih neugodnosti. Njen preklinjući pogled, međutim, nije dospevao do ljutitog mladića.

— Ne nadajte se nekom spolja — dobacio je čovek. — Vreme je pasje, ali, ni psa nema na ulici.

— Zašto se ne vratite pokeru — oglasi se bankar — ovo nije za vas, mister Holideje!

— I ovo je igra — uzvрати ovaj. — Mladiću, istresi sve iz kase. Inače, tvoja devojka će stradati prva.

Nebesa!

Prokletnik je bio dobro obavešten, pomislio je Džefri. Pogledao je prema Kiti. Bila je najbliža tom Holideju. Samo dva koraka ih je delilo.

— Zar si ogluveo, Džefri? — naglasio je bankar sa svoje strane.

— Nisam — odgovorio je sin — ali, vreme je isteklo — pokazao je prema zidnom satu.

— Pa šta? — upita stranac.

— Posle radnog vremena ne činimo usluge. Čak ni izuzetno.

— Džefri — podiže glas bankar. — Ako ti nećeš ja ću...

Krenuo je za pult.

Video je tada i otvorenu fioku.

To ga je sledilo još više. Jedva se održao na nogama. Mlada budala koja se zvala njegov sin natrčavao je na pravu oštricu mača.

— Neću heroje. hoću sina i snahu — kazao je Reimon Rodvej, nadajući se da će ovaj razumeti, najzad, da čuvanje novca nije što i čuvanje života.

Kiti Fregon je, bleđa, stajala naslonjena o zid.

Nije imala snage da se pokrene. Ni da izgovori bilo šta.

— Ja ne bih ništa pokušavao. — rekao je naplo čovek i izvukao svoj kolt sa blistavom drškom.

— I ja to kažem — brzo se složio bankar.

— U redu, ključ je ovde — zavuče mladić ruku u fioku.

Naravno, nije imao mnogo šansi.

Uspeo je da ga dogradi i podigne, ali, to je bilo sve.

Čovek opali!

Džefri Rodvej se prosto okrenu u mestu, od udara olova.

Kiti vrisnu!

Dok se Džefri Rodvej držao za rame i klizio prema podu, njegov otac je visoko podigao svoj štap i jurao na napadača.

Bio je već blizu njega. Zamahnulo je, pretiła je opasnost da teška ku-gla smrška čovekovu lobanju.

Iznenađen, on je uzmakao i okrenuo cev na starog bankara.

— Gubi se! — prosiktao je na njega.

Ali, Rejmon Rodvej ga nije čuo.

Njegov sin je već nestao iza pul-ta. čuo se tresak o pod, devojka je ponovo vrisnula, izgovarajući mla-dićevo ime.

— Ubio si ga, ti... — zavapio je bankar.

To su bile njegove poslednje reči.

Novi hitac zaustavio je bankarev nalet.

Štap mu isnađe iz ruke.

Rodvej se izbulji negde preda se, leva ruka mu se podiže kao da tra-ži nešto gde bi se naslonio i održao na nogama.

Kako ništa nije našao, odjednom se skljkao na tle.

Vrisak Kiti Fregon zaglušujuće je odjekivala u prostoriji.

Ubica prekorači nepokretnog ban-kara i iziđe napolje.

VIII

Veče ispunjeno prašinom i zvonja-vom, dočekalo je kockara pred Ro-svelom.

Pomisao da će ga posle dugog ja-hanja i usta punih prašine, dočekati sjaj saluna i hotela, oraspoločila ga je.

Bez odmora je jahao ceo dan, da bi mogao mirnije da se opruži u pravoj sobi, u pravom gradu. Uz pravi brendi.

Oluja koja je vitlala tog predve-čerja, smirila se. Sunce na zalasku bilo je pokriveno prašnjavom zave-som, da bi u večeri ostao ukus pra-šine u vazduhu.

Crkvena zvona uzdrimala su tiho veče, pod nebom Novog Meksika.

Tužno su odjekivala; samo što bi zamro, jecajući, jedan zvuk, nadove-zivao bi se drugi poput žalosnog kri-ka.

Mesec je rano izgrevaao, poput sre-brnog dolara koji je bačen uvis, i ta mo zakačen o nevidljivu mrežu.

Kao gomila starih šešira iskrslu su kućerci periferije grada na obali Rio Pekosa.

Džordžijanac je zastao.

Vazduh je bio neobičan; nije to bilo zbog prašine. Činilo se da iz njega vreba čudna, bliska opasnost.

Možda se to činilo zbog crkvenih zvona, koja su istina umukla, ali je u ušima ostajao njihov odjek.

Mutna gradska svetla ličila su na zvezde koje tonu u maglu.

Kockar raskopča kaput. Njegov šarac je podigao glavu i zatresao grivom.

Nekoga je osetio!

Šipražje oko njega pružalo je grane poput kandži.

Sa leve strane nešto je zasvetlucalo.

Cev?

Zbunjé se zatalasalo...

Iza njega se čuo zvuk obarača.

— Gore ruke! — zapovedio je neki glas.

Ispred, jedna senka se obrela na putu sa puškom u ruci.

S druge strane se takođe pojavio čovek. Neko je kresnuo šibicu i prineo drvetu, koji je na kraju imao smotanu krpu natopljenu katranom.

Planula je baklja, visoko izdignuta.

Dok Holidej se za tren našao između dva jahača. Jedan od njih mu zabi cev revolvera u rebra.

Drugi mu izvuče oba kolta iz opasača.

Lica im behu natuštena, odbojna i smrknuta. Plamen buktinje kao da se presejavao u njihove zenice.

— Odgovara — kazao je neko. — Baš tako su ga opisali.

Kockar nije želeo ništa da preduzima.

U stvari, šanse nisu bile na njegovoj strani. A kada je odjednom ostao bez koltova, odlučio da bar sačuva hladnokrvnost.

— Da ga obesimo odmah? — predloži neko.

Kockar izbroja četvoricu.

Čovek koji se nalazio nešto dublje uvučen, tek okrznut svetlošću baklje, istupi napred. Značka mu zasija na kaputu.

— Vraga! — kazao je. — On ide u zatvor!

— Šerife, neće dugo ostati tamo. Ljudi su besni...

— Umem i ja to da budem!

Bio je to Pol Dalmon, rovelski čuvar zakona.

Holidej se priseti dočeka pred Šenbadom i pomisli da možda tu i nema velike razlike. Osim, što je njih bilo više, što je noć, i što nije bio u mogućnosti da se brani.

Međutim, instinktivno je predosećio da je neko, ispred njega, opet počinio neku glupost pod njegovim imenom!

— Ko si ti? — upitao je Dalmon.

— Dok Holidej — odgovorio je kockar, očekujući njihovu reakciju.

Bila je upravo onakva kakvu je i zamišljao.

— Onda nema greške — javi se čovek s bakljom. — To je on.

— Šta sam uradio? — upita Džordžijanac.

— Polazi! — munu ga onaj sa koltom i skoro mu probi kaput vrhom cevi.

Dalmon dade znak da mu privedu konja.

Taj zvezdonosac delovao je prilično trezveno, iako su ga okruživali nestrpljivi, razljućeni pomoćnici.

On jedini nije držao oružje.

Imao je iake, guste obrve sastavljene na čelu. Ispupčene jagodice

činile su mu lice trouglastim; orlovski nos nadnosio se nad tanka, široka usta. Zbog dve usečene bore sa strane izgledalo je da se stalno spremaju na smešak.

Nosio je kaput boje dima, lepo skrojen u struk. Prsluk i pantalone bili su mu od plavog materijala.

Šešir je bio siv, širokog i povrnuto oboda sa strane.

Bio je, takođe, visok. Godine su mu bile neodređene. Ne ispod četrdeset, ne preko pedeset.

Jedan golobradi momak izbi napred.

— Kuda ćeš, Šelbi? — upita šerif.

— Da javim — nestrpljivo će ovaj. — Neka znaju da je ukeban.

— Misliš da to neće saznati bez tebe? — upita Dalmon.

— Voleo bih da to ja prvi javim.

— Hajde, ako voliš...

Momak obode konja i stušiti se prema ulici.

Holidej ponovo dobi udarac u leđa.

Lagano se okrenuo. Ugledao je zakrivljene oči jednog neobrijanog tipa. Malo je mirisao na viski, ali se držao dosta uspravno i prilično grubo.

Kockar vide svoje koštove za njegovim pojasem.

— Šta gledaš? — zarežao je čovek. — Gde god se okreneš, kopile, čeka te konopac.

Holidej je ćutao.

Imao je utisak da jedva čekaju da

napravi nešto, pa da ga prebiju ili izrešetaju.

Nije hteo da im pruži to zadovoljstvo.

Negde je moralo da se krije objašnjenje za sve ovo.

Šerif Dalmon jahao je na čelu.

Iza njega se nalazio kockar, sa pratnjom od dva momka.

Nestalo je one začaranosti, koju su stvarale svetiljke izdaleka. Ulica je sada bila sasvim jasna, sa svojim visokim zgradama, tremovima, stubovima...

Čuo se žagor, negde sasvim tih, negde glasan.

Ljudi su se kretali gore-dole.

Pratili su četiri konjanika, prestizali ih i slivali se u veliku grupu na sredini ulice.

Galama je sada postajala sve jača.

— Baci tu baklju — naredi šerif svom čoveku.

— Zašto?

— Ne želim da on bude meta nekoj budali.

— Šerife, ali on je ubica...

— A ja sam zakon. Moraće da mu se sudi. Bacaj!

Čovek sleže ramenima i spusti drvo. Plamen se za trenutak pretvori u loptu, a onda nastavi samo da tinja u debelom sloju prašine.

Neko je zapljeskao rukama.

Pred njima se valjalo klupko ljudskih tela. Ličilo je na škorpiona koji se uzdiže i sprema na ujed. Mesečina je stvarala pod njima senke i činila gomilu još većom i još opasnijom.

Momak koji je obavestio grad o

hvatanju Doka Holideja, sada se vratio do Dalmona.

— Ceo će Rosvel izići — kazao je likujući.

— To je njihova stvar — odgovorio je šerif. — Ti si sada slobodan, Šelbi.

— Ja? Ali, ja sam pomoćnik...

— Bio si.

— Zašto nisam više?

— Zato što si žurio da javiš.

— Ne shvatam, šerife...

Dalmon stavi ruku na bok.

— Šteta — reče. — Dobar pomoćnik čuva zatvorenika a ne baca ga u linč.

I prođe pored njega.

Momak je bulio za njim.

Pogledao je zatim u preostalu dvojicu, ali, ovi samo slegnuše ramenima. Uostalom, Dalmon je bio takav. Imao je neke svoje principe i nije se znalo tačno kako će se ponašati.

Uglavnom neočekivano, reklo bi se.

Pol Dalmon je upravio konja pravo na gomilu.

Video je one u prvim redovima.

Dvoica su već imala spremne konopce. Ostali su se tiskali jedan uz drugog, čvrsto rešeni da ne popuste. Jer, niko se nije latio oružja — ali je i to moglo da se desi.

Dalmon je zaustavio konja.

Neko vreme između njega i ljudi rasprostirao se tajac.

Kockar je video već ta lica. Bila su slična onima u Laramiju, Gudlendu, Čikaši, Sonori ili Vakou.

Razlika je ipak bila velika: tamo su ljudi hitali u linč podgrejani vi-

skijem, ovde su bili sasvim trezni, ali ništa manje opasni.

Čak opasniji.

Bila je to rulja koja ne diže galamu i ne preti u prazno.

Pred njom bi verovatno ustuknuli mnogo šerifi.

Ali, ne i Pol Dalmon.

Mora da su se dobro poznavali međusobno.

— Sudiće mu se — rekao je šerif.

— Osuđen je — viknu neko iz pozadine.

— Ostaće po mene.

— Bolje nama da ga predaš.

Ljudi u prvim redovima uglavnom su ćutali. Oni su bili spremni da dograabe ubicu, svuku sa konja, namaknu omču i odvuku pod drvo.

Čekali su svoj trenutak, ako ga bude.

Iza njih je bilo dosta razgovorljivih, koji su tumačili želju svih okupljenih.

U jednom takvom linču ne zna se ko počinje. Svi podjednako dele odgovornost, što kraće rečeno znači, da niko ne odgovara.

Svetla s ulice, pomešana sa mesečinom, činila su lica nestvarnim. Senke od šešira pokrivala su mnogima oči, ali stisnuta usta bila su uverljiv znak da nikome nije do šale ili zabave.

Kockar je na sebi i dalje osećao cev bradatog čoveka.

Izgledalo je da ovaj sa zadovoljstvom drži kolt i čeka da Holidej napravi bilo kakav pokret i slučajno opali.

No, mirnoća Doka Holideja bila je paklena.

Mirno je sedeo na šarcu, nijedan mišić mu se nije pomorio sve vreme.

Nije pokazivao nimalo straha.

Čovek sa zvezdom, pred njim, ulivao je poverenje. Bar zasada, o linču nije bilo govora. To su počeli da shvataju i okupljeni ljudi, mada nerado.

Krajevi konopaca pali su u prašinu.

— Šerife, taj momak ne zaslužuje zatvor — rekao je jedan krupan, stasit čovek, s polucilindrom na glavi i tregerima preko pamučne potkošulje. — Ne verujemo da će mu zakon bolje suditi nego mi.

— Onda vam zakon ne treba — rekao je Dalmon. — Svako može da radi šta hoće. Evo, počnite od mene. Imate oružje, pucajte.

— To nema veze s tobom.

— Ima! Jer, dok nosim ovu zvezdu, ja sprovodim zakon ove zemlje. Ostalo me ne interesuje. Ni osećati ni pobude.

— Ovde bi mogao da napraviš izu zetak. Svi smo mi voleli Rodvejeve, i starog i mladog.

— Ni ja ih ne mrzim — odbrusi Dalmon. — A sada, napravite prolaz.

Ponovo su se gledali.

Dalmon je bio sam protiv njih. I njegova dva pratioca, koja su držala kockara na nišanu, začas bi se okrenula protiv njega kad bi ga nadvladala gomila.

Ali, šerif je pokazao da se ne plaši.

Poterao je konja napred.

Sklonili su mu se ustranu, ali nerado. Dobio je tek toliki prolaz da samo „provuče” konja.

Nekoliko pesnica zapretilo je prema Džordžijancu.

Jedan konopac bio je hitnut na njega. Dohvatilo ga je po ramenima i malo po uhu.

Otrpeo je.

Jedan se osmelio da ga dohvati za nogu. Holidejevi pratioci su to posmatrali smeškajući se. Ali, kockar pogodi nestrljivca po licu, raskrvavi ga i odbaci natrag u rulju.

Bradonja koji nije micao kolt sa kockarevih rebara, pritisnu još jače cev.

— Još jedan pokret, kopile, i gotov si — prošištao je na uvo.

— Ti si taj Deni Smajt? — upita kockar.

— Ko? Ja sam Bert Taker — zareža ovaj. — Zašto?

— Da te se setim u testamentu.

— Trebaće ti, ubrzo — keserio se Taker.

— Možda i tebi?

— Ne okreći se... Marš pravo!

Najzad su stigli pred šerifovu kancelariju.

Dalmon je sačekao da Holidej sjase, onda mu je pokazao glavom da uđe. Bradonja po imenu Taker pratila ga je u stopu. Dopratio ga je do samog hodnika, odakle su počinjale ćelije rovelskog zatvora.

Dalmon skide ključeve sa zida.

Prostorija Pola Dalmona bila je prostrana, ali i slična svim ostalim koje je Holidej viđao. Veliki sto, po-

lukružna stolica, nekoliko poternica zakačene iznad nje, predsjednikova slika, zastava, peć na sredini, jedna klupa, spremište za puške...

— Berte, pazi na vrata — obratio se šerif bradonji.

Spolja se čuo udaljeni žagor.

Izgledalo je da gomila ne napušta ideju o linču.

Nameravali su da opsednu zatvor.

Dalmon uvede kockara u hodnik, otključa ćeliju i propusti ga unutra.

— Kakve su šanse, šerife? — upitao je Dok.

— Loše — odgovorio je Dalmon i izvukao ključeve. — Vrlo loše!

— Ne pomaže nikakva priča?

— Zasada ne.

— A za šta me optužujete?

Dalmon ga pogleda, no, ne vide u kockarevim očima ništa podrugljivo. Naprotiv!

— Prepad na banku, ubistvo vlasnika Rejmona Rodveja i ranjavanje njegovog sina.

— Kada to?

— Pre nepuna tri časa.

— Zar verujete u to?

— Bankar je mrtav.

— A ja? Mirno ulazim u Rosvel, s ubistvom na duši? Na šta vam to liči?

— Ubice se često vraćaju na mesto zločina.

— Posle tri časa?

Dalmon je slegnuo ramenima.

— Mene se to ne tiče — kazao je.

— Imamo opis ubice, koji se slaže sa vašim. To je dovoljno zasada.

— Zasada? A kasnije?

— Jedina šansa su Kiti Fregon i

Džefri Rodvej. Ako vas oni identifikuju, obesite vas sutradan.

— Pa, hoće li doći?

— Još su utučeni zbog očeve smrti. Bdiuju nad njim, i ne verujem da će se pokrenuti.

— Možda vredi pokušati?

— Ako ne budu hteli, ja se slažem s njima...

Spolja su se čuli glasovi. Gomila je već stigla do ispred šerifove kancelarije i zaposela trem i deo ulice.

Zasijale su baklje; izgledalo je da su spremni da tu provedu noć.

Zoru će sačekati samo ako se, iz dosade, ne napiju. Inače...

— Taj Rodvej — zapita kockar — voleli su ga?

— Da. Sina naročito...

Posle toga, Dalmon ga ostavi i izađe iz hodnika.

Holidej pogleda u svoje prazne frotrole.

Onda oseti da nije sam.

Ćelija je imala dve postelje u zidu, koje su na krajevima držali lanci.

Donja je bila prazna... a na gornjoj se već nalazio neko. Iz polumraka izbiše prvo noge u prljavim, zakrpijenim sandalama a onda skliznu telo nekog čoveka.

— Gle, poslali su mi društvo? — oglasio se potom, sedajući na ivicu donjeg ležaja.

IX

— Jesi li stvarno ubio bankara? — interesovao se čovek.

— Tako kažu.

— Ma, kako ti kažeš? Oni nisu važni. Oni mogu da pogreše, amigo?

Bio je crnpurast, tamne kože, kosih očiju i širokih, debelih usta nad kojima se pružao luk uzanih brkova.

Jagodice su mu prosto zatezale kožu na obrazima. Kosa mu je bila duga, prava i sjajna, s nevidljivim razdeljkom po sredini.

Na nogama je imao samo sandale.

Košulja i odela bili su mu od platna, sivkaste boje. Oko vrata je nosio neki medaljon.

To je bilo sve. Kockar je zaključio da deli „sobu” sa Meksikancem.

On je podigao noge na ležaj i sklupčao se.

— Ne ličiš na ubicu — rekao je. — Suviše si otmen za to, amigo. Kad to kaže Pedro Alvarez del Huan Mendoza Karlito, onda je to tačno. Imaš cigaretu?

— Imam!

— Lepo... Mene su pretresli do gola kože i sve mi uzeli.

Kockar izvadi pozlaćenu tabakeru i ponudi je Meksikancu.

— Zovi me prosto Pedro... Ili Karlito. Oh, što miriše! Smem da uzmem jednu za kasnije?

Holidej se nasloni na rešetke.

Bila je to najčudnija situacija u kojoj se nalazio.

Bio je razoružan, optužen za ubistvo i strpan u ćeliju.

Za vrlo kratko vreme!

Začudo, nije se ljutio na ljude u Rosvelu. Ni na šerifa, pa ni na porteru koja ga je šćepala na ulazu u grad. Sve je to bilo razumljivo, s

obzirom da su tražili ubicu s opisom koji se u potpunosti slagao s njim.

Njegove misli bile su upućene nepoznatom koji se koristio njegovom odećom i njegovim imenom.

Kako je uspevao?

Mora da je imao sličnu visinu, da se pojavljivao na mestima sa više senki i tame. Inače, ne bi bilo moguće da su i po liku isti.

Ko mu je to želeo nevolje?

Ko ga je to stalno uvaljivao u smrtonosne klopke?

I da li će se uopšte zaustaviti?

— ... ne slušaš me, amigo? Ne sekiraj se — brbljao je Pedro Karlito. — Proći će te očajanje. Ne brini. Ako te ne obesé ujutru, neće nikada.

Miris „virdžinija” cigarete ispunio je ćeliju do tavanice. Meksikancu je uživao u svakom dimu.

— Pogledaj mene? Izvukao sam jednom debeljku novčanik... ovako debeo — raširio je ruke kao da pokazuje ulovljenu ribu. — Bilo je dolara, ihahaj! Hteo sam samo da uzmem pet, tako mi bogorodice... Ali, šerif mi nije verovao! Strpao me ovde... Pa, imam hranu i stan.

— Hoćeš da bežiš odavde? — upitao je.

— Ne — odbio je Holidej.

Pedrovo lice se izduži.

— Mogli bismo zajedno — reče. Ti samo da namamiš šerifa blizu, ja ću ostalo. Izvući ću mu oružje a da ne oseti. Kao vazduh! Posle smo napolju, kao ptice.

— Možda neki drugi put, burazeru — rekao je Džordžijanac. —

Kad bih bežao, priznao bih da sam učinio ono što nisam.

— Pa, zar nisi?

— Rekao sam već.

Pedro Karlito počea uho.

— Znam da je grad pošasavio kad se saznalo da je bankar mrtav. Ne shvatam tu vrstu bankara — postavio je — koji su toliko popularni? Zajme novac bez kamate, čujem, odlažu rokove po želji, kakva je to sorta, amigo?

— Čudna — odgovori Dok.

— Tačno! Zato su ljudi ogorčeni... Ne verujem da ćeš dočekati suđenje. Čuješ kako galame? Potreban je samo jedan čovek, amigo. Samo jedan da ih malo podbode... i provaliće zatvor!

Holidej se okrenu od vratiju i prošetala po ćeliji.

Meksikanac ga je posmatrao napregnuto.

Kao da se prisećao nečega.

— Amigo, kako ti je ime? Imaš ime?

— Imam.

— Reci... Kao da sam te negde jednom video. Možda u El Pasu? Bio si tamo?

— Bio sam svuda — odgovorio je kockar odsutno.

— Meni se čini, amigo, da sam te video... Bilo je, davno, neke gužve oko jednog mrtvačkog sanduka. U njemu su neki amigosi hteli, ispod leša, da prebace plen u Meksiko. Bilo je pucnjave, amigo, ali, najviše sa tvoje strane. Reci ako lažem?

— Možda — odgovorio je Dok.

— Možda lažem, možda ne — smeljuljio se Pedro Karlito. — Ako ne kažeš ime, setiću se već i sâm. Imam vremena da se setim. Bar nedelju dana. Ovde nije loše, amigo. Nije...

Spolja je neko vikao, onda se malo utišao žamor.

Zatim je prasnulo prozor!

— Bacaju kamenje — komentarisao je Meksikanac. — Ali, ne zna se ko je. Niti bi oni rekli ko je... Sledeći put neko će pucati, u vazduh. Amigo, imam lep predlog za tebe. Platićeš mi dvadeset dolara i uspeće.

Kockar se prihvati tabakere; stavio je cigaretu u usta, ali je ne zapali odmah.

— Slušaj, promenićemo odelu, amigo — poverljivo će Pedro. — Ja ću leći dole, u tvom odelu, i kada provale unutra, povešće mene. Kada budu otkrili grešku, biće kasno. Ti ćeš već odmagliti, a?

— Daću ti dvadeset dolara — reče kockar.

— Sviđa ti se ideja?

— Ne, nego da zavežeš, amigo!

— Tvoje su cigare finije od tebe — jadikovao je Pedro.

Vrata na hodniku se otvoriše.

Pojavio se Pol Dalmon.

— Napolju je malo gusto — rekao je, gledajući kockara pravo u oči. — Iskreno rečeno, ne verujem da bi jedan Dok Holidej pao tako nisko da pljačka banke.

— Menja li to moj položaj? — upita ovaj.

— Ne! Trudiću se da urazumim

ljude napolju — odgovorio je šerif. — Jedina šansa su vam Džefri Rodvej i njegova devojka. Mada i oni tvrde da nisu jasno videli lice ubice, ali odelo je bilo neobično... kao i ime, koje je izgovorio vrlo glasno.

— Bi sam daleko od Rosvela pre tri sata.

— Možda! Nije moje da utvrđujem. Trebalo je da uhvatim ubicu sa takvim opisom. Ne kažem da sam se pomučio...

— Hej, šerife — javi se Pedro Karlito — neće valjda ti ljudi napolju i mene da okače o drvo? Ja sam samo bedni džeparoš, nisam ubio ni bankarevog psa a kamo li...

— Umukni! — preseče ga Dalmon. — Nema tog drveta koje bi držalo takvu bitangu.

— E, sad si me utešio, šerife — cerekao se Meksikanac. — Kaži im da ja nemam s tim ništa. Neka me ne bude ako upadnu unutra.

— Da li će bankarev sin doći? — upitao je kockar.

— Poslao sam Elisa. Zar se bojite?

— Odgovorio bih vam ako mi vraćate moje koltove.

Dalmon se slabo osmehnu i ponovo ga ostavi samog.

Meksikanac je ležao sklopčan na gornjem ležaju. Izgledalo je da više nema želju da razgovara. U stvari saznao je ime čoveka koji je s njim u ćeliji.

I nije mu više bilo do ćaskanja.

Napolju se komešalo. Zvuci su prilično dopirali do hodnika. Glasovi su se smenjivali, jači ili slabiji,

tonovi su povišavani, čula se i poneka psovka.

Zatim se sve utišalo.

Razaznao je šerifov glas. Bio je i dalje odmeren, miran, ali i opasan.

Činilo se da ga slušaju pažljivo.

Ali, kad je Dalmon prestao i ušao unutra, ponovo je prslo staklo. Potom je odjeknuo pucanj.

Pedro Karlito se prestrašeno podiže na svom ležaju.

— Bogorodice — prošaputao je i prekrstio se — oni su poludeli! Savim su poludeli!

— Ti se ne boj, burazeru — hladno mu dobaci Dok — tebe neće obesiti.

— A tebe ne hvata „prpa“?

— Ne!

— Pa, kakav si to čovek, Dok?

— Proklet, eto kakav.

Meksikanac se ponovo sklopča na ležaju.

Novi pucanj protrese noć.

Pedro zamalo da padne odozgo. Počeo je da drhti, kao da se radilo o njegovoj koži a ne kockarevoj.

Išcezla je sasvim ona malopredašnja veselost i brbljivost. Blizina rulje koja razbija stakla i puca prosto ga je raspolovila.

Povrh svega, prisustvo slavnog strelca oduzela mu je osećaj blažene, zatvorske sigurnosti.

Taj kockar se neće tek tako dati da ga obese.

A ako dođe do gužve, biće nove pucnjave, meci će možda i njega pronaći, u bilo koji ugao ćelije da se skupi.

— Sad će upasti — procedio je Pedro.

— Preko šerifa? — pitao se Dok, ispuštajući dim iz cigarete. — Ne verujem.

— Ima ih mnogo, kad pobesne, onda ih ništa više neće zaustaviti. Ni tuce šerifa!

— Možda! — samo je rekao Džordžijanac.

Pedro okrete lice prema zidu. Kao da se time ogradio od svih spoljnih dodira. Čak je i uši zapuštao.

Odjednom, zavladała je tišina.

Činilo se da je vreme prestalo da teče.

Čula se škripa ulaznih vrata... koraci...

Meksikanac podiže glavu.

— Nisu oni — reče, s olakšanjem.

Vrata su se ponevo otvorila i još više svetlosti zapljusnu rešetke.

Šerif Dalmon išao je ispred jednog mladog čoveka i devojke.

Bili su to Džefri Rodvej i Kiti Fregon.

Bankarev sin nosio je zavoj preko ramena. Lice mu je bilo tvrdo, posuto maljama tek iznikle brade. Imao je tamno odelo i tamnu košulju.

Njegova verenica bila je u jednostavnoj, crnoj haljini, bez ikakvog ukrasa i nabora. Imala je, takođe, kolutove ispod očiju, nabreklih od plakanja.

Zastali su pred ćelijom.

— To je on — rekao je šerif.

X

Čovek iz Džordžije nije imao razloga da obara pogled. Iako ga je

mladi Rodvej gledao i neprijateljski i ispitivački, njegova savest bila je mirna.

Šerif Dalmon nije očekivao ovakav obrt.

Pomislio je da će Džefri pasti u jarost i tražiti razlog da sam presudi ubici Rejmona Rodveja. Bila bi to logična reakcija čoveka kome su, samo pre tri časa, ubili oca.

Međutim, možda ispražnjen bolom i suzama, mladić je samo stajao i nemo posmatrao vitku figuru Doka Holideja.

Jedan momak, takođe sa zvezdom, stajao je na vratima.

Iza njega, u noći, desetine ljudi su očekivali znak da jurnu i rasignu ubicu. Trebalo je samo da Džefri Rodvej kaže: On je... i ništa ne bi spaslo Džordžijanca.

Šerif nije želeo da prekine tišinu.

— Imao je natučen šešir — polako je rekao mladić. — Ne želim da sudim... Ne mogu da budem siguran.

— Ali, opis... — umeša se Dalmon.

— Da — rekao je mladić hrpavim glasom. — To je u redu, odelo, šešir, kaput... Pa i košulja.

— A visina?

— Tako otprilike.

— Još nešto, Džefri? Priseti se...

— Desilo se tako naglo — oborio je glavu mladić i prstima leve ruke protrljao čelo. — Gledao sam samo kako da izvučem oružje... Ostalo mi nije bilo važno.

Devojka je ćutala.

Njen pogled nije se skidao sa koc

kara. Osećao ga je Holidej, ali mu nije uzvraćao. Ne još!

— Donesi revolvere — naredi Dalmon pomoćniku na vratima.

Malo kasnije, „linkoln” su bili u šerifovim rukama.

— Znam da je teško — kazao je Dalmon — ali hoću da budem siguran. Napolju ljudi čekaju, takođe, da budu sigurni. Džefri?

Bankarev sin kao da se budio.

Pogledao je u koltove, oklevajući.

— Da, mislim da su oni... Te drške...

— A cevi?

— Ne znam, ne sećam se... U stvari, možda Kiti može bolje da objasni — okrenuo se prema devojci.

Dok Holidej sve vreme nije progovorio reči.

Slušao je, uviđavajući, iz minuta u minut, da iščezava onaj odsev gneva s kojim je mladi Rodvej ušao u hodnik.

Možda su više voleli da vide ubicu mrtvog?

Kiti Fregon je pogledala u šerifa Dalmona, a onda ponovo u kockara.

— Nije on — rekla je najзад.

Dalmon se prenu, više nego i sâm Džefri Rodvej.

— Nije? Kako znate?

— Znam... Nesvesno sam zapažila mnoge stvari. Bili su to trenuci straha kada vidite i ono što ne gledate.

Bila je bleđa, ali pribrana.

— I vi ste ga opisali takvog — pokazao je šerif na kockara. — Šta nedostaje?

Ona podiže ruku prema Holidejevim koltovima, ali je brzo spusti.

— Te cevi..., Nisu bile tako sjajne. Sjajnije su bile drške.

— Sjajnije? Šta bi to moglo da bude!

— Sedef — dobaci Džordžijanac.

— Drukčiji je i opasač, nije bio crn — nastavila je devojka. — Li-ce... Bez brkova, duguljastije... Liči, ali to nije bio on!

— Pa ko je? — prasnu Dalmon. Pogledao je kockara. — Zna li vi odgovor, Dok?

— Naslućujem — odgovorio je ovaj. Neko ide ispred mene, obučen kao ja, i pokušava da mi natovari mrtvački sanduk na vrat.

— Ko?

Kockar je ćutao nekoliko trenutaka.

Sedefasta drška...

Šta je to što mu igra pred očima a ne može da ga uobliči?

Pakao!

Sad mu se razbistrilo!...

On šakama steže metalne šipke i zagleda se u devojku.

— Da li je pušio? — upita naglo.

— Ne shvatam...

— Da li je možda u ustima držao neupaljenu cigaretu?

— To? Mislim da jeste... To je bilo neobično, ali, tek ste me sada podsetili. U pravu ste!

Rodvej priđe i zagrlji devojku.

Šerif je piljio u kockara.

— Ko je to, Dok?

— Neki Forest Basford — odgovorio je Holidej. — Glumio je šerifa u Maskveru da bi sa bandom Džereda Braša opljačkao Ketlinovu banku. Sprečio sam ga, slučajno, i sad sigurno želi da mi se osveti.

— Zar ubijanjima? — namršti se Dalmon. — On je lud!

— I meni nije jasno — sleže ramenima kockar — osim, ako iz Maskvera nije utekao preko nekog leša... Pred Šenbadom su me takođe zaustavili neki kauboji.

— Zašto?

— Kažu, opelješio sam njihovog gazdu i ranio ga. A ja tek dolazio iz Senšen Krika.

— Očigledno da smo svi pogrešili — nakašlja se Dalmon — ali, činjenica je da je ubica izmakao.

— Meni neće — ledenim glasom obeća kockar.

Dalmon ga pogleda.

— Javiću svim šerifima u ovom području, da paze na opis koji se podudara.

— Presvući će se on već — prekide ga kockar. — Ali, ja ga znam u svakoj odeći!

Bankarev sin malo zažmiri, na oba oka; odvojio se od Kiti i prišao sasvim blizu kockara.

— Primate li društvo? — upita.

Šerif izmenja pogled sa devojkom.

— Obično jašem sam — odgovori Holidej.

— Preskočite jednom tu naviku — predloži Džefri. — Hoću ubicu mog oca. Vi ćete mi pomoći u tome.

— A zakon? — pokaza Dok na šerifa.

Rodvej se nije ni okrenuo.

— Ima ljudi koji su brži od zakona — reče. — Vi ste taj.

— Džefri, ali... ranjen si — umeša se Kiti.

On je samo blago potapša po ruci.

Holidej je sagledao u devojčinim očima ogroman strah. Uputila mu je pogled pun očajanja i molbe da odbije mladića.

Na kraju krajeva, njen iskaz ga je spasao mnogih neočekivanih nevolja.

Njena zapažanja otkrila su mu poznati lik podlaca koji ispred njege stvara zlu krv za ime Doka Holideja.

— Mladiću, da su vam ruke čitave, možda bih razmislio — odgovorio je kockar. — Ovako bi bili teret i meni i sebi. Pucate li levom?

— Ne!

— Zamišljate li, kako bi to izgledalo da se vratite preko sedla?

— Odbijate?

— Naravno! Jedino što mogu da obećam, to je da ću vam dovesti ubicu.

— Ovde? U Rosvel?

— Da!

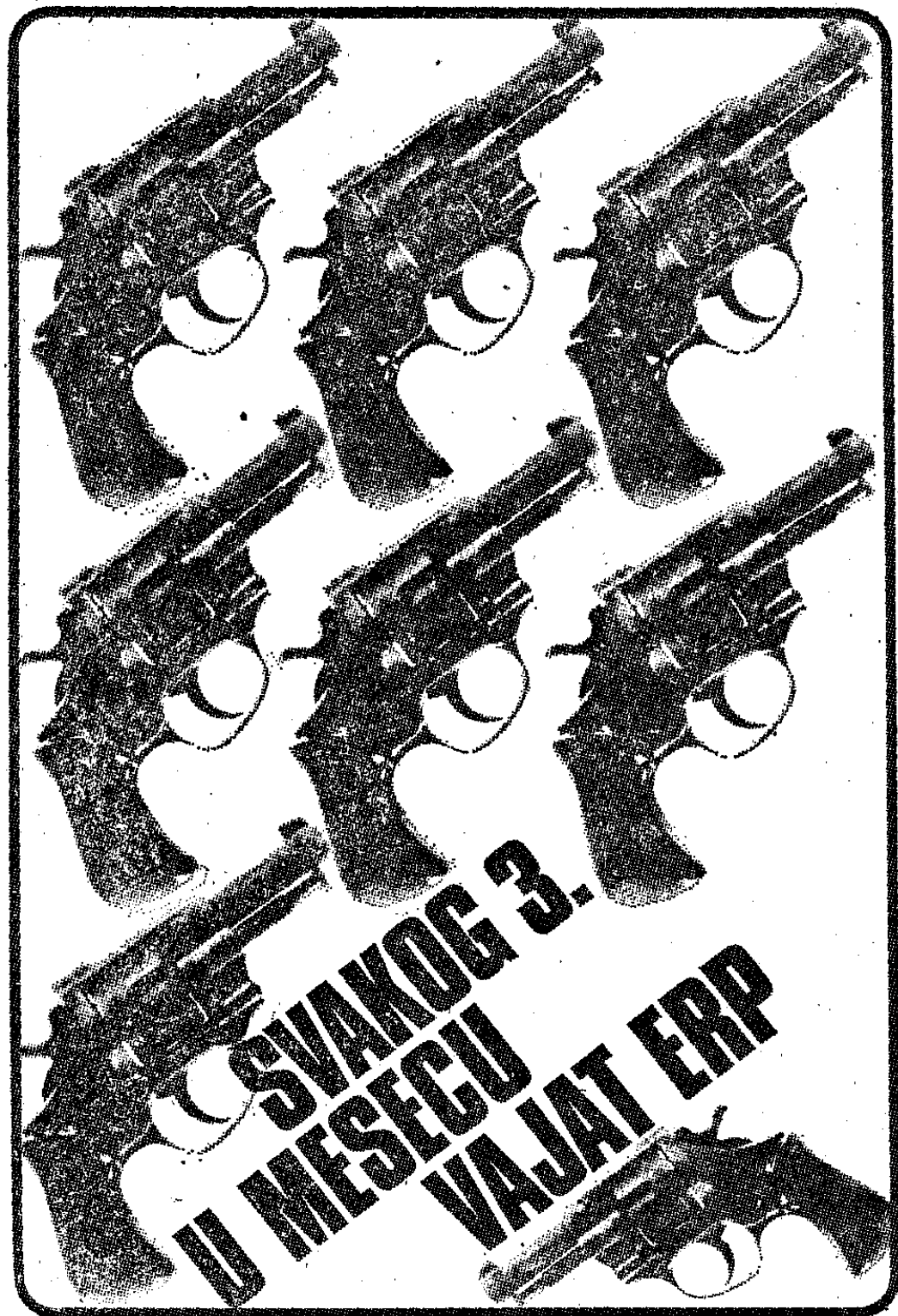
— Ko mi to garantuje?

— Ja! — brzo se uplete Dalmon — naravno, ukoliko pre toga zakon ne učini svoje.

— Ja bih ipak krenuo sa vama — reče Rodvej.

— Čuo sam da ste razboriti — mirno je uzvratio Džordžijanac. — Vaša banka mora da nastavi da živi. Dugujete to i ocu i vašoj verenici. Ne ugledajte se na mene. Koliko puta sam pozeleo da me nađe metak, ali, uvek sam ostajao čitav. Sa vama je nešto drugo.

Krajevi mladićevih usta kao da zatreperiše. Istovremeno, Kiti Fregon mu se ugura pod naručje, upu-



tivši brz ali zahvalan pogled prema kockaru.

— Šta mislite, kuda je krenuo? — pitao je Džefri.

Holidej palcem malo zabaci šešir.

— Kuda bi čovek s ubistvom na duši? Meksiko! Preko El Pasa ili Pekosom do Del Ria.

— Imate konja?

— Imam!

— Novca?

— Kad nestane, sednem za sto i...

— Vratio bih se kući — okrete se mladić šerifu — puna je prijatelja i plača.

— Doći ću i ja kasnije.

— Vama želim srećan put — dobio je Holideju — i uspešan lov.

Posle toga je sa Kiti Fregon napustio hodnik.

Šerif krenu da ih isprati. Na vratima zastade, pogleda u ključeve u ruci, a onda ih dobaci prema kockaru.

— Revolveri su na stolu — reče.

Meksikanac Pedro Karlito, koji se sve vreme čutao zgrčen na svom ležaju, sada se proteglio i oglasio.

— Mogu li i ja sa vama?

— Nije mi rečeno da za sobom zaključam kapiju.

Ali, Pedro se ipak dvoumio.

Moglo je zvezdonoscima pasti na pamet da ga optuže za bekstvo, natovariti mu povrh svega još jedan „greh“ i produžiti mu boravak između četiri zida.

— Ipak ću sačekati — predomislio se.

Holidej izađe napolje.

Njegovi „linkolni“ bili su zaista na stolu.

Kroz odškrinuta vrata video je deo ulice u tami, ispunjen ljudima, razočaranim u preokret.

Dalmona nije bilo unutra.

Ostao je samo Bert Taker, bradonja koji nije imao priliku da napuni olovom bankarevog ubicu.

Ni sada mu nije bilo jasno otkud ta nagla promena kod Rodvejevog sina.

Odjednom, ubica nije više bio ubica.

Ljudi na ulici su bili zbunjeni, Taker takođe. Međutim, šerifov pomoćnik nije prestao da izazivački osmatra kockara, koji je prilazio stolu.

— Još uvek tvrdim da si kopile — kazao je on.

Holidej stavi revolvere u opasač.

Taker je pratio svaki njegov pokret. Mislio je da će kockar želeti da mu se revanšira i bio je spreman da mu vrati punom merom.

— Ti si pravi čovek, sa zvezdom — nehajno mu je dobio Džordžijanac — ali, kad je skineš... ono balega! Pih!

Taker se ukruti.

On pođe rukom prema metalnoj znački i jednim potezom je strže sa sebe.

Onda je baci na sto.

— Tvrdim da si prljavi ubica — kazao je. — Mora da si smučkao nešto da skloniš konopac iznad glave.

— Počinješ da smrdiš, momak — nabra Holidej nos. — Što ne odjašeš i provetriš ovu rupu?

— Nije tu Dalmon da te brani.

— Šta bi ti?

— Povuci, ako si čovek!

Mislio je to ozbiljno!

Džordijanac je osećao da nije u stanju previše da se savlađuje.

U stvari, imao je ispred praga još nehladenu rulju.

Možda je i Taker računao na to?

Da je pucnima namami unutra i da ga linčuju! Bez obzira što je Dalmon izjavio da Holidej nije čovek koga traže.

— Ne bih ti preporučio to — opomenu Holidej nasrtlivca.

— Samo ti povuci — kežio se Taker. — Ako smeš... ovako, oči u oči!

Holidej sleže ramenima, a onda desni „linkoln” iskoči iz opasača kao oprugom izbačen. Taker nije stigao ni da položi dlan na drški svog revolvera, a stajao je pred otvorom niklovane cevi.

— Da probamo još jednom? — upita Dok i isto tako munjevito vrati revolver.

Skamenjeno bradonično lice malo se opusti. Oči mu bljesnuše.

Dok je vraćao kolt. Taker iskoristi taj trenutak i maši se svog.

Kockareva desna ruka je ostala da visi.

Ali, leva se nije pokazala ništa manje vrednom i bržom. Ponovo je cev suknila u šerifovog pomoćnika, a da ovaj nije čestito ni obuhvatio kundak.

— Prokletstvo — opsovao je on, ispunjen nemoćnim besom.

— Da probamo još jednom? — sarkastično će kockar.

Kolt mu ponovo odsednu u futrolu.

Čekao je.

No, Taker više nije želeo da se sramoti.

— A sad progutaj ono što si rekao — ledenim glasom je kazao kockar.

— Koje?

— Ono o kopiletu...

Taker se okrenu prema vratima, ali tamo nije bilo nikoga. Počeo je da se preznojava. Dva puta je mogao da nastrada, oba puta mu je Holidej oprostitio za sporost. No, mogao je treći put da zaboravi da je džentlmen.

— Ja... Bio sam glup — priznao je Taker.

— To nije dovoljno.

— U redu... ja sam kopile! Trebalo je da pogodim da ima istine u bajkama o vama.

Na vratima se ukaza nečija senka.

Pol Dalmon je skakao pogledom s jednog na drugog.

— Ima li problema? — upita neodređeno.

— Malo smo vežbali — reče kockar. — On u govorništvu, ja u razgibavanju.

— Čini mi se da govornik prvi začutao — odšeta Dalmon do svog stola. Seo je, podigao čizme na sto i sklopio oči.

— Ljudi se razilaze — rekao je. — Zao im je što nema uzbuđenja. Predlažem, Dok, da odete u „Stampedo”. Glupo ime, ali, vrlo čisto. I uglavnom tiho.

— Razmišljao sam da krenem za Basfordom — rekao je ovaj. — Ipak, ostaviću to za sutra. Osećam da će me sačekati negde.

— Mladi Roavej je utučen — nastavio je šerif, zatvorenih očiju. — Ali, drugo je dan, drugo noć. Sutra će možda rešiti da krene sa vama.

— Ne bih mu to preporučio.

— Kakav je Basford?

Kockar je već hteo da izađe. Zastao je i okrenuo se.

— Dobar strelac, hladnokrvan, lukav... Čuven je u Santa Fe.

— Jurićete ga?

— Srešćemo se.

Zatim je izašao u noć.

Pred šerifovom kancelarijom ostalo je samo nekoliko besposličara.

Na zemlji su ležale dve ugašene baklje, komadi stakla sa razbijenog prozora i jedan konopac.

Možda baš onaj kojim su hteli da ga obese.

Čutke su ga posmatrali.

U njihovim pogledima više nije bilo srdžbe, samo nedoumice i radoznalosti.

Ulica je, tako, postala prazna i dosadno pusta. Grad se povukao u sobe i salune. Čula se odnekud muzika.

Vodio je šarca za uzdu, razmišljajući da li da posluša šerifa i potraži taj „Stampedo“.

Da li su mu verovali?

Šerif, Kiti Fregon, pa i Rod... Ali, ostali su ga nepoverljivo ispricali. Njima je bio potreban ubica, da speru krv sa bankarevog leša.

Pa, mogli su sada misliti šta god žele.

Više mu niko neće izvući koltove iz opasača.

Njegova senka u liku Foresta Basforda klizila je na drugu stranu. Dva puta mu se narugala, treći put neće...

XI

Očigledno, nisu ga marili.

Bez obzira što je oslobođen svih sumnji u vezi ubistva Rejmona Rodveja, grad mu je okretao leđa.

Već su se našli neki koji su ga znali od ranije.

Raspredale su se priče.

U njima, Dok Holidej je bio hladnokrvni revolveraš i ubica. Igrao je poker i vešto varao. Ubijao je za kockarskim stolom sve one koji su posumnjali u njega. Družio se, najblaže rečeno, sa šamim đavolom.

I eto, takva hulja, uspela je da izmigolji ispod njihovih šaka. On, koji je za sobom, na svom putu, ostavljao samo leševe.

Imao je sigurno neku čudesnu moć kojom je hipnotisao Džefrija, Kiti... pa i samog šerifa Dalmona. Kako inače objasniti da posle svega ide ulicom mirno, dostojanstveno i elegantno, kao da se ništa nije desilo?

Ona manjina razumnijih pitala se zašto bi se ubica vratio u grad posle samo nekoliko časova od zločina?

I to u istom odelu, mirno, ne skri vajući se, ne sluteći ništa.

To je bio povod za sitne čarke i prepirke.

Uostalom, o čemu bi uveče dokoni građani razgovarali, ako ovo nije bilo odlična tema!

Kockar je najzad sjahao pred „Stampedom“.

Veliki natpis bio je okačen između dva stupa. Na levom kraju nalazila su se slovi, na drugom nekoliko nevešto urađenih bufala u trku.

Prednji deo trema, nad zemljom, bio je pokriven stepeništem duž celog poda.

Učini mu se da ga neko prati.

Dok je prolazio pored stuba, naglo se okrenuo.

Nije opazio nikoga.

Salun „Stampedo“ dočekao ga je neuobičajenom tišinom.

Iznenadio ga je čistoćom, urednošću i svetlošću.

Iznad svakog stola kraj zida ili stuba bila je okačena svetiljka.

Stolovi su bili prekriveni čaršavima, na zidovima uramljene slike nepoznatih polupriučениh majstora, na podu dva uzana, ukrštena tepiha između stolova.

Nije bilo mnogo posetilaca, ni mnogo buke.

Miris jela lebdeo je u vazduhu, jače nego smrad jeftinog viskija u sličnim lokalima severno od Pekosa.

Neki su se okrenuli prema došljaku, iznenađeno razrogačili oči i prineli glave susedima, uz šapat.

Dakle, svi su ga već znali.

Barmen, koji je izgleda bio i vlas-

nik i portir ove zidane dvospartnice, takođe je nejubozno sačekao gosta.

Pet ili šest posetilaca, napustilo je „Stampedo“ čim se pojavio kockar.

Ostali su ispitivački, preko svojih čaša, posmatrali figuru, na koju je padala sumnja za zločin. Jedan od najvećih u Rosvelu za poslednjih deset godina.

Srećom, banakar koga su ljudi poštovali i voleli, imao je takođe dobrog sina. Ali, to nije razlog da se ne mrzi neko, za koga se do malopre tvrdilo da će visiti najkasnije u zoru!

Kockar je tvrdoglavo išao glavom kroz zid. Umesto da se izgubi što pre iz grada, on je svojom pojavom začikivao sudbinu.

Barmen je odložio dve prazne boce i smrknuto dočekao Džordžijanca.

Bio je to omalen čovek, visokog čela i guste kose. Obrve su se povijale poput sablje, prema sredini čela. Takođe i brkovi, uvrnuti na krajevima, delovali su imponantno i smešno u isti mah.

Kad je otvarao usta, videla su se samo donja usna.

Nosio je belu košulju i prsluk od sjajnog somota.

Ruke su mu bile negovane, tankih prstiju, sa nekoliko dijamantskih prstenova na levoj šaci.

— Brendi — rekao je kratko čovek iz Džordžije.

Barmen bez reči dohvati bocu i vešto sasu u čašicu sa izrezbarenom ivicom.

— Moja kuća plaća — kazao je, šušajući.

— Zašto?

— Popijte to i idite. Rasterujete mi goste, mister.

Pri tome se kočoperio i dizao bradu, što je valjda bio znak otmenog dostojanstva.

— Ovo ja plaćam — reče. — Dajte sledeću.

Ledeni odsjaj kockarevih zenica podsetio je vlasnika „Stampeda” da je on prvo domaćin, a onda građanin koji o nekom prosuđuje onako kako se to sviđa većini.

Osim toga, nije bio dorastao da protivureči takvom čoveku.

Bez obzira što su neki demonstrativno napustili njegov salun, sukob sa Džordžijancem mogao bi da ima uočljivije posledice po njega.

Sipao je ponovo, ali ne tako vešto kao prvi put.

— Hteo bih sobu — rekao je koc-kar.

— Sve je zauzeto — odgovorio je barmen, takođe nesigurno.

— Sigurni ste?

— Valjda poznajem svoj lokal...

— Uskoro nećete — hladno ga prekide Dok.

— Kako to mislite?

Holidej ispi piće i odgurnu čašu na drugi kraj šanka. Udar stakla o ivicu prenuo je ono malo gostiju u „Stampedu”. Pale su kašike, prestalo je da se žvaće i guta.

— Imaš lepo ogledalo — pokazao je Holidej iza vlasnikovih leđa. —

Pozlaćen ram, skupo staklo, a? Da počnemo od njega?

— Nećete se usuditi!

— Zašto ne? Ionako mi je dosadno, kad nema gde da se opružim.

— Idite na drugo mesto! Idite kod...

— Šerif mi je vas preporučio.

— Mene?

— Da! Izgleda da je pogrešio.

— Ne verujem vam.

— Sačekaću da odete i pitate ga...

On zavuče ruku pod kaput i izvuče svežanj krupnih novčanica.

Barmenove oči zacakliše.

Odjednom je omekšao i nekako se smanjio.

Novac je prokrčio put za delić sekunde.

Holidej nije gledao u barmena, ali je osećao kako nestaje. Glava mu se uvlačila u ramena, ruke su se splele, usta razvukla. Čak su i brkovi krenuli za njima, na obe strane.

— Šerif je bio u pravu — kazao je brzo. — Ovde ćete se ipak najbolje odmoriti.

— Koliko?

— Koliko šta?

— Za piće... i sobu.

— Pa — otezao je barmen — pet dolara?

— Dajte mi ključ.

U stvari, trebalo je da pokaže prvo novac. Mnogima nije bilo važno njegovo poreklo: samo da se nađu u njihovom džepu.

Ali, koc-kar je novac pokazivao obično da bi se narugao ljudima, se-

bi, i novcu uopšte. Za njega on nije predstavljao ništa. Možda način da se počne neka veća igra, da se pobe uobraženi pokeraši, ili da se kupi nova košulja, nove čizme, cigarete, i plati večera, piće...

Soba u kojoj se smestio bila je mala ali isto tako čista, kao što je bio „Stampedo” uopšte.

Nije palio svetlo. Obično je sedeo i neko vreme pušio, zamišljen.

Prozor je gledao na bok susedne zgrade. Samo deo ulice pokazivao se između ugla te zgrade i ivice sobnog prozora.

Izgubio je volju da sedi u salunu. Nije mu se ni kockalo.

A opet, čim bi se našao sam — opkoljavale bi ga sumorne misli.

Senke prošlosti izbijale su iz tamnih i polutamnih sobnih uglova.

Ništa svetlije nisu bile misli o budućnosti.

Bolest koja mu je nagrizala pluća, ime s kojim je okupljao oko sebe lupeže kao svetiljka leptirice, koltovi čiji se sjaj mešao sa narandžastim plamenovima smrti...

Nema mira.

Nema spokoja.

Ljudi su ga se ili plašili, ili prezirali, ili izazivali.

Došao je u Rosvel, da „udahne” gradska svetla posle Maskvera, i sto tina milja s kojim je drugovao, sa štitom od nikla na cevi i stalnim osećanjem opasnosti ispred sebe.

Čovek koji je obukao odelo kao njegovo izgleda da je čvrsto rešio da mu namakne omču na vrat.

Bio je siguran: radilo se o Basfordu.

Bili su sličnog stasa, dobro je rukovao oružjem, imao je mozga.

I silno je želeo da mu se osveti.

Jer, blizu pola miliona dolara u Ketlinovom trezoru skliznulo mu je kroz prste u poslednjem trenutku.

Da nije bilo kockara, on bi bio možda već bogataš u Meksiku. U Matamarosu, Čihuahui ili San Pedru.

Odjednom, misli mu je prekinula eksplozija!

U stvari, prozorsko staklo je prslo u hiljade komadića pred naletom nekog predmeta.

Instiktivno, kockar se baci na pod i istrkao kolt.

Neki kamen pao mu je pred noge!

Sačekao je.

Pošto ga je ponovo okružila tišina, prišao je prozoru podignutog revolvra.

Sve je bilo pusto.

On se vrati i podiže kamen. Video je oko njega uvezan komad papira. Polako je razvio i pročitao dve reči samo, ispisane krupnim, štampanim i rogovatnim slovima: ODLAZI UBI-
CO!

Nije davao na to pet para, ali...

Isto tako nije želeo da bilo ko može u bilo koje doba noći da dođe pod prozor i cilja prema njemu kamenjem.

On stavi šešir na glavu i iziđe iz sobe.

Sala u „Stampedu” bila je skoro prazna. U najudaljenijem uglu se

dela su dva gosta, u jednostavnim iznošenim patalonama i košuljama.

Bili su to kauboji, koji su svoj slobodan dan počeli pogatom pijankom kod „Farq Kida“, a završili mršavom večerom u „Stampedu“.

Barmen je primetio kockara na vrhu stepeništa i nešto ga je odiglo sa stolice uvučene u zid.

Sada je izgledao prilično zbunjen.

Činilo se da ga ne bi otkravio ni dvostruko deblji svežanj dolara iz Holidejevog džepa.

Njegov neobični gost nosio je u ruci kamen.

Onda ga je spustio na šank.

— To... Je li to neki grumen zlata? — pokušao je da se našali vlasnik.

— Ko je bio? — upita Dok.

— Ne shvatam, mister...

Kockar pokaza prema sobama.

— Ovaj kamen je uleteo u moju sobu kroz prozor — objasnio je strpljivo. — Neko mi je poručio da se gubim iz grada. Ko je taj?

Barmen je zatreptao.

— Ali, mister, otkud bih ja to znao...?

Možda ću morati da opravdam naziv ubice — prekinuo ga Džordžijanac. — Počecu sa vama, čoveče!

— Ali...

— Čujte: kako to da je znao gde je moj prozor? Baš moj? Reći ću vam: vi ste mu rekli. Ali, reći ćete i meni ko je bio to...

Vlasnik „Stampeda“ se uvijao, ali nije imao nameru da odgovori. Međutim, videlo se da zna.

Očigledno se plašio.

Kockar izvadi svoj „linkoln“ i iz magacina izbacila četiri kugle.

Onda obrnu burence nekoliko puta, povlačeći ga po rukavu.

Potom ga stavi na šank.

— Ne znam gde su meci, a gde nisu — nastavio je. — Počecu da povlačim u vašu glavu.. sve dok ne progovorite ili dok ne opali!

Barmen je izgledao sleden.

Ne dajući mu da se pribere, kockar podiže kolt i povuče obarač.

— Ne! — zakreštao je barmen istovremeno kada je igla udarila u prazno.

Oblio ga je znoj.

— Bio je to Bert Taker! — izusti.

— Šerifov pomoćnik — žmirnu kockar. — Trebalo je toga da se setim. Hoće li se vraćati ovamo?

— Ne znam...

— Koliko vam je platio za obaveštenje?

Barmen je progutao knedlu, ali nije opet uspeo da odgovori. Kao da mu u grlu zaprečila kost.

— Pet dolara — priznade najzad.

— Nije loše. Ja dajem dvadeset.

— Dvadeset... za šta?...

— Da mu javite da sam odjahao.

Vlasnik nije uspeo da se sabere. Ništa mu nije bivalo sasvim jasno.

— Zar ćete zaista otići?

— Hoću, ali ne onda kad to Taker bude hteo. Dakle?

— Bojim se — odgovorio je barmen. — Vi ćete i tako otići, a on će

ostati. I sešće mi za vrat, kad sazna da sam ga slagao.

— Nećete ga slagati, ja ću se vratiti spolja.

To je već bilo nešto drugo.

Holidej je izišao napolje i preko ulice umešao se u senke zgrada, čija je strana bila slabije osvetljena.

Malo kasnije, vlasnik „Stampeda“ je otrčao niz ulicu, prema šerifovoj kancelariji.

Zadržao se kratko vreme.

Uskoro se vratio, praćen bradatim zamenikom rosvelskog čuvara zakona.

Ušli su unutra, kako je kockar očekivao.

Bert Taker je izgledao zadovoljan ali i predostrožan. mada mu je barmen potvrdio lično da je Holidej izišao i bez reči napustio „Stampedo“, pozeleo je da proveri.

Zastao je kraj šanka, ne odbijajući ponuđen viski.

Oči su mu se otimala prema stepeništu i sobama, u očitoj neverici da je jedan kamen i jedna ispisana pretnja oterala legendarnog strelca iz Rosvela.

— Zar ti ništa nije rekao? — raspitivao se on.

— Izgledao je ljut — lagao je barmen. — Nije čak ni sobu platio!

— Nije? Ha, i to mi je gospodičić! Znaš, ne mogu zbog Dalmona, ali bih ga stigao i vratio da plati racun, i to duplo!

Barmen je ispod oka gledao na vrata

Nije mu bilo jasno zbog čega se Holidej tako dugo zadržao. I da li će se, uopšte, i pojaviti?

— Rekao sam ja i šerifu — mrm-ljao je Taker — da ga je hulja opčinila! Ja namirišem ubice, odmah. Ovaj je od onih finijih: ne ubija zbog novca, već iz dosade ili ako mu se unapred plati.

— Iznajmljivač?

— Da! To je, stvarno, da pukneš od smeha: jedan kamen izbacio je čuvenog Doka Holideja iz grada. Tja! Možda mu je i bilo preko glave kako ga naši ljudi gledaju. Kao šugavog psa! Kopile!

Dva kauboja u uglu nisu obraćala pažnju na razgovor. Praznili su novu bocu i za svoj račun pevušili neku melodiju. Bili su ledima okrenuti šanku.

— Slušaj, Vali — rekao je odjednom Taker — a ako on nije otišao?

— Kako? — zagrcnu se barmen.

— Ako je otišao da pogleda konna? Ili samo da prošeta?

— Slušaj, Berte — okuraži se sad ovaj, ne želeći da mu izmakne dvadeset dolara — rekao si da ti javim da je gost otišao, zar ne?

— Da, ali...

— E, otišao je, odmah posle tvog odlaska. Zar je trebalo da čekam do ujutru da ti javim?

— Dobro, ne zapevaj... Briga me i ako je ostao! Ja ću...

— Šta to? — začu se s ulaza. Kao hladan čelik zari mu se kockarev glas u leđa.

Polako se okrenuo, ruku daleko od opasača.

Pogledao je u barmena, dajući mu na znanje da ga je prevario. Ali, ovaj je samo slegnuo ramenima.

Holidej je stajao naslonjen na rastvoreno levo krilo pomičnih vratanaca.

U ustima je držao već dogorelu cigaretu.

Senka šešira padala mu je na lice; ali, iz nje je izbijao ledenoplavi odsjaj očiju.

— Vama nisam ništa rekao — procedi Taker.

— Baš mi se učinilo — odvrati Dok. — Uzgred, kao čoveku od zakona, reda i mira, poveravam da mi je neko bacio kamen kroz prozor.

— Ne znam o tome ništa...

— To i pretpostavljam. Hteo sam samo da znate, zameniče... Ako se taj isti pojavi ponovo, ne odgovaram za njegovu kožu.

— Ja... daću vam drugu sobu — umeša se barmen. — Ako je prozor razbijen, nezgodno je da ostanete u...

— Svejedno, volim čist vazduh. Potreban mi je pogotovu sada, kada sam sreo šerifovog zamenika.

Takerovo lice se prosto obesila.

No, setio se kancelarije i kockarevog potezanja.

Ništa mu nije mogao oči u oči.

Čak nije bio siguran da bi uspeo da ga iznenadi i s leđa.

Holidej se okrenuo i lagano pošao uz stepenice, kao da ga čeka, izaziva.

Taker je mogao jedino pogledom da ga isprati.

Kad je iščezao, gore, na spratu, šerifov pomoćnik se okrenu barmenu.

Zgrabio ga je za košulju i skoro prevukao preko šanka prema sebi.

— Ti si me izdao — zareža.

— Pusti me — jeknu vlasnik „Stampeda“ — učinio sam što si tražio...

— Rekao si mu?

— Ne... Ali reći ću ako ti je stalo do toga?

Taker ga odgurnu natrag.

— Da sam ja šerif... — promrm ljao je, mršteći se.

— Ali nisi — zaključila barmen, koga je razočaralo Takerovo ponašanje i kukavičluk. Odjednom ga se više nije plašio. — Jesi li mu video oči? Ne bih voleo da me još jednom onako pogleda, do đavola!

XII

Krećući se ka jugozapadu, Dok Holidej se pred zalazak sunca našao na drumu za Tularosu.

Peskovit predeo, načičkan kaktusima i sparušanim grmljem, odveo ga je pred jednu haciendu.

Već tu se osećao dodir meksičke granice, iako je do El Pasa trebalo da se prođe bar desetak dana kočijom ili odmornijim konjem, ne računajući prugu Labok—Rankon—Takson.

Usamljena hacienda imala je jedan deo pretvoren u konačište.

Dovrtljivi vlasnik adaptirao je levo krilo svoje kuće u malu krčmu, za putnike koji prolaze drumom.

Kockar je zaključio po tragovima konja i točkova da se tu zaustavlja ju i dilažansé.

Ogromni trem nije imao drvene, već zidane poluovalne stubove. I stepenište je bilo od kamena.

Za prečku ispred, stajalo je privezano nekoliko konja.

Kraj ulaza, na zidu, bila je zalepljena neka poternica, požutela od sunca i iskidana na uglovima. Tražio se, živ ili mrtav, neki Ramos Kantjaro.

Mutna fotografija odavala je debeljuškasto, grubo lice Meksikanca, sa brkovima i sombrerom.

Onom ko ga dovede ili donese, zakon iz Karlsbada davao je pet hiljada dolara.

Kockar je privezao šarca uz ostale.

U poređenju s njima, Mig je delovao kraljevski.

Holidej je prekoračio noge jednog usnulog vakera i ušao unutra. Zatekao je desetak tipova; bilo je Meksikanaca, meleza, belaca, pa se čak našao i jedan Indijanac.

Zidovi su bili zastrti asurama, koje su šušcale na najmanji dodir.

Prvi put posle toliko vremena čovek iz Džordžije je osetio oštar miris tekile, pomešan sa poznatim mirisom viskija.

Ovi unutra ne bi se mogli nazvati gostima ili slučajnim prolaznicima.

Bili su do zuba naoružani, a njihovi konji, napolju, opremljeni tako kao da im je predstojao duži put.

Kad je kockar ušao, nekoliko rukuje zapljeskalo prema njemu.

Bila je to neuobičajena scena.

— Sad nas ima tačno dvanaest — povikao je jedan Meksikanac, sa stomakom veličine lepog bureta. — Možemo da se podelimo u dve grupe, a?

— To dođe po osam stotina i nešto svakome — odgovorio mu je riđi revolveraš zdesne strane i dodao.

— Mršavo!

— Mršavo, ali sigurno, senjor!

— Kako to, Fernando?

— Lepo: od šest, ostanu troje živi, je li tako? To dođe po... hiljadu šestotina i nešto dolara. A ako pođemo, svako za sebe, možemo dobiti metak? To znači: nema dolara.

— Uzortio si se, a? — nasmeja se neko.

— Nije lako naći se oči u oči sa Ramosom.

— A ti mu zađi s leđa!...

Kockar je prišao šanku.

— Tražim nekoga — oslovio je šankistu.

— I ovi ga traže — smejuć se čovek.

Celo društvo krasila je neka napadna veselost, iako je izoleđalo da su se tu slučajno našli. Niko nije se deo određeno sa nekim.

Svi su imali svoje piće pred sobom.

I svoje posebne misli.

Šankista je bio Meksikanac, ali

svetlije puti. Kosu je delio po sredini i spuštao je niz uši namazanu i zalizanu. Brkovi su mu se presecali na krajevima brijačem, pa su izgledali četvrtasti.

— Koga traže? — upita kockar.

— Pa, Ramosa, koga drugog? I vi ste došli, zar ne?

— Ne!

— Ne? Zaista? Svi ovi ovde — pokazao je glavom na ljude — love Ramosa Kantjara. Za pet hiljada dolara.

— Lovci na glave?

— Veselo društvo, senjor — potvrdio je šankista. — Kao da se spremaju na lov na zečeve. Dosta piju, veseli su, ali kad budu krenuli, sve će nestati. Gledaće da svaki od njih bude taj koji će uloviti razbojnika...

— Nemam nameru da lovim — prekinuo je Dok govorljivog šankistu. — Tražim nekog drugog.

— Možda, senjor, ali poslednjih dana svi traže Ramosa. Viđen je ovde, a odavde do Sakramento Planina nije daleko. Pet hiljada dolara je suma za koju vredi rizikovati. Ramos je ubica, senjor, ali opasan. Teško ga je naći.

— To je onaj sa slike?

— Da!

— Izgleda prilično dobroćudno — zaključio kockar.

— Za neke jeste — sleže ramenima ovaj i utiša glas. — Ramos ume da pomogne sirotima. Ono što opljačka, podeli često vakerosima blizu granice, ili onim bednicima ispod Si-

jera Blanke. Oni će ga sakriti ako im to zatraži, neće ga pronaći ni u zemlji ni na nebu.

— Zašto onda idu?

— Veruju da će ga naći. Veruju da su najbolji tragači i strelci. U stvari, senjor, nemaju šta drugo da rade. I ne znaju ništa drugo.

— Da, ali mene Ramos ne interesuje...

— Ne interesuje vas pet hiljada dolara?

— Nimalo!

— Otkud onda ovde, senjor?

— To pokušavam da vam objasnim. Tražim nekog drugog, ako je prošao ovuda.

— U koje vreme?

— Ne znam!

— A kuda, senjor?

— Verovatno El Paso.

— Gringo?

— Da!

Šankista se zamisli. To je trebalo da znači da se može setiti ako elegantni senjor zvecne dolarima.

Međutim, izgledalo je da ovaj na to i ne pomišlja.

Bar ne dok ne bude siguran da šankista nešto zna.

Revolveras riđe kose i brade napustio je svoj sto i uputio se prema šanku. Nosio je sa sobom i svoju čašu.

Bio je visok, koščat, šiljastih ramena i dugih ruku.

Koraćao je tako da je izgledalo da kleca. Koleni su mu se čudno povijala u hod, delovao je nesigurno.

Oko bedara imao je opasač sa niskom pripasanim koltom kalibra 44.

Međutim, lice mu je bilo prilično simpatično, pogled otvoren, pomalo drzak, pomalo ironičan.

Šešir je imao obod kao da su ga žvakali bizoni.

Uzane pantalone pokazivale su mršave noge, nasedale su na prijavu, nabrane čizme bez mamuza.

Stao je pored Džordžijanaca i nazdravio mu podizanjem čaše.

— Zar nam se nećete pridružiti? — upitao je. — Ja sam Vejn Bakerton, iz Fridriksburga, Teksas. Pre dva sata nisam poznavao nikoga, a sada...

Pogledao je po sali.

— Ima nas raznih — nastavio je. — Teksašani, Meksikanci, Arizonci, dva Kanzašanina... i ovaj tamo, Čejen. I on lovi, ali ne govori ništa. Nazvali smo ga Poglavica Nemi Jezik, ha!

Onda je pogledao kockara u oči.

— Vi ne tražite Kantjara? — upita.

— Ne!

— Šteta! Bili smo odlučili da sačekamo još jednog, pa da nas bude tuce. Podeljeni u dve grupe lakše bismo ga našli. Jer, Kantjaro nije sam, i nije budala. Ako ga ščepamo, osim nagrade, dobićemo nešto i od njega. Taj sigurno sa sobom vuče neki plen.

Bakerton ispi svoje piće i ostavi čašu.

— Ne dolivaj više — opomenu bankistu. — Bio je tu jedan, pre

dva sata, odmah iza mene. Mislio sam da će sa nama, ali... žurio je dalje.

Kockar nije rekao ništa.

— Bio je vaše visine — reče Bakerton. — Imao je čak i takav šešir...

— I dva kolta?

— Ne! Samo jedan. Sa drškom od sedefa, ručni rad. Mislim da ume s njim da se ponaša.

— Drži neupaljenu cigaretu u usnama?

— Da — iznenadi se revolveraš.

— Poznajete ga?

— Pomalo ga pratim.

— Policajac ste? — nabra obrve Bakerton.

— Kao što ste vi okružni sudija. Riđi se nasmeja.

— Naravno, policajci ne izgledaju tako — pokazao je prema teškim koltovima sa drškama od slonovače. — Pretpostavljam da imate lični problem s njim?

— Tako nešto!

— Nije rekao kuda će — slegnuo je ramenima Bakerton. — Uputio se na jugoistok. To znači da može da stigne u Tularosu, Alamođordo ili Karlsbad. Ko zna?

— Ipak hvala!

Bakerton okrete palac prema šanku.

— Ako nekim slučajem pijete brendi, naplatiće vam to kao da je tečno zlato. Ostali talog prodaje nama za običnu cenu. Zato što imamo solidno varenje.

— Hej, Vejne, hoćemo li? — doviknuo je neko. — Uskoro će mrak,

Ramos mora negde da zapali vatru. Ovde su noći hladne.

— Što se mene tiče, možemo.

— Ide li taj sa nama?

— Neće!

— Onda da ostavimo Poglavicu Nemi Jezik? Mogao bi svojim ćutanjem da nas oda...

Nasmejali su se.

Indijanac je izgledao gluv za sve oko sebe. Samo su mu oči živele i pratile pokrete, reči i poglede lovaca na ucene.

Čovek iz Džordžije laganim koracima napusti krčmu.

Opredelio se za Tularosu.

Forest Basford nije bio čovek koji se krije u gudurama ili preriji. On se u većim gradovima osećao poput ribe u vodi.

XIII

— Kako se zoveš?

— Dok Holidej.

— Vraga si ti Dok Holidej — iscerio se zahuktali vođa čopora. — Video sam jednom kako izgleda. Ni si ti on!

— Nego ko sam?

— Neka bitanga kao i ja — hrapavo se nasmejao.

Basford je slegnuo ramenima i premestio neupaljenu cigaretu s jednog kraja na drugi.

— Ti si novi?

— Samo što sam stigao.

— Dobar si... Zaista si dobar.

— Pa šta?

Veče u Tularosi.

Forest Basford stigao je oko deset časova, prašnjav, izgladneo i furzovoljan.

Njegove nade da će Holideja likvidirati u Rosvelu vrlo brzo su se raspršile. Umesto da nastavi dalje, prema granici, on se vraćao da proveriti da li je kockar skončao ili ne.

U tome zamalo nije naleteo na njega.

Sada je imao prednosti samo nekoliko časova. Više mu nije bilo do maskarade.

Bacio je šešir i tamno odelo, da bi se u svojim prnjama osećao mnogo komotnije i bolje.

Nije uspeo ni da pogleda koliki je grad.

Svratio je u prvi salun. Zvao se „Mehur“.

Što je najvažnije, imao je sobe, mogla je da se pripremi večera od dobrog „steka“ i da se zalije pivom.

Vlasnik ga je prvo malo uplašeno dočekao, ali, kad je revolveraš zatražio jelo i sobu, primirio se.

Ne zagledajući nikog oko sebe, Basford je zauzeo mesto kraj prozora u dnu sale i čekao. Njegovi poluspušteni kapci izgledali su kao navučeni za dremež. No, on je kroz njih mogao da vidi sve što ga je interesovalo.

Ljudi za stolovima bili su obični. Onakvi kakve je sretao u mnogim gradovima, pre i naročito posle Santa Fe. Zauzeti svojim nevoljama i brigama, svojim pričama i svojim pićem.

Nije bilo muzike, klavira ili pesme.

U stvari, hteo je da se naspava. Vlasnik mu je lično doneo ogroman poslužavnik sa mesom, dosta hleba, krompirom i velikom čašom piva.

— Koliko ste u Tularosi? — upitao ga je posle kraćeg oklevanja.

— Deset minuta — odgovorio je Basford. — Je li to dovoljno?

— Da, oprostite, mislio sam... Nije važno...

Hteo je da pođe, ali ga revolveraš zaustavi.

— Dovršite misao, pre nego što počnem sa jelom.

— Ne razumem.

— Šta ste mislili?

— Pa... mislio sam da ste jedan od Martinovih...

— Ko je on?

— Ne bih želeo o tome, mister — plašljivo se okrenuo oko sebe, naročito prema ulazu. — Saznaćete o tome sutra. Oprostite...

Udaljio se vrlo brzo i hitro.

Forest Basford udahnu miris prženog mesa i zabode u njega nož.

Ali, nije uspeo da stavi zalogaj u usta!

Odjeknuo je pucani, jedna svetilika je prsila i u „Mehur” je provalila grupa obesnih momaka.

Odjednom su ljudi plegli po sto lovima, neki i ispod.

Vlasnik „Mehura” je preklinjući podigao ruke i zavikao:

— Ne! Platiću!...

Čovek koji je prvi upao, zaustavio je svoje ljude.

Bilo ih je četvorica.

Pravi divlji čopor, spreman da ruši sve pred sobom.

Imali su isukane revolvare i već određene ciljeve za svoje olovo.

Nijedan od njih nije bio bez brade.

Najstariji, koga su slušali, smeo se na sve oko sebe svojim blistavim, belim zubima. Ali, taj osmeh pre je bio rezanje nego bilo šta drugo.

Na glavi je imo polucilinder, s vezanom maramom iznad oboda, drečavožuto boje.

Bio je vraški snažan, širokih pleća i masivnih šaka.

Preko golih leđa nosio je samo kožni prsluk tamne boje. Oko vrata je imao zlatni lančić.

Široki opasač načičkan mecima stezao mu je i nabirao pantalone od plavog platna.

Koža mu je bila kao bakar, sjajna od znoja.

— Zek Martin — istinuo je neko blizu Basfordovog stola.

— Sad će nas počistiti...

I zaista, on je podigao ruku i dreknuo:

— Napolje! Svi!

Tri njegova momka poredala su se s obe strane ulaza i sa divljim zadovoljstvom posmatrala kako se ljudi guraju da što pre napuste „Mehur”.

Njihov vođa, Zek Martin, ispalio je novi hitac u svetiljku, pod kojom se našla najveća grupa. Staklo je palo na njih i još ih više požurilo prema izlazu.

Pratio ih je svojim razuzdanim, obesnim smehom.

Salun je ostao za tili čas prazan. Prazan?

Zapravo, ostao je samo jedan gost. A taj je mirno večerao!

Zek Martin je dao znak jednom svom pratiocu.

On se odvojio od zida i uputio prema Basfordu.

Bio je plav, visok, sa crvenkastim ožiljkom preko leve strane lica.

Levo oko mu je zbog toga izgledalo veće i staklastije, zastrašujuće. Ruka mu je čvrsto, nepogrešivo držala revolver.

Usta su mu se krivila u ciničnom osmehu.

Zek Martin se osloni o šank. On je shvatio da je u salunu stranac, ali, i za takve je značilo da moraju iz „Mehura” s ostalima.

No, ovome se nije, izgleda, odlazilo od „steka”.

— Prija li? — upitao je momak s ožiljkom.

Basford je samo neodređeno mrdnuo obrvama.

Momak bezobrazno zamoči cev u meso, a onda je obrisao o Basfordov kaput.

— Kako bi bilo da ga filujemo olovom? — upitao je zatim, kežeći se.

Jedan od momaka kraj izlaza se nasmeja.

Basford je odložio nož i pogledao u masnu mrlju na svom kaputu.

— Ovo odelo košta dvadeset dolara — rekao je.

— Ma nemoj?

— Tebi ću naplatiti trideset.

— To bi voleo da vidim — zagrnulo je tip s ožiljkom. — Čujete li ga? Po svoj prilici je došljak... još se ne ume ponašati kad dođu Zekovi momci!

— Nauči ga, Tripel!

Plavokosi dugajlija se malo naže prema Basfordu.

— Pa, šta ćeš sada, a? — naruga mu se.

— Ovo! — istisnu revolveraš i podiže tanjir. Meso se zalepi za sledžijino lice, a sledećeg trenutka „bizli” odskoči u Basfordovoj šaci i prosvira metak kroz Tripovu mišicu.

I umesto da okrene cev na ostale, on vrati kolt za opasač.

Plavokosi je urlao, više od poniženja nego od bola.

Kada je obrisao ostatke od mesa sa lica, uhvatio se levim dlanom čvrsto zaranjenu ruku. Njegov kolt ležao je na podu. Bio mu je sada predaleko...

Zek Martin je s potajnim divljenjem posmatrao mršavog, visokog stranca sivih očiju.

Preostala dva čoveka držala su Basforda na nišanu ali nisu pucali bez Martinove dozvole.

Vođa je pucnuo prstima prema vlasniku „Mehura”.

— Genoh — pozvao ga je. — Daj ovamo!

Vlasnik se saže i ispod šanka izvuče papirnatu kesu. Pruži je vođi u ruku.

— Koliko je?

**VAJAT ERP
SVAKOG 3.
U MESECU**



— Koliko ste rekli... trideset dolara.

— U redu — odgovorio je ovaj, ne skidajući pogled sa Basforda. — Doći ćemo kod tebe u drugu subotu. Razumeš?

— Da, ali ja...

— Znači razumeš. Ako ti nešto nije jasno, slobodno se odseli.

On strpa kesu u džep i odgega do stola.

Stranac ga je dočekao mirnim pogledom iza poluspuštenih kapaka.

... Ne, to sigurno nije bio Dok Holidej.

Ali, zamalo pa da mu bude dorastao. Brzo je povlačio i vraški se snalazio sa tanjirom.

Ni on sam se toga ne bi setio kad bi mu zapretili koltom pred nosom.

Sivooki stranac nije iskoristio svoje kratko preimućstvo da se oslobodi ostalih. Naprotiv, vratio je kolt natrag.

To je značilo da protiv njih nema ništa, i da ga se oni ne tiču.

Jednostavno, nije želeo da se bilo ko šegači s njim dok jede.

Zek Martin je bio čovek koji ne bira reči.

Sin Francuskinje i Teksašanina, rano se odmetnuo od činovničke atmosfere u Ostinu. Imao je sedamnaest godina kada je počeo da zapoveda tuče po gradu i da izlazi na loš glas. Bio je snažan i nepobediv, ali, kako golim rukama nije mogao da savlada zakon i svoju prirodu istovremeno, otišao je na Zapad.

Godinama se prihvaćao raznih poslova, ali mu je najviše odgovaralo da zastrašuje i ruši.

U Bad Springu je imao družinu, s kojom je terorisao grad čitavih pet meseci. Kad je poslat savezni maršal da ispita stvar, oni su se povukli još dublje prema Ljanu Estakadu.

Pustijna ih je delila od Teksasa, u njoj su se izgubili tragovi njihove prošlosti i porekla.

U Novom Meksiku su „sraunili” nekoliko manjih mesta, opljačkali nešto rančeva, izazvali nekoliko požara, obesili jednog drznika tako da izgleda da je sam to sebi presudio — a onda osvanuli u Tularosi.

Tu je Zek Martin prvo izbacio šerifa iz grada, a onda zaveo porez za zaštitu.

Za zaštitu od samog sebe.

Ko plati, može na miru da radi, za sebe i za Zeka.

Ko odbije, dobije javnu opomenu u vidu demoliranja sale ili telesne „obrade”. Sledeći put čovek se ili sam iseli, ili povije leđa pa plati, ili rizikuje da bude obešen, bičevan do smrti, ubijen...

Četvrtak i subota bili su dani ubijanja poreza.

Tada su drhtali krčmari, trgovci, bankari...

Za nepun mesec dana, Zek Martin je od Tularose napravio avetinjski grad.

I nagomilao je prilično plena za sebe i svoju zloglasnu trojku. Nije

žurio: on je znao da ne bi valjalo odmah iscediti sve, već natenane skupijati. Dati ljudima da se, po muce da zarade, a onda ih podsetiti da i zaštitnici imaju pravo na svoj lavovski deo.

Tog dana bio je četvrtak.

Zek Martin je osim „Mehura” trebalo da poseti još dva mesta.

Međutim, ovde se zadržao više nego što je planirao.

Zbog Foresta Basforda.

Martin je zaključio da je odelo na momku bilo skupocena iako prljavo i iznošeno. A što je tako, razlog je verovatno trebalo tražiti u trenutnoj nestašici gotovine.

— Sto posto si švorc — kazao mu je u lice. — Ako hoćeš, obogaćićemo se uskoro.

— Šta treba da radim?

— Ovo što i mi — raširio je Martin ruke. — Sastavićemo lepu pektorku. Sve odabrani.

— Poreznik, a?

— Lepo zanimanje, videćeš.

— A zakon?

— Bio nekad. Proći će dugo vremena dok dođe novi. A mislim da ćemo naći našeg čoveka u gradu... da nosi ilmenu stvarčicu.

Basford je razmišljao.

Novac mu je bio potreban, za beg u Meksiko.

Za petama mu je bio Holidej.

Sve je govorilo u prilog tome da prihvati ovu ponudu.

Sa Zekom Martinom i njegovim lupčima biće mnogo sigurniji ako vetar nanese kockara u Tularosu.

— Šta imaš na duši? — prekinuo mu je misli bradati vođa.

— Zavisi.

— Ubio si nekoga? Skoro?

Revolveraš klimnu glavom.

— To sam i mislio — zadovoljno će Zek. — Svi mi imamo taj teret. Zato nam je lakše, ne strepimo. Jedan više ili manje, šta mari? Meksiko je blizu...

— To i mene tišti — teče Basford.

— Eto vidiš! Naš nedeljni porez iznese oko dvesta dolara. Ako se bolje posluje, povisimo. Imamo „ugovore” sa nekima na fifti-fifti, ha-ha-ha! Biće nam dovoljno još mesec, najviše dva — pa da Tularosa osiromaši.

Basford okrznu pogledom vlasnika „Mehura”. Izgledao je prilično jadno i utučeno. Mora da je suma, koju je večeras predao, izgledala kao planina.

Tako uvek izgleda kad odlazi nekome, baka, uludo.

— Možda me oni neće — pokazao je prema Martinovim ljudima.

— Oni? Oni slušaju samo mene. Za to se ne brini... Dakle?

— Ionako sam besposlen — odgovori Basford.

— Fino! Odmah ćemo te probati — pljesnuo ga je po ramenju. — Idemo na sledeći ugao.

Basford nije pokazao želju da krene tako brzo.

— A moja večera? — podseti. — I moje odelo?

— Na posao je najbolje poći gla-

dan — rekao je Zek Martin. — Na kraju se bolje jede. A odelo... dobićeš pravo. Večeras!

— Kako?

— Poklanjam ti pazar kod „Gold bela”.

— Šta treba da uradim za to?

— Da pobesniš, eto šta — iskezio se Martin.

Basford je bio prilično umoran, ali je šansa koju mu je ukazao Martin ličila na jednu od najneobičnijih zabava.

On natuče svoj šešir, zateže revere i čizmom odgurnu stolicu na kojoj je do malopre sedeo.

Pošto su oni žurno napustili ispražnjeni „Mehur”, nije mu preostalo ništa drugo nego da i sam ubrza. Sustigao ih je kraj konja.

Bacili su se u sedla kao pomamni. Odmorni konji pod njima zarzali su i kopitama zaparali spečeno tle ulice.

Dolazak poreznika već je opustošio gradić. Bio je četvrtak, znalo se da će doći, ali, ne tačno u koje vreme.

Nekad u suton, nekad u zoru, nekad kasno noću, kao ovog puta.

Zek Martin je jahao ispred svih, za dužinu svog riđana.

Zgrade su prosto preletale pokraj njih.

A onda se riđan ukopao!

Voda je skliznuo sa sedla, zviznuvši kroz zube.

Nalazili su se pred svetlima „Gold bela”. Začudo, tiho su se oku pili na tremu. Martin je mahnuo Basfordu da priđe bliže.

— Šta vidiš? — upitao je šapatom.

Preko pomičnih vrata, revolveraš iz Santa Fe je ugledao šank, mršavog barmena za njim, dva tri stola puna kaubojia i nekoliko golišavih ženskih ramena. On pomeri glavu na suprotnu stranu, da bi sagledao drugi deo saluna.

Video je klavir, klaviristu kako se sprema da otpije svoje piće, još nekoliko našminkanih žena i puno duvanskog dima.

„Gold bel” je, očigledno radio dobro.

Zatim je zapazio, na kraju šanka, visokog, elegantno obučenog čoveka prosedih zalizaka. Stajao je lakom naslonjen na ivicu, nervozno trljajući kažiprstom bradu.

— I šta? — upitao je Basford.

— Udi sam — predloži Martin. — Neka te zapamte...

— Zašto, ako će da plati?

— Svejedno! Reci da si nov i da je najbolje upoznavanje ako nešto slomiješ... ili nekom sabiješ srce u pete. Smeš li?

— Ko plaća?

— Onaj prosedi tamo, dole — po kazao je Martin. — Zove se Barni Holcomb. Trenutno se nada da ga nećemo posetiti...

— Koliko on daje.

— Njega posećujemo jednom mesečno. Pedeset dolara, plus devojka za svakog od nas.

— Ja ću samo pedeset dolara — rekao je Basford.

— Uzmi ih, onda?

Verovali su da će negde pogrešiti. Naravno, bili su tu za svaki slučaj da to isprave. I za njih je to bio deo zabave: novajlija u družini polaže prvi ispit!

Kako će proći?

To njega nije brinulo. Ušao je i zastao na ulazu. Čovek za klavirom je udario nekoliko akorda, a onda ponovo otpio iz čaše.

Bilo je toplo.

Na njega skoro nisu ni obratili pažnju. Klavir je ponovo oživeo, ovog puta sa više muzike. Bila je to vesela pesmica, koja izmamljuje cupkanje topala kraj stola.

Klavirista je svirao jednom rukom, dok se drugom majao oko čaše.

Basford istrže kolt i, posle kraćeg poravnjavanja, opali. Čaša se razlete u komade i zasu iznenađenog čoveka staklom i tečnošću. Klavir zaneme, kao i ceo „Gold bel“.

Basfordov „bizli“ odsede u futroli.

Vlasnik, Barni Holkomb, zurio je u stranca, ispunjen nedoumicom i srdžbom.

— Vi ste Holkomb? — upitao je revolveraš, okružen grobnom tišinom.

— Da, a vi ko ste?

— Ja sam onaj kome ćete dati pedeset dolara — odgovorio je Basford.

— Šalite se?

— Zar izgledam?

— Već dugujem Martinu pedeset, bilo bi suviše da plaćam još neko me...

— Ja radim za Martina...

— Dokažite!

Basford sleže ramenima i naglo izvuče „bizli“. Ovog puta ugasio je svetiljku u dnu sale.

Zatim je, pre nego što ga je Holkomb mogao sprečiti, sasuo dva zrna u velika pravougaona ogledala.

— Još ne verujete? — upitao je, gurnuvši cev vlasniku u stomak.

Holkomb je otvarao usta kao da se davi.

— Čekajte... — prostenjao je i zavukao ruku u džep.

Dok je vadio novac, Basford nešto uglavi metke u poluprazni magacin svog kolta.

Potom je strpao svežanj novčanica u džep.

— Verujem da ste vi brojali, mister — kazao je, ne mareći za očajničke poglede vlasnika „Gold bela“ kojim je prelazio preko praznih ramova ogledala.

U sali se niko nije usudio da nešto pokuša.

Bilo je neobično videti „poreznika“ samog. Zek Martin je obično dolazio u gomili, terao ih napolje, a on ostajao da pije i kinji osoblje.

Pa ipak, ovaj novi zlikovac bio je davolski opasan u svojoj mirnoj, hladnoj surovosti. Nije galamio, nije se razbacivao pokretima i pretnjama.

Pogledao je po gostima, sa zlu-radim smeškom.

— Svi muškarci — rekao je jakim glasom — na kolena!

Ljudi su se zgledali.

Šta li je to Martin izmislio kad je poslao novajliju s ovakvim naređenjima.

— Na kolena — ponovio je Basford i stavio šaku na dlan.

Poslušala su ga samo trojica.

Ponov je planuo kolt. Neko je zaurao i uhvatio se za nogu. To je bilo dovoljno da gosti „Gold bela” napipaju pod četvoronoške.

Kad je video da su svi dole, Basford se okrenu prema devojkama. Izbrojao ih je šest.

— Birajte konje — dobacio im je — i jašite. Dva kruga.

One su to bolje shvatile. Zajašile su prve na koje su natrčale i, uz sve glasnjiju ciku, udarale ih petama u slabine.

Zajapureni, ljudi su na rukama i kolenima bauljali, sudarali se, neki su padali, mumlali, ali nisu smeli da prestanu.

— To... to je nečuveno — izustio je Barni Holkomb, crven u licu.

— Zar vi niste za jahanje? — iskosi se Basford. — Vas bi mogli da osedlamo.

Ustuknuo je.

Ipak, Basford ga samo isprati pod rugljivim smeškom. Izišao je napo-lje, nečujno kao što se i pojavio. Dugo je trebalo pokleknim gostima da shvate da nevaljalac više nije tu i da mogu da ustanu.

Ispred ulaza, Zek Martin i njegovi momci su se lepo zabavljali i terekali. Očigledno, ovako nešto im do-tada nije padalo na um.

— Rekoh ja da si ti dobar — mlatnuo ga je po ramenu. — Ocenio sam te iz prve. Čim je Trip dobio onu šniclu u glavu, rekoh: Zek, ovaj čova ti je potreban...

— To je bio rodeo — smejuljio se jedan od momaka, rošavog lica. — Samo su konji bili suviše pito-mi...

— Sad ćemo kod „Srebrne uzde” — pozvao ih je Zek Martin. — Kor koran je jogunast, ali, o njemu ću se ja lično pobrinuti...

XIV

Ujutro toga dana, čovek iz Džor džije je izbio na proplanak, iski-ćen borovima i kao mleko belim kamenjenm.

Potkovića njegovog šarca polomi-la mu se pet milja ispred Tularose i put mu se otada učinio beskrajno dug. Nije jahao, pa se nije znalo kome je teže: Migu ili njegovom gospodaru.

Ravnica ispred njega završavala se žbunovitim pejsažem, odakle su počinjali da se ukazuju sivi krovovi Tularose.

Odatle je, tako, izbio oblačak prašine.

Onda se razdvojio na dva dela.

Holidej je sa svog položaja mogao lepo da vidi dva jahača u trku.

Zatim se pojavio i treći oblak prašine, između njih.

Plave Džordžijančeve zenice se suziše.

Bilo mu je odmah jasno: konja-

nici su vukli na lasima nečije telo!

I opet se morao baš on tu zadestiti.

Umesto da se okrene na drugu stranu, posmatrao je kao hipnotisan taj prizor. Čovek koga su vukli, mora da je bio već mrtav.

Ako nije, svakog sekunda to mu je pretilo.

Bili su predaleko da bi mogao da se umeša.

Šarcem ih nije mogao sustići.

Jedino ako ih put „nanese” malo bliže, kako bi mogao da upotrebi svoje koltove.

On ostavi Miga i skliznu malo niz obronak.

Halaučući, jahači su vukli svoj „teret” u sve bešnjem galopu. Napravili su zaokret i uputili se pravo prema Doku. Bilo je neizbežno da se sukobe.

Nisu ga videli.

Sunce im je možda udaralo u oči, a na strani sunca nalazio se čovek iz Džordžije, Bljesnula je niklova na cev.

Jedna, pa druga...

Jahači su ponovo zaokretali, skoro ispod samih kockarevih nogu.

On pritisnu obarače.

„Linkolni” su izbacali olovni tovar pod noge životinja. Ostatak se zadržao na lasima, prekinuvši oba po sredini.

Telo vezano užadima ostade na tlu.

Oba konjnika se okrenuše u krug. Jedva su uspeli da smire konje. Nikako se nisu snalazili, vrteli su

se i gledali jedan u drugog, a onda oko sebe.

Videše potom pokidana lasa i telo, nedaleko od njih.

— Ko se to usudio... — proderao se jedan.

— Ja! — odazva se kockar.

Njihove ruke pođoše prema opasačima. Međutim, sunce im je smetalo. Videli su crnu siluetu, a onda ih omanuše zvuci „linkolna”.

Oba šesira kao da odnese vetar.

Više im se nije ostajalo.

Zabili su mamuze i, pognuti, odkasali natrag. Prašina se lagano slegala po tlu. Čovek na zemlji nije se micao.

Holidej dohvati ždrepcu uzdu i povede niz padinu.

Odmah je zaključio da žrtvi nema spasa.

Iz usta mu se cedio tanak mlaz krvi. Lice mu je bilo izgrebano i odrano, u kožu se utiskivala polomljena trava, krv se mešala s prašinom.

Ležao je čudno iskrivljen.

Holidej ga dodirnu nadlanicom. Čovek je bio mrtav više od pola sata! Vukli su ga beživotnog kroz šibljak, iz grada čak.

Zašto?

On za trenutak skide šešir, razmišljajući da li uopšte da se uvaljuje u gužvu, koja se pomaljalo iznad onih krovova?

Možda bi izmenio pravac da mu konj nije hramao.

Trebalo je naći potkivača. Ništa drugo, samo potkivača.

Čovek u prašini nije bio star. Ne više od četrdeset godina, ako se uzme u obzir da je vučenje po zemlji izmenilo lice.

Kockar je s teškom mukom odvezao laso sa njegovih zglobova.

Kada ga je okrenuo, ugledao je na leđima zakačen neki papir!

Šakom ga je ispravio i sastavio pocepane delove.

Onda je pročitao:

„NIJE PLATIO ZAŠTITU“

Bilo bi najjednostavnije da ga pokopa. I da produži dalje, kao da s tim nema nikakve veze. Međutim, čovek kao Dok nije mogao tek tako da zažmuri pred nasiljem. Čak i po cenu svoje sopstvene kože.

Zaštita...

Verovao je da toga nema, bar ne u većim naseljima.

Ali postojala je! Čim su se osmelili da svojoj žrtvi prikače opomenu na leđa. Možda su je tako projahali kroz grad, a onda odgalopirali van, da se izluduju.

On stavi papir u džep.

Zatim podiže leš i položi preko Migovog sedla.

— Moraš izdržati, stari moj — pomilovao je šarca po grivi.

XV

Mirna je bila ulica.

Senke sa istočne strane povlačile su se pred sjajem novog dana.

Ali, morali su da vide neobičnog

došljaka kako ulazi u grad, uz šarca, preko čijeg je sedla bio prebačen čovek.

Barni Holkomb, vlasnik „Gold bela“, nalazio se na ulazu svog lokala.

Bilo je to nemilo jutro, razbijena ogledala, svetiljke, poniženja njegovih gostiju koji su sinoć klečeći nošili na leđima barske dame...

Takozvani zaštitnici samo su pravili lošu reklamu i njemu i sebi.

Jer, ljudi nisu više smeli da odlaze u salune, plašeći se sličnih neprilika.

A kad nisu dolazili, niko nije plaćao. Kako će onda da plati Zeku Martiru i njegovim siledžijama?

Holkomb je čak imao nameru da o tome nasamo porazgovara sa razbojnikom.

Ako je mislio da ubira porez od zaštite, onda je trebalo da se okane daljih zastrašivanja i da pusti ljude da rade, kako bi imali od čega da mu daju njegov deo.

Vlasnik „Gold bela“ bio je spreman na sve kompromise, samo da zadrži prestiž u Tularosi.

I pored velikog nameta Zeka Martina, njemu je ostajalo dovoljno da lepo, pa i luksuzno živi. Verovao je da to neće potrajati večno.

Šta više, Martinov porez samo će mu pomoći da se reši nekih konkurenata u gradu.

Nejgov barmen je primetio gazdino napregnuto lice pa je i sam prišao.

Sada su obojica posmatrali dolazak stranca u Tularosu.

— Stranac — promrmljao je Holkomb — ali... koga ono vodi?

Barmen se propinjšao na prste.

— Po odelu bih rekao da je Korkoran — reče.

— Sem Korkoran? — trže se ovaj. — U pravu si. Ali njega su Zekovi odvucli na konjima.

— Da...

— A ovaj nije od njegovih — zaključio je Holkomb.

— Ko bi onda mogao da bude, gazda? Da nije još jedan novi, kao onaj sinoć...

— Jezik pregrizao! — obrecnu se vlasnik „Gold bela”.

Šarac je još više hramao pod teretom mrtvaca.

Kraj njega, Dok Holidej je mirno koračao, s dubokom senkom na licu. Kaput mu je bio raskopčan, košulja bela, a širok opasač slutio je opasnost, „otežao” s obe strane koltovima.

— Možda je neki šerif? — primeti barmen.

Holkomb se okrenu.

— Zar nemaš posla, Edi? — ljutito viknu.

Čovek iščeze.

Vlasnik „Gold bela” napusti svoje mesto i krenu na ulicu.

Njemu se još uvek nije sviđala ideja da u Tularosu dojaše neka federalna zverka. Ne još! Bar dok Martin ne zagorča život „Mehuru”, „Srebrnoj uzdi”, „Rojalu”, „Tularosi”...

Postavio se tako da ga je šarac morao jedino da zaobiđe, ili da se zaustavi.

Učinio je ovo drugo.

Barni Holkomb je napravio brižno lice, s kojim je trebalo da se predstavi došljaku čim je video leš na sedlu.

Ovlaš ga je pogledao i, s uzdahom, zavrteo glavom.

No, stranac nije postavljao pitanja.

Stajao je i gledao po krovovima. Kao da proverava ima li u vazduhu kiše ili opasnosti.

Vlasnik „Gold bela” je otišao s druge strane sedla. Šarac nije imao nikakav žig. Podsećao je na rasne, indijanske primerke, koje je bilo sve teže naći u tim krajevima.

— Gde ste ga našli? — najzad se oglasio saluner.

— Tamo — pokazao je Holidej glavom u pravcu odakle je došao.

— Samo tako?

— Otprilike.

Stranac nije bio govorljiv. Ali, ni radoznao.

— To je vlasnik „Srebrne uzde” — kazao je Holkomb. — Nisam verovao da će ga ubiti... Nisam!

— Ko ga je ubio?

Holkomb je brzo razmišljao: ako bi pričao, možda bi mu to Zek Martin uzeo kao lošu osobinu. Uostalom, bilo bi bolje da se taj čova u crnom odelu i sa ledenim očima izgubi što pre iz grada.

— Ovde se o tome samo šapuće — rekao je Holkomb. — Za vas bi, mis

ter, bilo bolje da ste ga ostavili tamo gde ste ga našli.

— Zaista?

— Rekoh, bolje za vas možda — ušeptrlja se saluner.

— Ja ga nisam našao — dobaci kockar.

— Ne?

— Ne! Samo sam ga oslobodio lassa. Suviše brzo su ga vukli za konjima.

Saluner nije želeo da shvati onako kako je, u stvari, shvatio. Taj stranac je, dakle, oslobodio Sema Kororana od Zekovih momaka?

Nemoguće!

Imao je stotinu pitanja na ustima, ali, nije stigao da ih postavi.

— Gde je „Srebrna uzda”? — pre kide mu misli Holidej.

— Pokazaću vam — predloži Holikom. Saluner se nije dopadao Džor džijancu. Bio je suviše elegantan, uslužan. Mnogo je uzdisao i mnogo suviše raspoložen da bude i tužan i menjao grimase na licu.

— Pokažite mi samo pravac.

Barni Holikom je osetio da ga ne trpi.

— Idite pravo — rekao je — i zdesne strane... ne možete promašiti. Odakle dolazite?

No nije dobio odgovor.

Bilo je to vreme kada ništa na ulici ne ostane nezapaženo.

Tako je i kratak susret neobičnog stranca sa vlasnikom „Gold bela” izmamio poglede, a potom i prve razdalce.

„Srebrna uzda” nije izgledala ta-

ko privlačno kao što je bio slučaj sa „Gold belom”. Podsećala je na one starinske krčme, kakve su nicala u vremenima kada su udareni prvi kočevi za obeležavanje parcela i naslućivao se budući grad.

Bila je zaista upadljiva, ali u svom stilu.

Daščani pod trema, stubovi ispućali od sunca i kiše, zidovi od drvećta, jednostavni prozori bez ukrasa, jednostavna slova ispisana iznad ulaza — to je bio salun Sema Kororana.

Jedna pohabana, polutrula uzda visila je kao znamenje okačena o tavansku gredu trema.

Vratanca su se naglo otvorila.

Bledog lica, jedan momak, dečaćić skoro, izleteo je napolje.

Košulju je imao zavrnutu do lakata, raskopčanu skoro do pojasa. Bio je crn, kovrdžave kose i živahnih, sjajnih očiju.

Pantalone su mu sprema bile nakvašene, kao da je do tog trenutka nešto prao, pa nije imao vremena ni šake da obriše.

Holideju se učini da momak liči na onog preko sedla.

Iza njega je provirila još jedna glava, zatim još jedna. Ali, nisu izlazile napolje, dok se ne uvere da po njih nema opasnosti.

Mladić iz „Srebrne uzde” se naslonio na stub, kako bi sigurnije ostao na nogama. Zurio je u mrtvaca bez reči. Oči su mu bile napunjene suzama, ali ga plač nije izdavao. Bar ne još.

— Je li... mrtav? Mrtav? — upitao je tiho.

— Jeste! Tvoj otac?

— Ne... brat!

Zatim je seo i okrenuo glavu na drugu stranu.

Kockar se osvrnu.

Kao mravi, ljudske prilike su se približavale „Srebrnoj uzdi“. Čutke spremni na viđenje sa novom smrću, ako nije opasno, spremni da klimnu glavama i da zažale za mrtvim čovekom, kome se nikako nije moglo pomoći.

Džordžijanac razmače svoj kaput i drške ukrašene slonovačom bljesnuše na prepodnevnom suncu.

Njegova ruka pade na desni bok.

Ljudi zastadoše na pristojnoj razdaljini.

Iako nije pretio, na njih je preteće delovala silueta u sablasno crnom fraku.

Mladić je pesnicama protrljao oči tako zagledan pred sebe. Kao da je izbegavao da se ponovo suoči sa činjenicom da je pred njim njegov brat, beživotan i unakažen.

— Govorio sam mu — šaputao je — da se ne buni... Ali, nije slušao! Nije hteo da trpi... nije...

I obori glavu.

— Gde je potkivač? — upita Dok.

Momak se prenu.

— Molim?

— Konj mi hramlje — objasni kockar, ne bi li tok mladićevih misli malo skrenuo na drugu stranu. — Možemo uzgred da odnesemo tvog brata pogrebniku.

— Ne — usprotivi se on — to ću kasnije... Ja, hteo bih da se s njim oprostim nasamo.

— Ti? Ostao si sam?

On klimnu glavom.

Najzad su se vrata raširila i dva čoveka stupila na trem.

Jedan je samo čutke potapšao mladića po ramenu, a drugi je zavrteo glavom pred lešom Sema Korkorana. Onda je pozvao rukom onog drugog i zajedno su spustili telo sa sedla na ruke. Onda su ga uneli unutra.

Momak mrzovoljno pokaza u njihovom pravcu.

— To su... kupci.

— Šta kupuju?

— Ovu stračaru — pokazao je na sahun momak. — Bili su sigurni da ću je prodati, čim su Martinovi momci uzeli Sema na zub... Prokletnici!

— Šta je skrivio?

— Ništa! Nije želeo da im plaća zaštitu. Prvo su ga izbičevali, jedne noći, i zapretili da će ga siedeći put ubiti ako ne plati... Uzalud sam ga nagovarao da poslušaj!

— Zar nije?

— Nije... — uzdahnu on. — Čak se naoružao, da im vrati mila za drago.

— Nisi mu pomogao?

— Jesam, ali... — mladić zavrnu košulju i okrete leđa — ovo su mi ostavili kao prvu i poslednju opomenu.

Koža je bila na nekoliko mesta iša rana bičem.

— Tvoj brat je bio hrabar — primeti kockar.

— I lud — šmrknu mladić. — Šta ima od te hrabrosti? Deset stopa pod zemljom?

— Možda imaš ti nešto — reče kockar. — Ti, i ostali, koji umeju samo da trpe?

— Mister, oni su ga obesili, a onda svukli u prašinu kao vreću... Svi su gledali, na ulici ili iz kuća, svi! Ja sam ležao polumrtav, bolelo me je da ni puziti nisam mogao u prvi mah... Onda su ga odvukli na konjima...

Kockar palcem pomeri obod šešira.

— Imaš li pića u tom tvom kršu? — upita.

— Ja... imam, naravno — ustade momak. — Malo sam se potresao...

— Nije vreme za to — primeti kockar, bacivši pogled na obe strane ulice. Bila je pusta, i vrela. — Imaš brendi?

— Naći ću... Gde su ostavili Sema?

— Nisu ostavili, ja sam ga preuzeo.

Momak zastade kraj šanka.

— Ne razumem — reče. — Niste ga našli?

— Pa, oni su se zabavljali, a ja sam im pokvario zabavu. Čak su ostali i bez šešira.

— Nemoguće! — istisnu ovaj. — Oni bi vas ubili! Oni... Oni će vas naći, gospodine! Bolje da bežite!

— A brendi? Ima ili nema?

Miran ton neobičnog došljaka malo je poremetilo zaplašenog mladića.

Jedva je pronašao bocu.

Istovremeno, ljudi koji su odneli leš Sema Korkorana, pojavili su se iz neke odaje.

— Hej, Krise — mahnu mu jedan rukom — stavili smo Sema u njegovu sobu. Poslaćemo ti pogrebника Džoa, a ti za to vreme razmisli o našoj ceni!

I ne sačekavši odgovor, izišli su napolje.

— To su braća Lens — reče Kris Korkoran. — Namjeravaju da ovo sruše i sazidaju kockarnicu. Kad sve saberem tu su umešani prsti i onog Zeka Martina! Zna li koliko mi nude za ovo?

— Pedeset dolara!

— Kako.. kako ste pogodili? — zaprepasti se momak.

Kockar otpi brendi i oseti da mu prija. Lepo je pratio prolaz oštreakije kroz krvotok, u najudaljenijama mesta tela.

„Srebrna uzda” bila je sada čudno pusta i gluva.

Mora da je smrt njenog vlasnika udaljila sve njegove prijatelje i poznanike. Jer, biti sada u blizini krčme — značilo bi biti protiv Zeka Martina.

Ljudi su čekali i čekali.

Trebalo je, valjda, s neke planine ili možda sa samog neba da siđe vest, okretan, neustrašiv i neranjiv čovek zakona, da ih spase bede i straha.

— Da vi niste šerif? — izusti mladić.

— Zar ličim?

— Pa, iskreno ne... Nikada nisam video takvog šerifa.

— Onda je u redu! Ja sam samo u prolazu.

— Pa ipak ste se zakačili sa Zekovim momcima?

— Nisam ih pitao čiji su.

Kockar ponese čašu do prvog stola i sede. Bio je okrenut licem prema ulazu.

Kris Korkoran baci pogled na ulicu. Usta mu se razvukoše u opor smešak.

— Holkomb sigurno ide Zeku — reče. — On bi hteo da u Tularosi ostane samo „Gold bel” i njegove devojčure...

— Zek s mnogima sarađuje? — primeti kockar.

— Bolje da odete — na to će momak — jer će oni uskoro doći. Danas je subota. Dan za porez...

— Mom konju e potrebna potkovicica — podseti on samog sebe.

Mladi Korkoran je brisao šank, ne znajući šta bi sada mogao najpametnije da uradi.

— Sem je bio uvek na svoju ruku — javio se posle kraćeg vremena. — Ova krčma ostala mu je od oca. Njemu, ne meni. Oca je voleo mnogo. Valjda zbog toga nije želeo ništa da menja, ni spolja ni unutra — raširio je ruke i pokazao oko sebe. — Ja sam mu pomagao koliko sam mogao, a on je bio uporan da me otera na Istok, u školu...

— Sami vas dvojica? — s lakim čuđenjem upita Dok.

— Sem se nije ženio. Ne znam, že ne nije mario, osim nekih koje su bile tu samo da mu pomažu oko poslova u krčmi. Govorio je da bi voleo da jednom ja nasledim „Srebrnu uzdu”, ali, da bi još više voleo kad bih tamo, postao inženjer, lekar, ili tako nešto...

— Tvoj brat je imao lepe misli.

Kris odbaci krpu od sebe.

— Ne znam, sve do danas želeo sam da pobegnem — reče. — A odjednom, sada bih ostao. Za inat. Ali, zašto da prođem kao Sem?

— Da, zašto?

Kris nastavi da briše šank, po drugi put.

— Govore mi da sam spretan u ovom poslu. Valjda je to tako, u porodici. Ipak, oženio bih se, ne bih želeo da budem kao Sem, usamljen i zamišljen.

— Zek ne može večno da traje — dobaci Holidei.

— Ko zna? Čujem da će se postaviti Desmond Hort za šerifa... Smešno! Taj besposličar bi lizao čiz me svakome ko bi ga dobro platio. Pije, svađa se, tuče... Odličan šerif za Zeka Martina.

— Stara priča — s dosadom primeti Džordžijanac — u mnogim gradovima je bivalo slično. Ljudi zaplašeni i nemoćni, a šaka lupeža upravlja njima.

— Na žalost... — složi se Kris. Osvrnuo se oko sebe kao da se pribojava da ga neko ne čuje. — Njih

je istina malo, ali su besni kao lavovi. Nedavno im je prišao još jedan. Za tog kažu da je gadan, kao i oni. A samo je svratio u Tularosu... Pa je ostao!

— Svi oni misle da se lako obogate.

— Tako je... I ne uzimaju samo novac, već izmišljaju sve moguće načine da ponize ljude. Preksinoć su u „Gold belu” dame jahale muškarce po celoj sali!

— Bili su pijani?

— Ne! Naterao ih taj novajlija... gadan tip, brzo poteže, ima... — on spusti pogled na Dokove revolvere — ima sličan kolt. Sa sjajnom drškom.

Kockareve oči se za trenutak zamrzoše. No, ništa se drugo nije opazalo na njemu. Nikakva promena.

— Isti ovakav?

— Ne, još sjajniji...

— Drži neupaljenu cigaru u ustima? Sivo odelo?

— Tako rekoše, do vraga! Poznate ga?

— Mislio sam da je već u El Pasu — zamišljeno će Dok.

— E, ovde je, ako mislimo na istog. Bila bi šteta za vas da vam je prijatelj. To je... to je gad! On je Sema odvuкао napolje, s lasom oko vrata. A druga dvojica su, kažu, odjurila na konjima prema severu...

— Koliko je Sem trebalo da plati?

— Dvadeset dolara. Imao je, ali nije hteo...

— Da, su i drugi odbili, možda ni-

ko ne bi stradao. Ali, ljudi se još više osile kad im se ne pokažu zubi.

On izvuče špil karata i veštini, nenadmašnim pokretom ih rasu u niz, pred sebe. Zatim ih pokretom, s druge strane, složi.

Kris Korkoran se odvuče do ulaza u sobu gde se nalazio njegov brat.

Stajao je na vratima i gledao.

Ispred njega su se nalazile prošlost i smrt. Iza, neizvesnost i usamljenost. Bio je u gradu koji na njega nije više računao. Sem Korkoran umro je braneći svoje principe. Da mu se pridružilo bar još desetak, sve bi ispalo drukčije.

Ovako, zlikovci su ga vezali kao psa i povaljali mrtvog u prašinu.

Ležao je tamo, izranavljen, skoro nepoznat.

Zatvorio je oči i okrenuo glavu.

Holidej ga pogleda ispod oka. Mlađić nije bio naviknut na slične prizore. Uvek je imao starijeg, velikog brata uza se koji je za njega mislio i radio.

Bila je to odlučujuća prekretnica za Krisa Korkorana.

Sađa će morati da postane čovek.

Iz njega će izbiti sve ono dobro ako je nasledio, ili ono jadno, bedno i kukavički ako mu je urođeno.

Vrata su se zanjihala i senke dva čoveka prostrle su se po podu.

Bila su to braća Lens.

Likom, pokretima i odevanjem još više su pojačavali sličnost. Bili su i iste visine, s tom razlikom što je stariji, Bat nosio brkove.

— Krise — doviknuo je mlađi, nestrpljivo. — Šta si odlučio? Cena nije loša, s obzirom na situaciju...

Holidej okrete sledeću kartu: bio je as.

— Adut — rekao je.

Pogledali su ga, i Lensovi i mlađi Korkoran.

— Dakle? — okrenuo se stariji, Bat. — Mi žurimo, Krise. Ova stračara bi trebalo da se ruši. Mogu da dodam još pet dolara odozgo, ni paru više.

— Ovo je očevo — muklo se ođazvao mlađić. — I Kris je voleo ovu stračaru... Ni ja je ne mrzim.

— Ali ti neće biti potrebna — uveravao ga je Bat Lens. — Daske su to, mogu da izgore?

— Ako ih neko potpali? — procedi Kris.

— Dobro, prodaješ ili ne prodaješ? — planu mlađi.

— Ne!

Lensovi se trgoše.

To i nije rekao Korkoran, već stranac u tamnom šeširu i fraku.

— Vi... Šta se vi mešate? — upitali su u glas.

— Dao sam sto dolara — rekao je kockar i izvukao iz unutrašnjeg džepa ostatak svog novca. — Bićemo ortaci.

On položi novac na sto.

Braća su se zgledala, a onda uputili Korkoranu otrovne poglede.

— Je li to tačno, Krise? — upitali su.

Zbunjenost, koja je zapljusnula onako ošamućenog mlađića, brzo

je prošla. On je odmah shvatio da mu stranac pruža šansu da ostane i opstane.

Da se bori, tamo gde je započeo Sem.

Da li je to u stanju?

Stranac sa dva teška, smrtonosna kolta za pojasom ponudio mu je ortakluk.

To je značilo da će ostati uz nje-ga neko vreme. Možda sve dotle dok Zek Martin ne odustane od namer-e da ga nauči pameti, a možda i ne ode iz Tularose.

Kris Korkoran se više nije dvou-mio.

— Tačno je! — odgovorio je.

Mlađi Lens koraknu napred, pre-teći.

— Mi smo prvi pregovarali s to-bom — napomenuo je. — Ne zabo-ravi! To te može koštati glave...

— Čekaj, umiri se — zadrža ga brat. — Ponudićemo i mi sto dola-ra. Šta kažeš Krise?

Mlađić pogleda u Doka.

— Ja dajem uvek sto više — re-kao je kockar nehajnim glasom.

Mlađi Lens opsova glasno.

Više nisu imali šta tu da traže.

Bez reči su se okrenuli i napustili „Srebrnu uzdu”.

— Sad će kod Zeka — promrm-ljao je Kris.

— Gde je on?

— Blizu grada, na jednom napuš-tenom ranču. Ovamo dolazi obično četvrtkom i subotom, da uzme svoj deo. I kako koja nedelja prođe, nje-gove cene rastu.

— Videćemo — odvrati Dok.

Mladić mu priđe sasvim blizu.

— Ono malopre što ste rekli — upitao je snebivajući se — je li... bilo ozbiljno? Ili ste hteli samo Lensovima da nabijete rogove?

— Oboje!

— Ali, zašto?

— Imam neke svoje razloge. Nisu važni.

Korkoran ode iza šanka i nastavi da sređuje boce na polici. Činilo se da je malo živnuo. Kad je s tim završio, pronašao je negde češalj i začeslao se. U tom se pojavio čovek u cilindru, crne košulje i crnih pantalone.

Bio je to pogrebnik Džošua Džoš.

Pratio ga je štrkljast momak tupavog izgleda. Verovatno je izigravao pomoćnika. U ruci je držao čekić.

Kris pokaza na vrata druge oдаie.

— Koji sanduk? — upita Džoš.

— Sa pozlatom — odgovorio je mladić. — To je jedino što sada mogu da učinim za njega.

— To košta...

— Znam! I nemoj da budeš lešinar čim trepneš.

— Samo sam te podsetio — slegnuo je ramenima pogrebnik.

Kockar je i dalje redao karte.

Sunce se pelo, sve više.

Zraci su se ušetalj u krčmu i jedan se nagnao sa njegovom čašom, prolemajući prsten brendija u nekoliko boja.

XVI

Jahali su lagano, spremajući se da pređu u galop tek na ulazu u grad.

Bilo ih je petorica.

Napred je jahao Zek Martin. Lica mračnijeg nego ikada dotle.

Taj dan sasvim mu je začrnio raspoloženje.

Prvo su mu dva njegova pajtaša javila da ih je neko napao, oslobodio žrtvu lasa, a onda ih gađao u glavu. Zbog toga što su utekli a nisu se obračunali, dobili su po nosu.

Onda je doklackao Barni Holkom, da javi kako je neki stranac doneo leš Sema Korkorana preko sedla svog šarca.

Dakle, čova se osmelio da uđe u Tularosu.

Sve se začinila braća Lens: njihovu ponudu odbio je mladi Korkoran, jer mu je, izgleda, taj isti stranac ponudio dvostruko više.

Dakle, počelo je da „smrdi“...

Ili je stranac neki predstavnik vlade, inkognito, ili neka hulja koja izaziva sudbinu.

Povrh svegla, čudno ponašanje Foresta Belforda izbacilo je iz takta Zeka Martina. Novopečeni „poroznik“ na sve načine je hteo da izbegne odlazak u grad. Nije hteo da objasni zašto, mada je Martin naslućivao da je dolazak tog stranca u neku ruku vezan i za njega.

Martin je ovome zapretio da krene ili će mu napraviti promaju na lubanji.

svakog meseca
DOK
HOLIDEJ
najbolje priče vesterna



I ovaj se pokorio.

Naravno, Holkomb i braća Lens su s druge strane odjahali natrag, kako bi izgledalo da sa „zaštitnicima” nemaju nikakve veze.

Bilo je podne, kao da su bez senke dryće, borovi i zgrade. Sunce je upravo „visilo” tačno nad njima.

Poterali su brže svoje konje.

Žuta drečava marama na Zekovom polucilindru ličila je na mrlu kakvog cveta koja se kreće i treperi u bespuću i jari.

Oblak prašine padao je na one posljednje. Najviše je prštalo pod kopitama Zekovog konja.

On je đavolski žurio da okonča s tim uljezom.

Naročito će ga zapamtiti mladi Korkoran. Nestaće zajedno sa svojom daščarom u plamenu! Zaklinjao se na to.

Ulica je bila pusta, kako to obično biva u podne, u vrelini avgustovskog dana, bez hlada i daška vetra.

Pa ipak, negde je nešto bruhalo!

Ljudski glasovi... Sabijeni negde, u neki kutak, kao u mravinjaku. Galamili su, nekad jače, nekad slabije.

Zek Martin je podigao ruku i grupa se zaustavila.

Ne, to nije bilo u „Gold belu”.

— Tamo — pokazao je dugajlija Trip napred.

Videli su dva čoveka kako trčeći grabe prema širom otvorenim vratima „Srebrne uzde”. Činilo se da je tamo prilično teskobno. Brujanje glasova bilo je već nesnosno. Kao roj pčela...

Martin obode konja i jurnu prema krčmi.

Ugledao je veliki plakat, s nakrivljenim ali čitkim slovima. Pisalo je: DANAS BESPLATNO PIĆE.

— Nebesa! — skoro se nasmejao Trip. Njegov ožiljak za trenutak pomodre. — Kakav je ovo vic?

— Videćemo, ali se nećemo smejati — zarežao je lupež.

On izvuče kolt i jurnu na trem.

— Hej, kao nekada? — doviknuo je jedan iz zadnjih redova, zadužen da motri na Basforda da ne skrene u stranu. — Konjima u salun? Jahooj!

Zek Martin je prvi ispalio hitac. Pogodio je plakat.

Ostali su ga sledili, divlje mamuzajući konje, koji su bili navikli da uleću u zatvoreni prostor.

Revolverska kanonada prekinula je žagor u „Srebrnoj uzdi”. Oni koji su bili najbliži izlazu, shvatili su da

ne mogu napolje. Oni unutra su upravo to hteli, i nastala je pometnja.

Zekov ridan je kaskao po dašćanom podu, vraćao se, vrteo u krug. Jahač na njemu je pogledom tražio nekoga gde bi mogao da izruči preostale metke.

On je shvatio da ovo besplatno piće može da „izmisli” samo lukav mozak.

Prvo, nagurao je unutra ljude da bi im se osvetio, znajući da će „porznici” doći. Ljudi koji nisu prstom makli kad je umirao Sem Korkoran, bili su toliko neuljudni da nagrnu u njegovu krčmu na piće, a da se ovaj još nije ni ohladio.

Sad su se tu gušali, urlali, sudarali i stenjali.

Mora da im se mladi Korkoran smejao sa strane. On i taj stranac!

— Stanite! — podiže ruku Zek i zaustavi svoje pratiocce. Onda je pomerio konja s ulaza. — Svi napolje! — proderao se potom.

Ljudi iznutra nisu čekali da im se to dvaput ponovi.

Samo je onaj prvi kročio na trem bojažljivo. A kada je utekao neozleđen, ostali su nahrupili poput krda goveda.

Nekolicina je čak pala.

Za tili čas „Srebrna uzda” je opustela!

Zek Martin sjaha. Ostali učiniše isto.

Nogom je otvorio vrata i, rame uz rame sa Tripom, upao unutra.

Ali, njihovi koltovi su se prošetalili okolo u prazno!

Nikoga nije bilo unutra!

Forest Basford je u svakom ćošku očekivao da ugleda avetinjsko, kameno lice svog progonitelja. Međutim, bilo mu je jasno da za to postoji sve manje mogućnosti.

Čak ni barmen nije bio na svom mestu.

Očigledno, piće je već bilo postavljeno. Videli su red čaša, poluprazne boce, gomilu staklarije na stolovima — i to je bilo sve.

Revolveraš iz Santa Fe je namirisao opasnost.

Ljudi su pozvani na piće, ali, niko ih nije poslužio. Jednostavno su zatekli napunjene čaše i to nisu mogli da odbiju. Bilo je boca da se čaše dopune, dakle, ako je Korkoran prodavao svoju jazbinu, onda ih je lepo dočekao na oproštajnu turu...

Pa ipak, to nije bilo sve. Nije moglo da bude sve, razmišljao je Basford.

Razjareni Zek Martin je pucao u zidove, udarao nogama po stolicama, obarao policu sa bocama i ponašao se kao ludak.

A to nije doličio nekome ko vodi grupu „zaštitnika” s namerom da se obogati.

— Svetiljke! — naredio je Martin.

Njegovi ljudi su ga razumeli.

Izručili su sav petrolej iz lampi, po podu i stvarima, a onda je neko kresnuo šibicu.

Stari, crvotočni nameštaj zahvalno je primio vatru.

— Sad napolje! — riknu Zek.

Ali, samo što je gurnuo laktom vratanca, metak sa ulice mu je odneo polucilinder!

Odskočio je natrag.

Dim je počeo da ispunjava krčmu.

Onda je Trip jurnuo, vitlajući koltom.

Nije ni on odmakao daleko.

Precizna vatra teških koltova smrskala mu je zglobov na nozi i izbila oružje iz ruku!

Pakao!

Forest Basford je kroz prozor video siluetu čoveka na ulici.

Prepoznao ga je...

Dok Holidej!

Stajao je, malo raskrečen, s oba „linkolna” u rukama.

Kraj njega se nalazio Kris Kororan. On je držao pušku. Dakle, njih dvojica su krenuli u obračun sa Zekom Martinom!

Pripremili su mu lepu kašu.

Vođa „zaštitnika” uleteo je glavač ke u nju i sada je bila pitanje hoće li se izvući iz nje.

Vatra ih je okružavala, dim smetao disanju i očima.

— Do đavola — urlao je Zek — izlazite napolje!

Kao odgovor na to, spolja se zao-rio metalni Džordžijančev glas.

— Svi napolje, ali prvo oružje... Ostali ruke na teme!

— Vraga ćeš to doživeti... ti...

Basforda nije zanimalo Zekovo urlanje. Tražio je za sebe najkraći put do izbavljenja. Njegova jedina šansa bio je krov.

A da bi se tamo ispeo, trebalo bi da se Zek preda i tako na sebe skrene pažnju demonskom Holidejevom oku.

Jedan od momaka je pružio ruku i koltom razbio staklo, da bi se spasio kroz prozor. Valjda je, hteo i lakše da uzme na nišan jednog od njih dvojice na ulici.

No, oko čoveka iz Džordžije sve je videlo.

Momak je kriknuo i pao prepolovljenog uha!

Građani Tularose pripremali su se na neočekivanu predstavu!

Bili su poređani uza zidove, sa strane, gde ih meci ne bi dotakli. Ali, niko se još nije pridružio Kororanu i njegovom novom ortaku. Nikol!

**DOK
HOLIDEJ
SVAKOG 7.
U MESECU**



Čekali su da vide ko će izvući deblji kraj.

Ako budu ova dva sumanuta ludaka, razići će se i trepeće dalje.

Ako budu Zek i družina, baciće se na njih. Šta su drugo zaslužili?

— Rajderu — pozvao je Martin jednog od svojih — — probaj da se ispneš na krov i smakneš one budale napolju. Požuri!

Čovek je nestao u dimu.

Čekanje se oteglo.

Zek je išao od zida do zida, od čoveka do čoveka, psovao i kleo. I njemu je bilo jasno da nema šale sa tipom na ulici.

Setio se tog hladnog lica, tih revolvera...

Zato ga je uhvatila panika!

U isti mah, prasnuo je novi hitac. Zatim je nečije telo proletelo mimo prozora i palo na tle.

Rajder je završio svoj!

— Umirem — krkljao je Trip — ugušiću se!

— Da se probijemo — predložio je neko.

— Hajde! — prihvati Zek. — Istrčimo i pucajmo!

— Ko će prvi?

— Ti — predloži vođa i uperi kolt na njega — mi ćemo za tobom!

Kao da je predosećao ispad, Džordžijanac je malo podigao niklovanu

cevi i pripucao u senke koje su se komešale kraj ulaza.

Oglasio se i Kris Korkoran.

Njegova puška pronašla je rame jednog od „zaštitnika”. Zrna su opasno blizu fujukala, ali, ni vatra sa dimom pomešana nije bila bezazlena.

— Do vraga sve — gušio se Trip — ja idem... Ne pucaite — doviknuo je kockaru i mladiću — ja izlazim!

Onda je hitnuo svoje oružje preko vrata čak na ulicu.

Teturaivši se, izišao je na trem! tu se srušio.

Zek Martin potraži pogledom Basforda.

Revolveraš iz Santa Fe prikrađao se južnom delu zida, odakle se najlakše dolazilo na krov.

Vođa „poreznika” se zlobno iskezio i podigao kolt.

— Predstavljao si se kao Holidej — dobacio mu je prezrivo — što ne iziđeš i ne smakneš ga? Kuda ćeš?

Basford je ćutao.

Oblačak dima je za trenutak zaklonio Zeka. Lupež se zakašljao, ali nije odustao od namere da spreči svog novog člana da umakne.

— E, nećeš... — zakreštao je.

Basford se izvi i poteže „bizli”.

Zek Martin pade kao nevidljivom niti povučen!

Posle toga su opasači krenuli da iskaču napolje.

Ljudi su počeli da sužavaju krug.

Posle toga su opasači krenuli da iskaču napolje.

Kockar napuni doboše svojih „lin-kolna“ i procedi.

— Jedan nedostaje...

XVII

Zaštićen dimom i trenutnom pometnjom na ulici, Fores B... se dokopao krova i sa druge strane skliznuo na zemlju.

Znao je da će njegovo bekstvo biti primećeno i da će mu kockar biti na vratu.

Ali, lupež je uvek imao sreće.

Pronašao je jednog konja, ne znajući da Holidej mora prvo do potki-vača da obezbedi šarca, pa tek onda krene u poteru.

Uzalud se revolveraš osvrtao za sobom.

Niko ga nije jurio. Čak je poverovao da će dobiti u vremenu više nego što je računao.

XVIII

Kiša je osvetnički lila, natapajući zemlju. Kao da je nadoknađivala za

sve one sušne, vrele dane od kojih je tle dobijalo pukotinu, a prerijske životinje žedno otvarale usta.

Put za El Paso nastavljao se sa severa još, od Takmakarija.

Povezivao je on Novi Meksiko čak sa Kanzasom, ali ovde, u postaji zvanoj „Old Pepe“, kao da su se završavali i drum i vreme.

Kočija se zaustavila sa čitav sat zakašnjenja.

Basford je sedeo za najuvučenijim toslom, u senci, natučenog šešira na oči. Što se granica više približavala, postajao je nervozniji.

Zvučalo je prosto neverovatno da je zameo kockaru trag.

A tako je u stvari izgledalo.

Postaja „Old Pepe“ primala je putnike sa mnogobrojnih rančeva, i, što je najvažnije, menjala umorne konje za sveže.

Bila je to jedna oniska, teskobna prostorija, uzidana u savanu kao ukleti kamen. Ljudi koji su tu čekali mogli su da dobiju loš viski i najobičniju tekilu. Ponekad se našlo nrženih jaja sa slaninom, i ništa više.

Pene Gonzales je navikao na svoju sudbinu i nije se žalio. A i zašto bi? Bio je star, godine su ga pristizale, a cene piću i jelu bile su takve da je putnicima zastajao dah u grudima!

No, neki su ipak pili, jer nisu imali drugog izbora.

Pepe Gonzales je bio mali, punačak, proćelav i pospan Meksikanac. Pokreti mu behu lenji, reč su mu klještimama mogli da izvlače.

Tog dana se rano smrkavalo, iako je tek popodne.

Kiša je bila neprozirna.

Kroz prozor se nije mogla videti ni kočija. Njen vozač upao je u „Old Pepe” s ogromnom kabanicom preko glave.

Zastao je na ulazu, otresao malo vodu sa sebe, a onda smakao kapuljaču.

Video je samo jednog čoveka. Bas forda!

To nije moralo da znači da će da putuje.

— Pasje vreme — procedio je vozač i zakoračio prema velikom stolu, koje se Pepeu služilo i kao šank i kao sudopera. — Zamalo nismo zaglavili na Apačevom Gazu... Daj mi jedan otrov!

Meksikanac je ležerno dodao veliku čašu i nalio viski iz boce bez etikete.

Vozač se stresao kada je ispio polovinu.

— A Klif? — upitao je Pepe.

— Klif? Skupio se pod kabanicom i nema nameru da se pomeri dok ne prođe kiša... Hajde, pomози mi!

Meksikanac odmahnu rukom.

— Snađi se sam — odgovorio je.

— Ali, Pepe... — zarežao je ovaj.

— Po ovakvoj kiši da isprežem i uprežem konje?

— Ne volim kišu — rezonovao je Pepe.

— A ja je obožavam?

— Imaš putnike, neka ti pomognu?

— Šta pričaš? I oni se osećaju kao pacovi u vodi! I kakav je to kompanija za koju radim, da mi putnici obavljaju poslove oko konja... Pfuil!

On besno istrese ostatak pića i ponovo se stresе.

— Gadno! — zaključio i potražio novac u džepu. — A još je gadnija cena...

— Zar neće putnici ovamo? — razočarano će Meksikanac.

— E, neće! — uzvрати vozač. — Upozorio sam ih da će im Pepe Gonzales odrati džepove ako svrate.

— Stvarno!

— Ukoliko, naravno, ne iziđe da pomogne oko konja...

Meksikančevo puno, glatko lice se razvuče u lagani, podmukli smeh.

— Pepe ne voli kišu — samo je dobacio.

— Idi do đavola!

On navuče kapuljaču, pogleda prema Basfordu i reče.

— Polazak za pet minuta, ko putuje!

Zatim se utopio u pljusak.

Basford je ostao nepomičan. Nije ni primetio bezglasno Meksikančevo cerekanje s kojim je ispratio vozača kočije napolje.

Silio je sebe da bude miran. Pogledao je u šaku ali, izdavala ga je. Drhtala je dok je držala čašu.

Spustio ju je na sto, odgurnuo sto licu i ustao.

Pepe Gonzales sa zahvalnošću primi dolar od njega.

— Sretan put, senjor — pozeleo mu je i okrenuo se svom poslu. Više ga nije zanimao, jer je odlazio.

Basford povrnu kragnu kaputa i zastade pod isturenom nastrešnicom.

Sada je već jasnije video konje, s prebačenim pokrivačima, konturu kočije, i siluetu u dugoj kabanici kako sa psovka izvodi iz zaprege umorne i prokisle životinje.

Zemlja je bila raskaljana, jedva se po njoj hodalo.

Basford skrenu u stranu, prema koralu.

Bio je to prostor ograđen najobičnijom ogradom i pokriven slamom.

Čim je napustio nastrešnicu, postao je mokar!

Vozač je čebad prebacivao na odmorne konje, neprestano psujući.

Forest Basford je utrčao pod slam nati krov.

— Da pomognem? — predložio je vozaču, koji ga je dočekao u čuđenju.

— Poludeli ste — odgovorio je ovaj, dahćući. — Bolje da ste uleteli u kočiju, tamo ima komad suvog mesta...

— Svejedno, kasnije ću...

— Pa, i ja sam skoro gotov. Ipak hvala.

On pokaza rukom na zapad.

— Vidite? — upita. Nebo se na tom delu otvaralo i pokazivalo više vedrine i svetlosti. — Kiša će prestati, uskoro. Onda se sve suši na nama. Pfuj! Pasje vreme... i pasji posao!

Basford zavuče ruku pod kaput i napipa dršku svog kolta.

Čim se vozač okrenuo, „bizli“ je sevnuo kroz vazduh i spustio mu se na glavu. Čovek je bez reči primio taj mučki udarac, a potom se stro-poštao kraj kopita konja.

Revolveraš žurno svuče kabanicu sa vozača.

Malo kasnije, ogrnut njom, lica skrivenog u kapuljači, Basford je izveo konje i ćutke ih upregao. Sve vreme je motrio na priliku na sedištu, ali, taj momak, suvozač ili oružani pratilac, bilo šta da je, nije pokazivao želju da na kiši ispoljava ra doznalost ili sumnju.

Kada je završio, Basford se ispe na sedište.

Čovek pod kabanicom malo pomeri ivicu i pokaza svoje morko, sumorno lice.

— Idemo li, Frede? — pitao je.

Basford klimnu glavom.

— Šta je, Pepe ne voli kišu, a? — pokušao je pratilac da se nasmeje, ali vrlo neuspelo.

Basford prihvati uzde.

— Hej, zar si onemeo? — nava-ljivao je ovaj, naginjući se prema Basfordu. — Da te nije onaj amigo otrovao viskijem? Ne bi me čudilo, ha! Zato nisam ni hteo da silazim...

Basford je ćutao.

Pratilac se malo primiri.

Lukavi revolveraš je osetio da on nešto muva ispod svog ogrtača. Mora da je postao sumnjičav, s obzirom da je navikao da mu taj Fred bude govorljiviji od ovog ovde...

Basford se okrenu prema njemu.

— Ti... ti nisi Fred, do vraga! — povikao je ovaj.

— Nisam — uzvratio je revolveraš i žestoko ga odalamio preko lica drškom.

Čovek klonu, kao da tone u dubok san. Pri tom se osloni na njega.

Basford ga namesti da sigurnije ostane na sedištu, a zatim ošinu konje.

Računao je: neće stati sve do El Pasa!

Neka konji pocrkaju pod njegovim bičem, ali se neće zaustaviti sve dok ne oseti „miris“ granice koja se zvala Rio Grande.

Blato je prštalo ispod kopita, ispod točkova.

Pokatkad, telo onesvećenog pratioca pretilo je da sklizne sa sedišta, što Basfordu ne bi odgovaralo. Njemu je momak služio kao „propusnica“ kroz sledeće postaje, jer uobičajeno je da na sedištu kočija i dilažansi uvek bude dvojica.

Zbog toga je vukao natrag, da bi ga na kraju ostavio da se ljulja naslonjen na njegovo desno rame.

Izenenada, prestao je šum kiše. Basford se trgao i pogledao oko sebe. Kao da je uleteo u drugi predeo. Oblaci su se povlačili, u daljini su zraci zalazećeg sunca pravili kose, zlatne mostove između neba i tla.



DOK HOLIDEJ



svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda



svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda



DOK HOLIDEJ



Pred njim se pružala ravan.

Velika tabla sa dve reči, „EL PA-SO“, promakla je zdesne strane i izmamila tanak, bled osmeh na njegovom već neobrijanom, odivljašom licu.

Trebalo je zaustaviti kočiju i presteti putnike.

Da, baš to!

Jer, zašto bi skitarao bez centa po ovom pograničnom gradu i izazivao sumnju, kad je mogao da napuni džepove, lepo se izbrije, kupi novo odelo, i onda zamakne na jug preko reke.

Onda, zbogom Holideje, zbogom zakonu!

Oooooj-aps! — povikao je na konje i zategao uzde.

Pratilac se nakrenu sasvim, i čim se Basford pridigao sa sedišta, on klonu preko njega.

Ne skidajući kabanicu, revolveraš je skliznuo na tle.

Računao je da će unutra zateći bar nekolicinu. To je vredelo najmanje pedeset, ako ne stotinak dolara. A kapuljača mu je dobrodošla da sakrije lice, za svaki slučaj.

On naglo otvori vratanca i viknu.

— Svi napolje!

Gledali su ga u nedoumici: jedna žena, dva starija čoveka i jedan švrca, oko desetak godina.

Gledali su u njega, a on je zurio u suprotna vratanca koja su već bila otvorena.

Nešto mu se hladno ispelo uz kičmu.

Pošao je korak nazad i tek tada spazio konja pozadi! Bio je sve vreme privezan, trčao za njim po nevremenu — i što je najgore, bio je šaren!

Samo jedan čovek jaše takvog indijanskog ždrepcu...

— Helou, Dok Holideje! — presekao ga je kao metalom okovan glas sa strane.

Basfordov „bizli“ se sledi u ruci.

Nije želeo da reskira.

Samo se polako okrenuo, oborene cevi.

Da, to je zaista bio on. Kakav glup kraj pomišli. Sve vreme vozio je prokletog kockara, a da to nije ni slutio.

A kad se zaustavio, hulja je osetila nešto neobično i na vreme izašla s druge strane napolje.

Preduhitrio ga je!

Nasamario!

— El Paso nije dakelo, Dok Holideje — ironično je naglasio kockar — ali, za tebe je nedostižan.

Putnici su uvukli glave unutra.

Da, tu bi morao da bude kraj nezvesnosti.

Forest Basford vrati svoj „bizli“ za opasač. Isto to učini i Džordžijanac.

Potom je revolveraš zbacio kabinicu sa sebe i uzmakao nekoliko koraka, gledajući da škrti odsev sunca padne kockaru u oči a ne njemu.

Ovome to nije smetalo.

Stajao je i čekao.

Možda su se obojica setili istog. Maskvera, bekstva, zamki koje mu je Basford nameštao prerušen u njegovu odelo... Dva puta je nad Holidejem bio zamahnut mač smrti, i on je oba puta izbegao.

— Bolje da te odvedem — dobio je on Basfordu.

— Kuda?

— U Rosvel... Obećao sam te Džefriju Rodveju.

— Moj put je za El Paso — odgovorio je revolveraš.

— Taj put više ne postoji.

Basford je znao da neće biti ubijen. Holidej će pokušati da ga samo

onesposobi, dok će on upreti sve snage da ga likvidira.

Ali, zar ima razlike?

Ako ga nekim čudom i odvede u Rosvel, tako daleko, nije se mogao nadati ničem boljem nego vešalima.

Prema tome, ovde ili nikuda!

Potegao je!

Brz je bio Forest Basford! Davol-ski brz, da je zadivio i samog kockara!

Sevnuo je „bizli“ na suncu, bljesnula je niklovana cev sa desnog bedra slavnog strelca.

Pucali su istovremeno!

Džordžijanac nije imao šansu da cilja u ruku ili rame.

Morao je da se brani, jer Basfordu je bilo biti ili ne biti. Sve je uložio u svoj poslednji, odlučujući potez koltom.

Zalepršao je kockarev rukav, oprlien vrelim olovom.

To je uspeo da vidi Basford, istovremeno kada su ga pogodile smrtonosne kugle u prsa.

Smračilo mu se...

Nije osetio da pada.

Za trenutak, dok se razdanjivalo u njegovim očima, video je iznad sebe nadneto lice kockara. Levi kraj Basfordovih usta se iskrenuo u ružan, bledunjav smešak.

— Ipak sam... te pogodio...? —
promućao je.

— Jesi — potvrdi mu ovaj.

Revolveraš zaklopi oči. To je bilo
sve.

Bio je mrtav!

Tek tada su putnici izišli iz kočije. Pratilac je dolazio svesti na sedištu, trljajući dlanom poveliku čvorugu iza uha. Još se nije najbolje snalazio gde je i šta se sve dešavalo oko njega.

Žena iz kočije je okrenula dečaću glavu, da ne gleda u mrtvaca. I sama se grozila.

Ostala dva čoveka su zastala nad lešom.

Buljili su u njega kao hipnotisani.

— Je li... Je li to zaista Dok Holidej? — upitao je jedan od njih.

— Izgleda — odgovori kockar.

— I to mrtav?

— Pa, očigledno — dodao je drugi. — Ali, ne verujem još, mister! Dok Holidej mrtav? Pa, to je nemoguće!

— Drukčije sam ga zamišljao — rekao je prvi. — Mislim... nekako otmenitijeg, opasnijeg. Ovaj liči na vucibatinu.

— Pa, pričaju da on to i jeste — bio je spreman na prepirku drugi.

— Običan revolveraš i ubica. Zar

nije tako, gospodine? — obratio se kockaru, koji je odvezivao uzde svom ždrepcu.

— Vi to najbolje znate — odvratio je Džordžijanac.

Ponovo su buljili u leš Foresta Basforda.

— Holidej mrtav? — mrmljao je prvi, s nevericom. — Do vraga, ako je on pao, ko ste onda vi, mister?

— Da, ko ste vi? — doseti se i drugi. — Bićete slavni, čoveče! Ucmekali ste Doka Holideja! Hej!

Džordžijanac uzjaha Miga.

Nije se osvrtao na njihova pitanja. Zaobišao je kočiju i uputio se prema El Pasu.

Još uvek trljajući glavu, i trećući, pratilac kočije je pogledom ispratio kockara. Potom se priključio grupi okupljenoj oko Basforda.

— Čoveče — povukao ga je za rukav jedan od putnika — Dok Holidej je mrtav! Pogledajte, sada ga je onaj putnik ucmekao. Kao psa!

— Koji putnik? — zažmiri pratilac.

— Onaj što je odiahao... Nije rekao ime, ali zato je likvidirao Holideja. Bila je to borba, ravnopravna... Samo, Holidej ovaj put nije imao sreće...

— O čemu, vi to? — ljutnu se pratilac kada je bolela cela glava.

— Dok Holidej je sad tušao...

— Da, na onaj svet...

— Glupostil! Upravo je odjahao!
Za El Paso...

— Šta? — zagrenu se putnik, kome je izgleda najviše bilo stalo da mrtav čovek pored njegovih čizama bude baš kockar. — A ko je onda ovo?

— Otkud znam? Znam samo da to nije Dok Holidej... Kao što znam da Holidej neće umreti od metka...

— Ništa ne shvatam!

— Ni ja...

Dan je postao vedar, ali, je, na žalost, sunce već zalazilo.

Jedan njegov tračak pao je na ravnicu, na crnu tačku koja se gubila drumom. Tako obasjana, treperila je silueta čoveka iz Džordžije i onda nestala.

Posle se i sunce povuklo...

KRAJ

Frenk Larami
TRAG VODI U EL PASO
Copyright 1976 by
UNIVERSUM PRESS
SVA PRAVA ZADRŽANA

Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ
Izdaje i štampa NIP „FORUM“ Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Štampano: 15. avgust 1976.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog
sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine.
broj 413-279/73 od 10. maja 1973 godine.

**NE ZABORAVITE
SLEDEĆI
BROJ DO KA
HOLIDEJA**

**IZLAZI 1/2
OKTOBRA
1976.**



7. septembar 1976.